

Prověření hospodaření a návrh na zdokonalení vnitřního kontrolního systému Městského úřadu Zábřeh

Bc. Zuzana Kučerová

Diplomová práce
2015

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Zuzana Kučerová**
Osobní číslo: **M13615**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Prověření hospodaření a návrh na zdokonalení
vnitřního kontrolního systému Městského úřadu
Zábřeh**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Zpracujte literární rešerši z odborné literatury zaměřené na oblast finančního řízení ve veřejné správě.
- Formulujte podstatu vnitřního kontrolního systému ve veřejné správě.

II. Praktická část

- Analyzujte dosavadní metody finanční kontroly Městského úřadu Zábřeh.
- Proveďte analýzu finančního hospodaření s využitím srovnávání vybraných ukazatelů finanční analýzy.
- Na základě předchozích analýz zhodnoťte efektivitu vnitřního kontrolního systému v souvislosti s hospodařením Městského úřadu Zábřeh a navrhněte možnosti pro jeho zlepšení.

Závěr

Rozsah diplomové práce: **cca 70**
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- DVOŘÁK, Bohdan a Jana DVOŘÁKOVÁ. Zákon o finanční kontrole v praxi a předpisy související. 1. vyd. Brno: Nakladatelství český a moravský účetní dvůr, 2003, 261 s. ISBN 80-903246-0-6.
- ESCHENBACH, Rolf. Controlling. 2. vyd. Praha: ASPI Publishing, 2004, 814 s. ISBN 80-7357-035-1.
- KAFKA, Tomáš. Průvodce pro interní audit a risk management. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, 167 s. ISBN 978-80-7400-121-5.
- NEMEC, Juraj. Kontrola ve veřejné správě. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 158 s. ISBN 978-80-7357-558-8.
- ROSEN, Harvey, S. a Ted GAYER. Public Finance. 9th ed. New York: McGraw-Hill Higher Education, 2010, 595 p. ISBN 978-0-07-351135-1.
- SCHIFFER, Vladimír. Vnitřní kontrolní systém: významný nástroj ochrany majetku a hospodaření účetních jednotek. 1. vyd. Praha: ASPI, 2009, 223 s. ISBN 978-80-7357-436-9.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Milana Otrusinová, Ph.D.**
Ústav financí a účetnictví

Datum zadání diplomové práce: **16. února 2015**

Termín odevzdání diplomové práce: **27. dubna 2015**

Ve Zlíně dne 16. února 2015

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

doc. RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

24. 4. 2015

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Cílem diplomové práce je vytvoření projektu na zdokonalení vnitřního kontrolního systému MěÚ Zábřeh. Teoretická část je věnována finančnímu řízení ve veřejné správě a podstatě a nastavení vnitřního kontrolního systému ve veřejné správě.

Na úvod praktické části je představeno město Zábřeh spolu s jeho městským úřadem a jeho organizační strukturou a úkoly. V další části jsou analyzovány dosavadní metody finanční kontroly MěÚ Zábřeh a provedena analýza finančního hospodaření, kde byly využity vybrané ukazatele finanční analýzy. Nejdůležitější, projektová část potom uvádí návrhy a doporučení na zdokonalení vnitřního kontrolního systému, které jsou postaveny na základě mapy rizik a hodnocení vnitřního kontrolního systému Městského úřadu Zábřeh v souvislosti s hospodařením města v letech 2009-2013.

Klíčová slova: finanční analýza, finanční řízení, finanční kontrola, hospodaření, veřejné prostředky, vnitřní kontrolní systém.

ABSTRACT

The aim of my thesis is create a project to improve internal control system in the Zábřeh municipality. The theoretic part of thesis is devoted to financial management in the public administration and nature and setting of internal control system in the public administration.

At the beginning of the practical part is introduced the town Zábřeh along with its municipality and its organizational structure and tasks. The next section of thesis analyzes the existing methods of financial control in the Zábřeh municipality and the analysis of financial management, where have been used selected indicators of financial analysis. The most important part of thesis, project part, presents suggestions and recommendations for improvement of the internal control system, which are built on the basis of risk map and evaluation of the internal control system in the Zábřeh municipality in connection with financial management of the town in 2009-2013.

Keywords: Financial Analysis, Financial Management, Financial Control, Economy, Public Funds, Internal Control System.

Na tomto místě bych ráda poděkovala Ing. Milaně Otrusinové, Ph.D. za vedení, cenné rady a odbornou pomoc při zpracování mé diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat také Mgr. Janě Malé, pracovníci Útvaru interního auditu města Zábřeh, za její ochotu, vstřícnost, věcné připomínky a spolupráci při získávání údajů pro výzkumnou část práce.

Touto cestou bych rovněž ráda vyjádřila poděkování mé rodině a blízkým za poskytnutí potřebného zázemí a podpory při studiu.

OBSAH

ÚVOD.....	6
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE.....	7
I TEORETICKÁ ČÁST.....	8
1 ÚVOD DO VEŘEJNÉ SPRÁVY A SAMOSPRÁVY	9
1.1 PRINCIPY VEŘEJNÉ SPRÁVY	9
1.2 VYMEZENÍ STÁTNÍ SPRÁVY A JEJICH RYSŮ	10
1.3 VYMEZENÍ SAMOSPRÁVY A JEJICH RYSŮ	10
1.3.1 Územní samospráva	11
1.3.2 Zájmová samospráva.....	11
2 OBEC JAKO ZÁKLADNÍ JEDNOTKA ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY	12
2.1 PŮSOBNOST OBCÍ.....	12
2.1.1 Samostatná působnost	12
2.1.2 Přenesená působnost	13
2.2 DRUHY OBCÍ.....	13
2.3 ORGÁNY OBCE A JEJICH ČINNOST	13
2.3.1 Zastupitelstvo obce.....	13
2.3.2 Rada obce	15
2.3.3 Starosta obce	15
2.3.4 Obecní úřad	16
3 FINANČNÍ ŘÍZENÍ A HOSPODAŘENÍ OBCÍ.....	17
3.1 FINANČNÍ HOSPODAŘENÍ OBCÍ.....	17
3.2 FINANČNÍ ŘÍZENÍ OBCÍ.....	18
3.2.1 Principy finančního systému obce	18
3.3 ROZPOČTOVÉ HOSPODAŘENÍ OBCÍ.....	19
3.3.1 Rozpočtová skladba obcí.....	20
Příjmy rozpočtu obcí	22
Výdaje rozpočtu obcí.....	23
4 FINANČNÍ ANALÝZA VE VEŘEJNÉM SEKTORU	25
4.1 CÍLE A POŽADAVKY FINANČNÍ ANALÝZY.....	25
4.2 ZDROJE INFORMACÍ PRO FINANČNÍ ANALÝZU	26
Jako zdroje informací pro finanční analýzu slouží účetní výkazy, konkrétně rozvaha, výkaz zisku a ztráty, výkaz cash flow, výkaz o změnách vlastního kapitálu a příloha účetní závěrky. (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 89).....	26
4.2.1 Rozvaha.....	26
4.2.2 Výkaz zisku a ztráty	26
4.2.3 Výkaz o změnách vlastního kapitálu.....	26
4.2.4 Výkaz cash flow	26
4.2.5 Příloha účetní závěrky.....	26
4.3 UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY VYUŽITELNÉ V OBLASTI VEŘEJNÉHO SEKTORU	27
4.3.1 Likvidita	27
4.3.2 Aktivita.....	28

4.3.3	Autarkie.....	29
4.3.4	Financování.....	30
5	FUNKCE KONTROLY VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ.....	32
5.1	VNITŘNÍ KONTROLNÍ SYSTÉM VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ.....	32
5.2	ZAVEDENÍ, UDRŽOVÁNÍ A PROVĚŘOVÁNÍ ÚČINNOSTI VNITŘNÍHO KONTROLNÍHO SYSTÉMU.....	32
	Vedoucí orgán veřejné správy má v této oblasti následující povinnosti:.....	32
	Vedoucí zaměstnanci:.....	33
5.2.1	Řídící kontrola.....	33
	• Předběžná kontrola:.....	33
	• Průběžná a následná kontrola:.....	34
5.2.2	Interní audit.....	34
5.2.2.1	Funkční nezávislost.....	35
5.2.2.2	Postavení útvaru interního auditu.....	35
5.2.2.3	Plánování interního auditu.....	35
5.2.2.4	Podávání zpráv.....	36
II	PRAKTICKÁ ČÁST.....	37
6	CHARAKTERISTIKA SPRÁVY MĚSTA.....	38
6.1	PŘEDSTAVENÍ MĚSTA ZÁBŘEH.....	38
6.2	ORGANIZAČNÍ STRUKTURA A ÚKOLY MĚSTSKÉHO ÚŘADU MĚSTA ZÁBŘEH.....	40
6.2.1	Hlavní činnosti jednotlivých útvarů.....	41
	Odbor vnitřních věcí.....	41
7	ANALÝZA KONTROLNÍHO SYSTÉMU A METODY FINANČNÍ KONTROLY MĚSTA ZÁBŘEH.....	53
7.1	ORGANIZAČNÍ ZAJIŠTĚNÍ A NASTAVENÍ KONTROLNÍHO SYSTÉMU MĚÚ ZÁBŘEH.....	53
7.1.1	Zajištění kontroly dle Zákona č. 128/2000 Sb., o obecním zřízení - §9a).....	54
7.1.2	Kontrolní výbor zastupitelstva města Zábřeh.....	54
7.1.3	Kontrolní systém dle zákona o finanční kontrole č. 320/2001 Sb.	55
7.2	ANALÝZA VEŘEJNOSPRAVNÍ KONTROLY.....	56
7.3	INTERNÍ AUDIT.....	58
7.3.1	Základní úkoly Útvaru interního auditu města Zábřeh.....	58
7.3.1.1	Vedoucí Útvaru interního auditu města Zábřeh.....	59
7.3.2	Průběh auditu a auditní postupy.....	60
7.4	ANALÝZA RIZIK.....	61
8	HOSPODAŘENÍ MĚSTA ZÁBŘEH V LETECH 2009-2013.....	64
8.1	ANALÝZA ROZPOČTOVÉHO HOSPODAŘENÍ MĚSTA ZÁBŘEH.....	64
8.2	ANALÝZA HOSPODAŘENÍ MĚSTA ZÁBŘEH S VYUŽITÍM VYBRANÝCH UKAZATELŮ FINANČNÍ ANALÝZY.....	67
8.2.1	Analýza výsledku hospodaření.....	68
8.2.2	Ukazatel běžné likvidity.....	70
8.2.3	Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům.....	72
8.2.4	Provozní přebytek.....	73
8.2.5	Celková autarkie na bázi příjmů a výdajů.....	74

8.3	ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ MĚSTA V LETECH 2009 – 2013	75
9	PROJEKT ZDOKONALENÍ VNITŘNÍHO KONTROLNÍHO SYSTÉMU MĚÚ ZÁBŘEH.....	76
9.1	CÍLE PROJEKTU.....	76
9.2	MAPA RIZIK.....	76
9.3	ZHODNOCENÍ EFEKTIVITY VNITŘNÍHO KONTROLNÍHO SYSTÉMU MĚÚ ZÁBŘEH V SOUVISLOSTI S HOSPODAŘENÍM MĚSTA V LETECH 2009 – 2010	83
9.4	JEDNOTLIVÁ NAVRŽENÁ DOPORUČENÍ A OPATŘENÍ	84
9.4.1	Zavedení dotazníku pro kontrolu účinnosti vnitřního kontrolního systému.....	84
9.4.2	Příprava a organizace konkurzního řízení ve školských zařízeních zřizovaných MěÚ Zábřeh.....	89
9.4.3	Eliminace nevhodného chování ke klientovi	89
9.4.4	Zabezpečení ochrany dat.....	90
9.4.5	Hodnocení hospodaření města Zábřeh dle kritéria počtu obyvatel.....	90
9.5	HODNOCENÍ PROJEKTU	90
	ZÁVĚR	91
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	92
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	97
	SEZNAM OBRÁZKŮ	99
	SEZNAM TABULEK.....	100
	SEZNAM PŘÍLOH.....	101

ÚVOD

Téma mé diplomové práce jsem zvolila na základě odborné diplomové praxe, kterou jsem absolvovala na Útvaru interního auditu města Zábřeh. Práce zde mě inspirovala k vytvoření projektu na zdokonalení vnitřního kontrolního systému Městského úřadu Zábřeh, což je cílem mé práce.

Z mého pohledu je vnitřní kontrolní systém pro organizaci velice důležitý. Při hospodaření s veřejnými prostředky je třeba zajistit efektivitu, účelnost a hospodárnost a je tedy nutné toto hospodaření kontrolovat a předcházet rizikům spojených se špatným zacházením s veřejnými prostředky. K tomu, aby mohl být zaveden efektivní vnitřní kontrolní systém v organizaci, konkrétně obci, je podstatné pochopit fungování obce jako takové, znát její kompetence v samostatné a přenesené působnosti, jakým druhem je obec (město, statutární město apod.) a jaké jsou její orgány a právě tomuto se bude věnovat první kapitola teoretické části mé diplomové práce. Dále v této části zpracuji literární rešerši oblasti finančního řízení obce a popíši systém, funkci kontroly a podstatu vnitřního kontrolního systému ve veřejné správě.

V praktické části se zaměřím konkrétně na město Zábřeh. Pro lepší pochopení hospodaření města a vnitřního kontrolního systému nejprve představím město Zábřeh a popíši organizační strukturu a úkoly Městského úřadu Zábřeh. Poté se pokusím analyzovat dosavadní metody finanční kontroly a popsat organizační zajištění a nastavení kontrolního systému Městského úřadu Zábřeh. Dále se budu zabývat analýzou hospodaření města Zábřeh, kde využiji vybraných modifikovaných ukazatelů finanční analýzy. V projektové části své práce definuji na základě hodnocení vnitřního kontrolního systému Městského úřadu Zábřeh v souvislosti s hospodařením města své návrhy a doporučení vedoucí k vyšší účinnosti a tedy i ke zdokonalení vnitřního kontrolního systému Městského úřadu Zábřeh.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem mé práce je navrhnout taková opatření, která povedou ke zdokonalení vnitřního kontrolního systému Městského úřadu Zábřeh. Provedu literární rešerši v oblasti finančního řízení a definuji podstatu vnitřního kontrolního systému ve veřejné správě. Potřebná data získám konzultací s pověřeným zaměstnancem Útvaru interního auditu Městského úřadu Zábřeh a ze závěrečných účtů města Zábřeh a z databází Ministerstva financí České republiky (ARIS, ÚFIS). Na základě těchto dat a informací provedu potřebné analýzy, na jejichž základě postavím projekt na zdokonalení vnitřního kontrolního systému Městského úřadu Zábřeh.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ÚVOD DO VEŘEJNÉ SPRÁVY A SAMOSPRÁVY

Veřejnou správu lze obecně označit správou veřejných záležitostí, která je realizována jako projev výkonné moci ve státě. Charakteristické pro tuto výkonnou moc je, že je mocí veřejnou, jíž disponuje zejména stát a dále jím aprobované subjekty povolané ke správě veřejných záležitostí. (Průcha a Pomahač, 2002, s. 574)

V základním členění lze veřejnou správu rozdělit na veřejnou správu vykonávanou státem, tedy státní moc a na veřejnou moc vykonávanou jinými subjekty jejím delegováním. Dle tohoto základního členění jsou subjekty veřejné správy stát, veřejné ústavy a podniky, veřejnoprávní korporace a fyzické a právnické osoby soukromého práva. (Průcha a Pomahač, 2002, s. 575)

Z institucionálního hlediska, v širším pojetí, na veřejnou správu pohlížíme ve vztahu k základnímu poslání institucí, jež jsou spjaty s demokratickými postupy uplatňovanými v řízení státu spolu s jejich čtyřmi pilíři, tedy s mocí zákonodárnou (parlament), výkonnou (prezident, vláda), soudní (obecné, správní a ústavní soudy) a také s mocí kontrolní (nejvyšší kontrolní úřad, národní banka, atd.). (Rektořík a Šelešovský a kol, 2003, s. 12; Peková a Pílný a Jetmar, 2012, s. 103)

V užším pojetí, funkčním, je veřejná správa chápána ve spojitosti s rozhodováním o potřebách občanů a jejich zabezpečení a členěna na státní správu a samosprávu. Samospráva je dále ještě dělena na územní neboli místní (obce a kraje) a zájmovou (komory, svazy, sdružení) dle působnosti. Samosprávu lze označit jako druhou nejdůležitější odnož veřejné správy, jež je součástí moci veřejné. (Rektořík a Šelešovský a kol, 2003, s. 13; Peková a Pílný a Jetmar, 2012, s. 103)

1.1 Principy veřejné správy

Veřejná správa je jako taková založena na několika principech, konkrétně na:

- **principu ústavnosti**, který zdůrazňuje požadavek zajištění souladu organizace a činnosti veřejné správy s Ústavou České republiky a jejími ústavními zákony,
- **principu legitimacy**, jenž je postaven na zákonném a ústavním uznání oprávněnosti správních orgánů k výkonu veřejné správy v daném rozsahu,
- **principu legality**, který je vyjádřením vázanosti veřejné správy zákonem. Správní orgány tedy mají oprávnění vykonávat pouze ty činnosti, jež jim ukládá zákon.

(Průcha a Pomahač, 2002, s. 576)

1.2 Vymezení státní správy a jejich rysů

Státní správou označujeme nezastupitelnou součást veřejné správy uskutečňované státem. Výkonná povaha státní moci je spatřována v tom, že organizovaně zabezpečuje a provádí výkonnou moc státu prostřednictvím plnění svých úkolů státní správy. Výkonnou činností rozumíme činnost prováděcí a „provádění zákonů“ je v podstatě posláním státní správy. (Průcha a Pomahač, 2002, s. 493)

Co se týče vykonavatelů státní správy, rozlišujeme vykonavatele přímé a nepřímé. Za přímé vykonavatele státní správy považujeme organizační složky státu (orgány státu nebo správní úřady), konkrétně potom vládu, ministerstva, jiné správní úřady s celostátní působností řízené ministerstvy, jiné správní úřady s omezenou územní působností, veřejné ozbrojené sbory či jiné sbory, hlavu státu a státní úřady vykonávající státní správu mimo její organizační strukturu. (Hendrych a kol, 2009, s. 132)

Nepřímými vykonavateli rozumíme jiné právní subjekty, které byly delegovány zákonem nebo rozhodnutím na základě zákona k výkonu státní správy ve vymezeném rozsahu. Za nejvýznamnější druh delegace výkonu státní správy na jiný subjekt veřejné správy považujeme přenesenou působnost vykonávanou orgány obcí a krajů jako územních celků, přičemž subjekty výkonu této přenesené působnosti ve správních obvodech a krajích mohou být obecní úřady (městské úřady, magistráty, úřady městských obvodů a městských částí) a pověřené obecní úřady, obecní úřady s rozšířenou působností, krajské úřady, zvláštní orgány obcí a krajů a komise rad obcí. (Hendrych a kol, 2009, s. 132)

1.3 Vymezení samosprávy a jejich rysů

Samospráva je chápána jako výkon veřejné správy jinými veřejnoprávními subjekty než je stát. V podstatě jde o subjekty korporativní povahy neboli veřejnoprávní korporace příslušné územní, profesní nebo zájmové samosprávy. Samospráva výkonně působí a ovlivňuje společenský život prostřednictvím prostředků nestátního charakteru. Samospráva představuje takovou část veřejné správy, která je zákony svěřena subjektům, jichž se bezprostředně týká. Z tohoto úhlu pohledu je pak možné samosprávu označit jako část státní správy decentralizovanou na subjekty, jež nemají státní charakter. Rozdílnými jsou i metody a formy působení na spravované subjekty v rámci samosprávy hovoříme především o prostředcích, které nemají státně mocenskou povahu. (Průcha a Pomahač, 2002, s. 430)

Na základě ústavy mají územní samosprávné celky jako společenství občanů právo na samosprávu. Na samosprávu jako takovou lze nahlížet ze dvou úhlů pohledu. První z nich je politické pojetí vyjadřující spoluúčast občanů jako laiků ve veřejné správě a zapojení čestných (neprofesionálních) funkcionářů na jejím výkonu. Druhým pojetím, právním, rozumíme situaci, kdy výkon veřejné správy přísluší subjektu jinému než je stát, kdy je samospráva realizována nezávisle na státní správě. Mezi nositelem výkonu samosprávy a orgánem státní správy tak při výkonu samosprávy neexistuje vztah podřízenosti a nadřízenosti, stát provádí pouze dozor nad jednáním samosprávné korporace. (Hendrych a kol, 2009, s. 150)

1.3.1 Územní samospráva

Územní samospráva existuje vždy ve vztahu k určitému území, přičemž na jednom území daného státu může působit více samospráv různého stupně. Za základní jednotku územní samosprávy je považována obec, kterou lze definovat, jak také vyplývá z Ústavy ČR, jako územní společenství občanů mající právo na samosprávu. Kraj je poté vyšším stupněm územní samosprávy. Obec a kraj, jako veřejnoprávní korporace, hospodaří se svým majetkem dle vlastního rozpočtu. (Průcha a Pomahač, 2002, s. 564; Hendrych a kol, 2009, s. 142)

Samosprávná činnost územních samosprávných celků je vykonávána v rámci jejich území vymezeného hranicemi a v rámci tohoto území vykonávají územní samosprávné celky úkoly týkající se nejen samosprávy, ale řeší i úkoly v oblasti přenesené působnosti a to v případech stanovených zákonem. Každé území ČR je součástí některé obce, avšak existují i výjimky, konkrétně území vojenských újezdů – zákonem vymezených částí území státu určených k zajišťování obrany státu a výcviku armády. (Hendrych a kol, 2009, s. 144)

1.3.2 Zájmová samospráva

Zájmová samospráva je na rozdíl od územní spjata s určitou lidskou činností, především výdělečnou. Lze ji rozlišit na profesní, kdy je příslušnost osob určité profesí nucená, na samosprávu s nenucenou příslušností osob a akademickou samosprávu vysokých škol. Ve druhém případě zájmové samosprávy jde o státem vytvořené veřejnoprávní korporace, hospodářské komory. (Průcha a Pomahač, 2002, s. 576)

2 OBEC JAKO ZÁKLADNÍ JEDNOTKA ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY

Základním územním samosprávným celkem (ZÚSC), tedy základním článkem územní samosprávy, je obec, jejíž postavení je díky probíhající decentralizaci kompetencí a odpovědností ze strany státu na územní samosprávu stále významnější. V některých zemích (včetně ČR) tak obec zabezpečuje svou samosprávnou funkci a současně přeneseně vykonává i státní správu, v tomto případě hovoříme o tzv. smíšeném modelu.

V právním smyslu obec vymezují tři základní znaky, a to:

- **Území**, které je přesně vymezené (katastrální území).
- **Občané ČR**, jež mají trvalý pobyt na území obce nebo občané s čestným občanstvím obce. Do různých vztahů k obci vstupují i podnikatelé a právnické osoby s provozovnou nebo sídlem na území obce, vlastníci nemovitostí na území obce, fyzické osoby s přechodným pobytem a další...
- **Samospráva** veřejných záležitostí na katastrálním území obce- působnost.

2.1 Působnost obcí

Působnost, neboli postavení a funkce obce, je vymezena zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích a krajích. Rozlišujeme vlastní samosprávnou působnost a přenesenou působnost

2.1.1 Samostatná působnost

Samostatná působnost znamená určitou zákonem upravenou pravomoc obce rozhodovat ve věcech týkajících se územní samosprávy. Obec je územním společenstvím občanů, které má právo na samosprávu. Nejde tedy pouze o zabezpečení čistého veřejného statku, ale i o zajištění dalších lokálních veřejných statků. Jedná se tedy o záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon a také o záležitosti, které jsou v zájmu obce a jejích občanů, pokud nejsou zákonem svěřeny krajům a pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům jako výkon státní správy. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §35)

V České republice je samosprávným orgánem obce volené zastupitelstvo.

V rámci samostatné působnosti může obec vydávat obecně závazné vyhlášky, přičemž se řídí zákonem, v ostatních záležitostech se řídí jinými právními předpisy vydanými na základě zákona. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §35)

Pro výkon samostatné působnosti obec může zřizovat a zakládat organizační složky obce a příspěvkové organizace a zřizovat obecní policii. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §35a)

2.1.2 Přenesená působnost

Existuje pouze ve smíšeném modelu místní správy, kdy státní správu vykonává v přenesené působnosti obecní úřad a to v rozsahu stanoveném zákonem o obcích a zajišťuje tak úkoly z oblasti částečně decentralizované veřejné správy jako čistý veřejný statek, i další veřejné statky, nejen pro občany své obce, ale i obcí sousedních. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §61)

2.2 Druhy obcí

Rozlišujeme následující druhy obcí:

- **obce**, jež nejsou městem;
- **města**, což jsou obce, které mají nejméně 3000 obyvatel, pokud tak po vyjádření vlády stanoví předseda Poslanecké sněmovny;
- **městysy**, v případě, že tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády;
- **statutární města**, tzv. města se zvláštním postavením, která jsou vyjmenována přímo v zákoně. Tato města mohou být členěna na městské obvody a městské části, jež jsou organizačními jednotkami města;
- **hlavní město Praha.**

(Hendrych a kol, 2009, s. 154-156; Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §3)

2.3 Orgány obce a jejich činnost

2.3.1 Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo je voleným orgánem obce, jehož počet členů je závislý na počtu obyvatel a velikosti územního obvodu obce. Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech týkajících se samosprávy, vyjma těch, co spadají do rozhodovací pravomoci kraje jako vyššího územního samosprávného celku. Zastupitelstvo obce má rozhodující rozhodovací pravomoc a je usnášeníschopná, je-li přítomna nadpoloviční většina všech členů zastupitelstva a jednání jsou ze zákona přístupná veřejnosti. Zastupitelstvo vydává jednací řád a ze svých řad volí členy rady obce. (Peková, 2004, s. 88-89)

V rámci samostatné působnosti zastupitelstvo obce schvaluje:

- program rozvoje obce,
- rozpočet a závěrečný účet obce,
- rozpočtová opatření,
- výši osobních a věcných nákladů obecního úřadu,
- převzetí úvěru či dluhu,
- poskytnutí půjčky a smlouvy o poskytnutí dotace,
- emisi komunálních dluhopisů,
- založení, zřízení či zánik příspěvkové organizace,
- založení nebo zrušení právnických osob,
- vklady obce,
- vstup obce do zájmových sdružení právnických osob a smlouvy o sdružení,
- vstup nebo vystoupení obce ze svazku obcí, vklady peněžité i nepeněžité,
- obecně závazné vyhlášky.

(Peková, 2004, s. 87-89)

Zastupitelstvo obce má pravomoc rozhodovat i o některých majetkových záležitostech, konkrétně o:

- nabývání a převodu nemovitostí, jež má obec ve svém majetku,
- bezúplatném převodu movitých věcí a peněz, vzdání se práva a prominutí pohledávek,
- zřizování věcných břemen a zastavení nemovitých věcí a movitých věcí nebo práv,
- bezúplatném postoupení pohledávek,
- dohodách o splátkách, o peněžitých a nepeněžitých vkladech a majetkové účasti na podnikání jiných subjektů,
- zřízení práva hospodaření s majetkem,
- předání majetku do odborné péče.

(Peková, 2004, s. 88)

Zastupitelstvo dále zakládá **výbory** jako své iniciativní a kontrolní orgány. Zřízení musí být vždy finanční a kontrolní výbor, dále pak může být zřízen osadní výbor a v případě, že se dle posledního sčítání lidu hlásí k jiné národnosti více jak 10% obyvatel územního obvodu obce, pak musí být zřízen i výbor pro národnostní menšiny. (Peková, 2004, s. 93)

V rámci zákona je zastupitelstvu umožněno převést některé pravomoci na radu obce. (Peková, 2004, s. 89)

2.3.2 Rada obce

Rada je výkonným orgánem obce podléhajícím v rámci samostatné působnosti zastupitelstvu obce a v oblasti výkonu státní správy rozhoduje dle zákona. Aby bylo usnesení schváleno, musí pro něj hlasovat nadpoloviční většina všech členů rady, jednání rady nejsou přístupné veřejnosti. Co se týče počtu členů rady obce, nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce, musí být lichý a v rozmezí 5-ti až 11-ti členů a v případě, že má zastupitelstvo méně než 15 členů, rada obce není volena vůbec. V čele rady je starosta, místostarostové a další členové (ve velkých městech pak primátor a jeho náměstci a ostatní členové. Jako své poradní a iniciativní orgány zřizuje rada obce komise. (Peková, 2004, s. 89)

Rada obce má následující pravomoci související s hospodaření obce:

- příprava materiálů pro jednání zastupitelstva obce,
- zabezpečení plnění usnesení zastupitelstva obce,
- zabezpečení hospodaření obce, provádění rozpočtových opatření dle usnesení zastupitelstva obce,
- rozhodování o uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce,
- řízení organizačních složek a dalších organizací obcí zřízených pro zabezpečování veřejných statků,
- v rámci samostatné působnosti obce ukládá pokuty,
- na základě zákonného zmocnění vydává v rámci výkonu státní správy nařízení,
- je zřizovatelem potřebných výkonných orgánů obecního úřadu – odborů a oddělení s jejich placenými zaměstnanci.

(Peková, 2004, s. 89-90)

2.3.3 Starosta obce

Představitelem obce je starosta navenek reprezentující obec. Řídí a kontroluje všechny pracovníky obecního úřadu a plní funkci statutárního orgánu zaměstnavatele (v případě, že je zřízena funkce tajemníka, vykonává tyto činnosti tajemník obecního úřadu). Starosta ve své funkci setrvává až do zvolení nového starosty a ze své činnosti se zodpovídá zastupitelstvu obce. (Peková, 2004, s. 90)

Dalšími činnostmi, které zajišťuje starosta, jsou:

- svolávání zastupitelstva obce a příprava, svolávání a řízení schůzí rady obce,
- odpovídá za audit hospodaření obce, respektive za jeho objednání a provedení,
- jmenování a odvolávání tajemníka obecního úřadu a to pouze se souhlasem ředitele krajského úřadu,
- v případě, že není zřízena funkce tajemníka obecního úřadu, plní i jeho funkci.

(Peková, 2004, s. 90)

V případě nepřítomnosti je starosta zastupován místostarostou (ve větších městech náměstkem primátora). (Peková, 2004, s. 90)

2.3.4 Obecní úřad

Obecní úřad vykonává administrativně organizační činnosti, které souvisí jak se samostatnou tak i přenesenou působností obce, případně jejích orgánů. Rozlišujeme dále **pověřený obecní úřad** a **obecní úřad s rozšířenou působností**, které zajišťují větší rozsah přenesené působnosti. Ve městech pak plní funkci obecního úřadu městský úřad (popř. magistrát) a úřady městských částí a obvodů. (Peková, 2004, s. 90)

Obecní úřad je tvořen starostou, místostarostou a tajemníkem (je-li tato funkce zřízena) a zaměstnanci ve výkonných orgánech. Je řízen starostou, přičemž mu místostarostové a tajemník pomáhají. Výkonné orgány obecního úřadu nazýváme **odbory**, jejichž náplň a počet závisí na velikosti obce, rozsahu samostatné a přenesené působnosti. (Peková; 2004, s. 90-91)

3 FINANČNÍ ŘÍZENÍ A HOSPODAŘENÍ OBCÍ

Obstarání finančních prostředků jak územní samosprávy, tak i státu, na jednotlivé druhy netržních činností je úkolem veřejných financí, tedy rozpočtové soustavy. Odpovědnost za tyto procesy by měl nést finanční management. Finanční systém jednotlivých stupňů územní samosprávy je na obecní i regionální úrovni tvořen územním rozpočtem a mimorozpočtovými fondy. (Peková, 2004, s. 196; Peková a Pílný a Jetmar, 2012, s. 184; Rosen a Gayer, 2010)

Územní rozpočty obcí jsou tedy součástí rozpočtové soustavy. Ze zákona pak vyplývá obci povinnost sestavit územní rozpočet obce a hospodařit podle něj. Naopak využívání a vytváření mimorozpočtových fondů v systému financování potřeb obce je zcela v kompetenci jejího voleného orgánu, zastupitelstva obce. Finanční prostředky těchto fondů jsou potom čerpány, vytvářeny a alokovány především na základě principu nedobrovolnosti, neekvivalentnosti a nenávratnosti (ve výjimečných případech i dle principu návratnosti). (Peková, 2004, s. 197; Peková a Pílný a Jetmar, 2012, s. 186)

3.1 Finanční hospodaření obcí

Každá obec si musí umět opatřit finanční prostředky pro své úkoly, které musí velmi dobře znát a plnit. Získávání těchto finančních prostředků není snadné a tak obec potřebuje dostatečný prostor pro jejich opatření. Činnost, pomocí níž si obec obstarává potřebné finanční prostředky (příjmy) můžeme nazvat finančním hospodařením obce. Tato činnost by pak měla být zákonná, promyšlená a věcná. (Marková, 2000, s. 10)

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů (tzv. malá rozpočtová pravidla) blíže upravuje finanční hospodaření obcí a mimo jiné i plánování, tvorbu, obsah a funkci jejich rozpočtu a stanovuje i pravidla hospodaření s obecními finančními prostředky, včetně mimorozpočtových fondů.

S cílem vést obce k větší obezřetnosti při hospodaření se svěřenými veřejnými prostředky, zavedlo Ministerstvo financí ČR, na základě usnesení vlády ze dne 29. září 2010, monitoring hospodaření obcí. Každoročně tak provede výpočet **Soustavy Monitorujících a Informativních Ukazatelů**, ve zkratce **SIMU**, za všechny obce a jimi zřízené příspěvkové organizace a vyhodnocuje výsledky výpočtů, přičemž se řídí vždy údaji k 31.12. příslušného roku (po závěrečných zápisech). SIMU rozlišuje 16 informativních ukazatelů (počet obyvatel, příjem celkem po konsolidaci, úroky, uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků, dluhová služba celkem, ukazatel dluhové služby v %, aktiva celkem, cizí zdroje celkem, stav na bankovních

účtech celkem, úvěry a komunální dluhopisy, přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy, zadluženost celkem, podíl zadluženosti na cizích zdrojích v %, cizí zdroje na jednoho obyvatele, oběžná aktiva, krátkodobé závazky) a 2 monitorující ukazatele (podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům v %, celková – běžná likvidita). Obce, jejichž ukazatel celkové likvidity je k 31. 12. daného roku v intervalu $<0; 1>$ a současně podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům je vyšší než 25 %, jsou osloveny dopisem ministra financí a požádány o zdůvodnění tohoto stavu a o stanovisko zastupitelstva dané obce. (Ministerstvo financí ČR, © 2005-2013)

3.2 Finanční řízení obcí

Základem finančního řízení obce je její finanční systém založený na jednotlivých principech, které sice mají různou intenzitu působení, ale velmi úzce spolu souvisí a dohromady tvoří propojený celek.

3.2.1 Principy finančního systému obce

Finanční systém obce je založen na následujících principech:

- **hospodaření dle ročního rozpočtu obce**, je rozhodujícím nástrojem v oblasti financování potřeb. Tento Nástroj funguje jako finanční plán daného rozpočtového období a koncentruje hlavní objem peněžních prostředků; (Peková, 2004, s. 197)
- **mimorozpočtové fondy by měly být vytvářeny pouze v omezené míře** z důvodu nebezpečí, že by mohlo dojít k finančnímu rozměňování značně omezených finančních prostředků do fondů, ve kterých jsou zpravidla prostředky účelově vázány po dobu rozpočtového období; (Peková, 2004, s. 197)
- **udržování konzistence finančního systému obce s veřejnými financemi**- tedy využívání veřejných finančních prostředků obce v souladu s fiskální politikou státu a respektovat obecné tendence ve vývoji veřejné ekonomiky; (Peková, 2004, s. 197)
- **rozhodovací pravomoc**, tím rozumíme určitou míru municipální autonomie. S rozhodováním jsou však spojeny i jisté odpovědnosti, tedy za důsledky jednotlivých rozhodnutí, rozpočet a jeho plnění, hospodaření, odpovědnost za nakládání s majetkem. Je potřeba jisté míry finanční autarkie (míry soběstačnosti); (Peková, 2004, s. 198)
- **spravedlnost a slušnost** při přerozdělování finančních prostředků mezi obcemi; (Peková, 2004, s. 198)
- **princip solidarity** fungující mezi chudšími a bohatšími obcemi; (Peková, 2004, s. 198)

- **průhlednost finančního řízení obce k zajištění účinnosti veřejné i občanské kontroly**, přičemž by mělo daňové poplatníky zajímat nejen jaké a v jaké kvalitě pro ně obce zajišťuje veřejné statky, ale i využívání ostatních finančních zdrojů (transferů apod.), jejichž efektivní využití nepřímo ovlivňuje lokální daňové zatížení obyvatel. Aby obyvatelé obce finančnímu systému obce snadno porozuměli, je potřeba jeho jednoduchosti a průhlednosti; (Peková, 2004, s. 198)
- nutnost **stability finančního systému obce**, především jde-li o mimorozpočtové fondy (jejich počet a druhy); (Peková, 2004, s. 198)
- v delším časovém horizontu by nemělo docházet ke změnám v rozpočtových pravidlech a finančnímu hospodaření obce a k častým a výrazným změnám v určení daní a jejich konstrukci, které by mohly ovlivnit daňový výnos. Z dlouhodobého hlediska je tak velmi důležitá **stabilita pravidel hospodaření**. Stabilní příjmy umožňují obci lépe plánovat své investice a rozsah a poskytování veřejných statků; (Peková, 2004, s. 199)
- **účinnost finančního systému**, tedy účelné hospodárné a efektivní hospodaření s finančními prostředky obce; (Peková, 2004, s. 199)
- **z principu administrativní nenáročnosti finančního systému obce** vyplývá, že náklady na výběr a správu příjmů by měly být minimální. Finanční systém obce by měl být jednoduchý, lehce prosaditelný, ale musí být těžké jej obejít. (Peková, 2004, s. 198)
- z důvodu, že obec není ve svém hospodaření finančně zcela nezávislá a stát jí většinou poskytuje významnou část finančních prostředků ze státního rozpočtu, je potřeba zajištění určitého **stupně kontroly ze strany ústřední vlády**. Lze říci, že takovým významným nepřímým nástrojem kontroly a prosazování vlivu ústřední vlády je dotační systém. (Peková, 2004, s. 199; Peková a Pílný a Jetmar, 2012, s. 187)

Jednotlivé principy finančního systému obce mají sice různou intenzitu působení, ale všechny spolu úzce souvisí. (Peková, 2004, s. 199)

3.3 Rozpočtové hospodaření obcí

Základem finančního řízení a hospodaření obce je její rozpočet, pro nějž je charakteristické:

- rozpočet obce je decentralizovaným peněžním fondem, tvořeným, rozdělovaným a používaným na základě principů nenávratnosti, nedobrovolnosti a neekvivalence; (Peková, 2004, s. 200)
- je bilancí příjmů a výdajů; (Peková, 2004, s. 201)

- je finančním plánem, dle kterého se v daném rozpočtovém období hospodaří; (Peková, 2004, s. 201)
- slouží jako nástroj realizace municipální politiky a volebních programů; (Peková, 2004, s. 201)
- je nástrojem, který umožňuje prosazovat zájmy a preference obyvatelstva obce a financovat potřeby obce. (Peková, 2004, s. 201)

Podstata a význam rozpočtu se odráží v jeho funkcích, konkrétně alokační, redistribuční a stabilizační funkci. Na území obce je rozhodující funkcí **funkce alokační**, kdy se prostřednictvím finančních prostředků rozpočtu obce zabezpečují veřejné statky, tedy financují potřeby obyvatel obce.

Redistribuční funkce je na obecní úrovni využívána velmi omezeně, ve vztahu k sociálně slabším občanům. V případě redistribuční funkce jde o znovu rozdělování bohatství a důchodu státu a tím docílení zmírnění sociální a důchodové nerovnosti. (Peková, 2004, s. 201; Peková a Pílný a Jetmar, 2012, s. 203)

Stejně omezené je na obecní úrovni i působení **stabilizační funkce** rozpočtu. Většího významu však tato funkce nabývá v územních samosprávách vyspělých zemí, kde svými aktivitami ovlivňuje růst ekonomického potenciálu (např. prostřednictvím budování technické infrastruktury). (Peková, 2004, s. 201)

3.3.1 Rozpočtová skladba obcí

Co se týče třídění příjmů a výdajů rozpočtu, rozpočtová skladba v ČR analyzuje příjmy a výdaje z hlediska kapitálního (odpovědnostního), druhového, odvětvového a konsolidačního. Pro rozpočtové hospodaření obce je nejdůležitějším tříděním příjmů a výdajů třídění **druhové**. Toto třídění příjmů a výdajů můžeme označit jako základní a týká se **všech peněžních operací**, umožňuje propojení na účetnictví. Dle tohoto třídění dělíme příjmy a výdaje na běžné, kapitálové, návratné a nenávratné. Rozpočtová skladba je, obecně řečeno, systematickým tříděním, které umožňuje zabezpečit jednotnost a průhlednost rozpočtu, analyzovat příjmy a výdaje a sumarizovat je, a dále zajistit potřebné informace pro rozpočtovou politiku. (Peková, 2004, s. 206)

Příjmy a výdaje rozpočtu obcí se tedy závazně třídí na základě rozpočtové skladby, která umožňuje třídění na běžnou a kapitálovou část v rámci druhového třídění příjmů a výdajů rozpočtu. (Peková, 2004, s. 203)

Běžný rozpočet

Část běžných příjmů a výdajů rozpočtu se po většinu případů každoročně opakuje a jejich prostřednictvím jsou financovány provozní (neinvestiční) potřeby obce. (Peková, 2004, s. 203)

Běžný rozpočet by měl být sestavován jako vyrovnaný (příjmy se rovnají výdajům), respektive přebytkový (příjmy jsou větší než výdaje). V případě nežádoucí situace, kdy dlouhodobě dochází ke schodku v běžném rozpočtu, tedy výdaje dlouhodobě převyšují příjmy rozpočtu, je nutné analyzovat příčiny tohoto deficitu. (Peková, 2004, s. 203-204)

Tabulka 3-1 Obecné schéma běžného rozpočtu (Peková, 2004, s. 204)

Příjmy	Výdaje
<ul style="list-style-type: none"> • Daňové: 	-všeobecné veřejné služby (veřejná správa, apod.)
-svěřené daně	-veřejný pořádek (policie, hasiči, apod.)
-sdílené daně	-vzdělání
-místní daně	-péče o zdraví (veřejné zdravotnictví, atd.)
-správní poplatky	-bydlení
<ul style="list-style-type: none"> • Nedaňové: 	-komunální služby
-uživatelské poplatky za služby	-na podnikání
-příjmy z pronájmu majetku	-ostatní běžné výdaje (nahodilé, placené pokuty, atd.)
-příjmy od vlastních neziskových organizací	-placené úroky
-zisk z podnikání	-běžné dotace jiným rozpočtům
-ostatní	
<ul style="list-style-type: none"> • Přijaté transfery: 	
-běžné dotace ze státního rozpočtu	
-běžné dotace ze státních fondů	
-od územních rozpočtů	
<ul style="list-style-type: none"> • Ostatní běžné příjmy: 	
-př. nahodilé přijaté dary, za sankce, apod.	
SALDO – PŘEBYTEK	SALDO – SCHODEK/DEFICIT

Kapitálový rozpočet obce

V kapitálové části rozpočtu jsou poté bilancovány investiční potřeby obce, přičemž zpravidla je každá investice neopakovatelná a vztahuje se na časový horizont delší než jeden rok. (Peková, 2004, s. 203)

Jestliže se výdaje kapitálového rozpočtu, stejně jako u kapitálového, rovnají příjmům, pak hovoříme o vyrovnaném kapitálovém rozpočtu, opakem je deficitní rozpočet, který je ve většině výsledkem bilance tohoto rozpočtu. Zpravidla totiž chybějí nenávratné příjmy na financování investičních výdajů obce a příjmy kapitálového rozpočtu se tak doplňují návratnými příjmy, které vyrovnají bilanci kapitálového rozpočtu. (Peková, 2004, s. 203-206)

Tabulka 3-2 Obecné schéma kapitálového rozpočtu (Peková, 2004, s. 205)

Příjmy	Výdaje
-z prodeje majetku	-na investice
-kapitálové přijaté dotace z rozpočtové soustavy	-kapitálové dotace jiným rozpočtům
-příjmy z půjček, apod.	-na nákup obligací, akcií
-příjmy z emise vlastních obligací	-poskytované střednědobé a dlouhodobé půjčky
-přebytek běžného rozpočtu	-splátky dříve přijatých půjček
-dary na investice, apod.	-krytí deficitu běžného rozpočtu

Příjmy rozpočtu obcí

Veškeré příjmy obcí jsou vypočítávány dle rozpočtových pravidel a jedná se konkrétně o příjmy:

- z vlastního majetku a majetkových práv;
- z výsledků vlastní hospodářské činnosti a hospodářské činnosti právnických osob, pokud jsou podle příslušných zákonů příjmem obce, která organizaci zřídila nebo založila;
- z vlastní správní činnosti, včetně příjmů z výkonů státní správy, k nimž je obec podle zvláštních zákonů pověřena. Především jde o výnos správních poplatků z této činnosti a

dále o příjmy z vybraných pokut a odvodů uložených v pravomoci obce, pokud jí podle zákona jako příjmy přísluší;

- výnosy z daní nebo podíly na nich;
- výnosy z místních poplatků;
- dotace ze státního rozpočtu a rozpočtů státních fondů;
- dotace z rozpočtu kraje;
- přijaté peněžité dary a příspěvky;
- jiné příjmy, jež dle zvláštních zákonů spadají do příjmů obce.

K úhradě svých potřeb mají obce možnost využít i návratných finančních zdrojů a to půjček, úvěrů, návratných finančních výpomocí ze státního a krajského rozpočtu, či rozpočtu jiné obce.

(Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, 2000, §7)

Výdaje rozpočtu obcí

Stejně jako u příjmů rozpočtů obcí, jsou i jejich výdaje specifikovány na základě rozpočtových pravidel. Z rozpočtu obce tak mohou plynout prostředky na úhradu:

- závazků vyplývajících ze zákonem uložených povinností obce;
- výdajů spojených s vlastní činností v rámci samostatné působnosti obce, především o úhradu výdajů při péči o vlastní majetek a jeho rozvoj;
- výdajů spjatých s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem;
- závazků vyplývajících obci z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila;
- závazků přijatých v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo dalšími subjekty (včetně příspěvků na společnou činnost);
- úhradu úroků z přijatých půjček a úvěrů;
- výdajů na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich, které náleží jejich vlastníkům;
- výdajů na podporu subjektů, které provádí veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec;

- ostatních výdajů uskutečňovaných v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální a jiné humanitární účely.

(Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, 2000, §8)

4 FINANČNÍ ANALÝZA VE VEŘEJNÉM SEKTORU

Chce-li organizace fungovat efektivně, musí velmi dobře znát svou hospodářskou situaci („své finanční zdraví“), aby mohla své zdroje co nejefektivněji využívat. Takovýmto nástrojem, který může napomoci k detailnímu poznání fungování vlastní organizace a identifikovat rizikové, ale i silné stránky hospodaření, je finanční analýza. Bohužel tento nástroj využívají spíše podnikatelské subjekty, pro něž jsou ukazatele finanční analýzy definovány, avšak v upravené podobě se dá velmi dobře aplikovat i v oblasti veřejného neziskového sektoru. (Kraftová, 2002, s. 25; Otrusínová a Kubíčková, 2011, s. 85)

4.1 Cíle a požadavky finanční analýzy

Hlavními cíli finanční analýzy zpravidla bývají:

- posouzení dosavadního vývoje organizace a poskytnutí informací pro její budoucí rozhodování;
- rozbor různých možných variant budoucího vývoje a výběr nejlepší varianty;
- porovnání výsledků s ostatními organizacemi stejného typu (v našem případě obcemi)
- zpracování informací pro hodnocení organizace vnějšími subjekty (v případě obce např. pro MFČR)

(Kraftová, 2002, s. 25)

U finanční analýzy je vždy potřeba předem definovat její cíl, tedy jaké informace chceme získat, nemusí však nutně jít o souhrnný pohled, ale lze analyzovat i jen určitou část hospodaření organizace. (Kraftová, 2002, s. 25)

Jestliže má finanční analýza hodnotit finanční hospodaření organizace, musí být předem specifikovaný její cíl/účel, musí být použity takové metody a nástroje, které vyhovují praktickým možnostem a konkrétním podmínkám organizace a prostředky, jež byly vynaložené na zpracování finanční analýzy a získání výstupních informací by neměly přesahovat očekávané výnosy, kterých organizace dosáhne v důsledku využití těchto informací pro řízení. Využití finanční analýzy by tedy mělo splňovat požadavky **účelnosti, aplikovatelnosti a informační efektivity**. (Kraftová, 2002, s. 25-26).

4.2 Zdroje informací pro finanční analýzu

Jako zdroje informací pro finanční analýzu slouží účetní výkazy, konkrétně rozvaha, výkaz zisku a ztráty, výkaz cash flow, výkaz o změnách vlastního kapitálu a příloha účetní závěrky. (Otrusínová a Kubičková, 2011, s. 89)

4.2.1 Rozvaha

Rozvaha je jakýmsi soupisem majetku organizace vyjádřeným v penězích, přičemž je tento majetek rozdělen z hlediska jeho formy a zdrojů financování k danému časovému okamžiku. Rozvaha udává pouze statický pohled na stav organizace. (Rozvaha, balance (Balance Sheet), © 2011-2013)

4.2.2 Výkaz zisku a ztráty

Výkaz zisku a ztráty neboli výsledovka ukazuje organizaci, jakého hospodářského výsledku dosáhla za sledované či minulé období, tedy zda organizace dosáhla zisku nebo ztráty. Dalo by se říci, že výkaz zisku a ztráty je takovým obrazem výkonnosti organizace. (Čtení účetních výkazů pro neekonomy, © 2013)

4.2.3 Výkaz o změnách vlastního kapitálu

Tento výkaz poskytuje doplňující informace o změnách vlastního kapitálu, jež nelze rozeznat v rozvaze. Poskytuje tak informace o uspořádání položek vlastního kapitálu vyjadřujících jeho celkovou změnu za dané období. (Přehled o změnách ve vlastním kapitálu, © 2014)

4.2.4 Výkaz cash flow

Výkaz cash flow je dalším důležitým zdrojem pro analýzu finančního hospodaření. Umožňuje analyzovat příjmy a výdaje za dané období.

4.2.5 Příloha účetní závěrky

Při sestavování přílohy vychází organizace z účetních a dalších písemností. Obsahuje většinou doplňující informace, které vysvětlují jednotlivé procesy a transakce, které se udály v průběhu daného období. Vyčteme z ní tedy nejen obecné informace o účetní jednotce a její popis, ale i doplňující informace k rozvaze, jednotlivé účetní metody, obecné účetní zásady a způsoby odepisování, které byly použity. (Příloha k účetní závěrce, © 2012)

4.3 Ukazatele finanční analýzy využitelné v oblasti veřejného sektoru

V oblasti veřejného sektoru lze využít následujících kategorií ukazatelů finanční analýzy:

- ukazatele likvidity,
- ukazatele aktivity,
- ukazatele autarkie,
- ukazatele financování.

Pro jednotlivé druhy organizací je však nutné jednotlivé ukazatele modifikovat dle jejich potřeby a struktury hospodaření.

4.3.1 Likvidita

Ukazatele likvidity zkoumají a jejich hodnoty vypovídají o solventnosti organizací. Každá organizace by měla být likvidní, tedy schopna splácet své závazky, naopak by ale neměla držet ani velké množství finančních prostředků v hotovosti, aby nedocházelo ke znehodnocování těchto prostředků v důsledku inflace, nákladů obětovaných příležitostí (oportunitních), apod. (Kraftová, 2002, s. 35)

Běžná likvidita (BL)

Ukazatel běžné likvidity, často hovoříme o likviditě třetího stupně, hodnotí poměr oběžných aktiv a krátkodobých závazků a zkoumá tak, zda je organizace schopna hradit své závazky přeměnou oběžných aktiv na finanční prostředky. Optimální hodnota tohoto ukazatele by se měla pohybovat v rozmezí 1,5 – 2. (Kraftová, 2002, s. 3-38)

$$Bl = \frac{OA}{Kz}$$

OA ... oběžná aktiva

Kz ... krátkodobé závazky

Pohotová Likvidita (PL)

Výpočet pohotové likvidity je velmi podobný výpočtu běžné. Liší se tím, že u výpočtu pohotové likvidity jsou z výpočtu vyňaté např. zásoby a dlouhodobé pohledávky. Výsledná hodnota tohoto ukazatele by se měla pohybovat okolo jedné – nižší hodnoty značí nesolventnost organizace a vyšší naopak neefektivní využívání finančních prostředků. (Kraftová, 2002, s.36-37)

$$PL = \frac{Pe + Po}{Kz}$$

Pe ... peníze a jejich ekvivalenty

Po ... krátkodobé pohledávky

Kz ... krátkodobé závazky

Okamžitá likvidita

Ukazatel okamžité likvidity porovnává peněžní prostředky, které má organizace pro danou chvíli k dispozici s krátkodobými závazky, které má v nejbližší době hradit. Hodnota tohoto ukazatele by měla dosahovat přibližně 0,2, ale u organizací veřejného sektoru bývá zpravidla vyšší. (Kraftová, 2002, s.35-36)

$$OL = \frac{Pe}{Kz}$$

Po ... krátkodobé pohledávky

Kz ... krátkodobé závazky

4.3.2 Aktivita

Ukazatele aktivity se velmi často prolínají s ukazateli finanční analýzy z jiných oblastí, jsou tedy pouze doplňujícími. Většinou jsou nástrojem k měření vázanosti a obratovosti položek aktiv a pasiv a jejich výpočet je velmi důležitý pro efektivní nakládání s majetkem. (Kraftová, 2002, s. 47)

Obrat kapitálu (OK)

Ukazatel obratu kapitálu měří, kolikrát se vrátí vložený kapitál oceněním produkce. Čím vyšší jsou hodnoty tohoto ukazatele, tím lépe. (Kraftová, 2002, s. 47)

$$OK = \frac{V}{K}$$

V ... výnosy celkem

K ... kapitál, celková pasiva

Doba obratu pohledávek (DOP)

Doba obratu pohledávek nám vyjadřuje, za kolik dní budou pohledávky zaplacený z výnosů. Využití tohoto ukazatele finanční analýzy se doporučuje zejména u organizací, jejichž výše pohledávek dosahuje vysokých hodnot. Cílem každé organizace ať už ziskového či neziskového sektoru je minimalizace hodnot tohoto ukazatele. (Kraftová, 2002, s. 47)

$$DOP = \frac{\emptyset po}{\frac{V}{360}}$$

$\emptyset po$... průměrná výše pohledávek

V ... celkové výnosy za rok

Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech (MVFA)

Pomocí tohoto ukazatele měříme náročnost na dlouhodobý majetek. Pokud ve srovnání s ostatními organizacemi stejného druhu ve veřejném sektoru dosahuje tento ukazatel hodnot vysokých, vypovídá to o neefektivním využívání dlouhodobého majetku organizace, naopak nízké hodnoty značí nedostatek. (Kraftová, 2002, s.47)

$$MVFA = \frac{FA}{V}$$

FA ... hodnota fixních aktiv v zůstatkových cenách

V ... výnosy

4.3.3 Autarkie

Ukazatel autarkie je ukazatelem míry soběstačnosti organizace. Rozlišujeme výnosově nákladovou a příjmově výdajovou autarkii, přičemž pro organizace veřejného sektoru je vhodnější příjmově výdajová. (Kraftová, 2002, s. 44)

Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů ($A_{H\check{c}}$)

Hodnoty tohoto ukazatele vyjadřují míru schopnosti organizace krýt své náklady z hlavní činnosti jejími výnosy. Optimální hodnota tohoto ukazatele je 100% - je-li hodnota nižší, je potřeba nalézt příčinu, naopak je-li vyšší, je třeba přemýšlet o efektivnějším využití dotačních prostředků. (Kraftová, 2002, s. 44)

$$A_{H\check{c}} = \frac{V_{H\check{c}}}{N_{H\check{c}}} * 100$$

$V_{H\check{c}}$... Výnosy hlavní činnosti

$N_{H\check{c}}$... Náklady hlavní činnosti

Celková autarkie na bázi příjmů a výdajů (A_{CF})

Výpočet tohoto ukazatele je velmi podobný ukazateli předchozímu. Liší se pouze v tom, že v případě výpočtu celkové autarkie na bázi příjmů a výdajů mohou být potlačeny účetní principy, konkrétně aktuální princip, z důvodu, že do výpočtu mohou být zahrnuty i příjmy a výdaje, které se netýkají sledovaného roku. Zaměřit se můžeme pouze na investiční a neinvestiční příjmy a výdaje nebo na celkové. (Kraftová, 2002, s. 44)

$$A_{CF} = \frac{P_y}{V_e}$$

P_y ... příjmy

V_e ... výdaje

4.3.4 Financování

U organizací veřejného sektoru musí být ukazatele na rozdíl od soukromého ziskového sektoru značně upraveny. Pomocí těchto ukazatelů hodnotíme z jaké části je činnost organizace financována z rozpočtu a jakou část při financování tvoří prostředky z doplňkové činnosti. (Kraftová, 2002, s. 44)

Míra finanční nezávislosti (MFN)

Hodnota ukazatele převyšující 70% ukazuje na stabilní firmu v oblasti financování, která má dostatečně krytý svůj vlastní majetek. Signálem, kdy by se organizaci měla věnovat větší pozornost je hranice 50% a klesne-li hodnota tohoto ukazatele pod 30%, značí to finanční nestabi-

litu a organizace spěje k zániku. Hodnoty tohoto ukazatele však mohou být pro různé typy organizací veřejného sektoru odlišné a hranice vypovídající o stabilitě se tak mohou pohybovat někde jinde. (Kraftová, 2002, s. 44)

$$MFN = \frac{VK}{K} * 100$$

VK ... vlastní kapitál

K ... celkový kapitál

Míra příjmů doplňkové a hlavní činnosti na celkových příjmech (MPzDC a MPzHC)

Organizace veřejného sektoru mají příjmy i z doplňkové činnosti, převážně jsou však jejich činnosti financovány z činnosti plynoucí z hlavního poslání organizace. Hodnoty tohoto ukazatele potom vyjadřují procentuelní podíl příjmů z doplňkové a hlavní činnosti na celkových příjmech organizace. Tyto hodnoty lze srovnávat s ostatními organizacemi veřejného sektoru stejného typu. (Kraftová, 2002, s. 45)

$$MPzDC = \frac{Pdč}{Pc}$$

$$MPzHC = \frac{Phč}{Pc}$$

Pdč ... příjmy z doplňkové činnosti

Phč ... příjmy z hlavní činnosti

Pc ... celkové příjmy

5 FUNKCE KONTROLY VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ

Pojem kontroly doposud nebyl jednoznačně formulován. Lze jej však chápat jako proces zjišťování rozdílu mezi skutečným a požadovaným stavem, či jako snahu o zlepšení kvality řízení samotného orgánu veřejné správy. Kontrolou ve veřejné správě tedy rozumíme kontrolu veřejných rozpočtů, jak na úrovni státní, tak na úrovni územní, která je uskutečňována ve veřejném zájmu a v zájmu občana. (Nováková a Velíšková, 2005, s. 9-10; Eschenbach, 2004, s. 174)

5.1 Vnitřní kontrolní systém ve veřejné správě

Efektivní kontrolní systém je pro organizaci velmi důležitým nástrojem. Vnitřní kontrolní systém je totiž jakýmsi souhrnem všech opatření a institucí účetní jednotky, jejichž úkolem je ve vzájemné návaznosti kontrolovat hospodářskou a provozní činnost účetní jednotky a současně i pracovníky spojenými s těmito činnosti účetní jednotky. (Schiffer, 2009, s. 17)

Vnitřní kontrolní systém v orgánech veřejné správy je jednou ze tří kapitol finanční kontroly (systém finanční kontroly vykonávané kontrolními orgány a systém finanční kontroly vykonávané podle mezinárodních smluv).

Vnitřní kontrolní systém ve veřejné správě zahrnuje:

- řídicí kontrolu, tedy finanční kontrolu zajišťovanou odpovědnými vedoucími zaměstnanci jako součást vnitřního řízení orgánu veřejné správy při přípravě operací před jejich schválením, při průběžném sledování uskutečňovaných operací až do jejich konečného vypořádání a vyúčtování a následném prověření vybraných operací v rámci hodnocení dosažených výsledků a správnosti hospodaření.
- interní audit, čímž je myšleno organizačně oddělené a funkčně nezávislé přezkoumávání a vyhodnocování přiměřenosti a účinnosti řídicí kontroly, včetně prověřování správnosti vybraných operací.

(HÁJEK, 2004, s. 1; Prace Pro Právniky.cz: zakony, © 2014)

5.2 Zavedení, udržování a prověřování účinnosti vnitřního kontrolního systému

Vedoucí orgán veřejné správy má v této oblasti následující povinnosti:

- má uloženou povinnost v tomto orgánu zavést a udržovat vnitřní kontrolní systém tak, aby byly vytvářeny podmínky pro hospodárný, efektivní a účelný výkon veřejné správy,

- musí včas zajistit, vyhodnotit a minimalizovat provozní, finanční, právní a jiná rizika vznikající v souvislosti s plněním schválených záměrů a cílů orgánu veřejné správy, a zahrnout postupy pro včasné podávání informací příslušným úrovním řízení o výskytu závažných nedostatků a o přijímaných a plněných opatřeních k jejich nápravě.
- stanovuje odpovědnosti a pravomoci vedoucích a ostatních zaměstnanců při nakládání s veřejnými prostředky, včetně úplného a přesného vymezení povinností ve vztahu k jimi plněným úkolům, a zajišťuje oddělení pravomocí a odpovědností při přípravě, schvalování, provádění a kontrole operací, zejména ve vztahu k výběrovým řízením, uzavírání smluv, vzniku závazků, platbám a vymáhání pohledávek.
- je odpovědný za to, že o všech operacích a kontrolách bude proveden záznam a vedena dokumentace.
- je povinen přijmout veškerá opatření k ochraně veřejných prostředků.

(Dvořák a Dvořáková, 2003, s. 57-58)

Vedoucí zaměstnanci:

Všichni vedoucí zaměstnanci orgánu veřejné správy mají vymezené pravomoci a povinnosti a odpovědnosti vedoucím orgánem veřejné správy, v jejichž rámci jsou povinni zajistit fungování vnitřního kontrolního systému. Při plnění stanovených úkolů, o vzniku významných rizik, o závažných nedostacích v činnosti orgánu veřejné správy a o přijímaných a plněných opatřeních k jejich nápravě, jsou vedoucí zaměstnanci povinni včasně a spolehlivě informovat vedoucí orgán. (Dvořák a Dvořáková, 2003, s. 58)

5.2.1 Řídící kontrola

Řídící kontrola je rozdělena na předběžnou, průběžnou a následnou kontrolu, viz níže:

- **Předběžná kontrola:**

Předběžnou kontrolu plánovaných a připravovaných operací zajišťují uvnitř orgánu veřejné správy vedoucí tohoto orgánu nebo vedoucí zaměstnanci jím pověřeni k nakládání s veřejnými prostředky orgánu veřejné správy jako příkazci operací. Dále potom tuto kontrolu provádí vedoucí zaměstnanec organizačního útvaru odpovědný za správu rozpočtu orgánu veřejné správy nebo jiný zaměstnanec pověřený k tomu vedoucím tohoto orgánu jako správce rozpočtu, vedoucí zaměstnanec organizačního útvaru odpovědný za vedení účetnictví orgánu veřejné správy nebo jiný zaměstnanec pověřený k tomu vedoucím tohoto orgánu jako hlavní účetní. V případě,

že dále není stanoveno jinak, je sloučení funkcí nepřípustné. (Dvořák a Dvořáková, 2003, s. 60-64)

Zjistí-li vedoucí zaměstnanci, že byla provedena operace bez předběžné kontroly, jsou povinni oznámit toto zjištění písemně vedoucímu orgánu veřejné správy, který musí přijmout opatření k prověření nekontrolované operace a opatření k zajištění řádného výkonu předběžné kontroly operace. (Dvořák a Dvořáková, 2003, s. 60-64)

- **Průběžná a následná kontrola:**

Průběžná a následná kontrola je zajištěna prostřednictvím vedoucích zaměstnanců organizačních útvarů nebo k tomu pověřených zaměstnanců, kteří zajišťují přímé uskutečňování operací při hospodaření s veřejnými prostředky. (Dvořák a Dvořáková, 2003, s. 64; Nemeč, Ochrana, Pavel a Šagát, 2010, s. 38)

Je-li zjištěno, že není s veřejnými prostředky nakládáno účelně, hospodárně a efektivně nebo v souladu s právními předpisy, jsou zaměstnanci povinni oznámit tuto skutečnost vedoucímu orgánu, viz. předběžná kontrola. (Dvořák a Dvořáková, 2003, s. 64)

5.2.2 Interní audit

Interním auditem označujeme poradenskou činnost, která se zaměřuje na zdokonalování procesů v organizaci a tedy i na přidávání hodnoty. Interní audit by měl být nezávislý a objektivně ujišťovací a přinášet systematický metodický přístup k hodnocení a zlepšování účinnosti systému řízení rizik, řídicích a kontrolních procesů a řízení a správy organizace a napomáhat tak organizaci k dosahování jejich cílů. (ČIIA- Český institut interních auditorů, o.s, © 2014; Kafka, 2009)

Interní audit je v České republice poměrně mladou profesí. K jeho vývoji zde došlo teprve v 90. letech 20. století. K významnému rozvoji této profese došlo díky zákonu č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě (Zákon o finanční kontrole), který vymezil působnost interního auditu ve veřejné správě. (ČIIA- Český institut interních auditorů, o.s, © 2014)

Interní audit poskytuje organizaci informace, hodnocení, analýzy, doporučení a konzultace pro efektivní plnění jejich úkolů a zaměřuje se tak na hodnocení vnitřního kontrolního systému organizace. (ČIIA- Český institut interních auditorů, o.s, © 2014)

5.2.2.1 Funkční nezávislost

Je nutné, aby byl interní audit uvnitř orgánu veřejné správy prováděn funkčně nezávislým útvarem, organizačně odděleným od řídicích výkonných struktur. Takový útvar tedy nazýváme „Útvar interního auditu“. Tento útvar poté kontroluje, zda jsou v činnosti orgánu veřejné správy dodržovány právní předpisy, přijatá opatření a stanovené postupy, zda jsou včas rozpoznávána rizika vztahující se k činnosti orgánu veřejné správy a zda jsou přijata odpovídající opatření. (Dvořák a Dvořáková, 2003, s. 65-67)

Útvar interního auditu dále zjišťuje, jestli je vnitřní kontrolní systém dostatečně účinný a reaguje včas na změny ekonomických, právních, provozních a jiných podmínek a zda dosažené výsledky při plnění rozhodujících úkolů orgánu veřejné správy poskytují dostatečné ujištění, že schválené záměry a cíle tohoto orgánu budou splněny. (Dvořák a Dvořáková, 2003, s. 65-67)

Interní audit zahrnuje především finanční audity, audity systémů a audity výkonu. (ČIIA- Český institut interních auditorů, o.s., © 2014)

5.2.2.2 Postavení útvaru interního auditu

Přímo nadřízený útvaru interního auditu, tedy vedoucí orgán veřejné správy, zajišťuje funkční nezávislost tohoto útvaru a organizační oddělení od řídicích výkonných struktur. (ČIIA- Český institut interních auditorů, o.s., © 2014)

5.2.2.3 Plánování interního auditu

Jsou sestaveny roční plány jednotlivých auditů a interní audit se poté v orgánu veřejné správy vykonává v souladu se střednědobým plánem a těmito ročními plány jednotlivých auditů. Ve střednědobém plánu jsou stanoveny priority odrážející potřeby orgánu veřejné správy z hlediska dosavadních výsledků jeho činnosti a předpokládaných záměrů a cílů na víceleté období. (Dvořák a Dvořáková, 2004, s. 60-65)

Roční plán se věnuje jednotlivým auditům a na základě střednědobého plánu upřesňuje věcné zaměření a typ auditů, jejich rozsah, cíle, časové rozvržení a personální zajištění. Také je zde obsažena odborná příprava interních auditorů, úkoly v metodické a konzultační činnosti. (Dvořák a Dvořáková, 2004, s. 60-65)

Útvar interního auditu objektivně hodnotí jednotlivá rizika, která vyplývají z daných úkolů orgánu veřejné správy, z čehož vychází při tvorbě plánu interního auditu. Při tvorbě tohoto plánu přihlíží také k výsledkům veřejnosprávních a jiných kontrol uskutečněných u tohoto orgánu a ke zjiš-

těním vnitřního kontrolního systému. Vedoucí útvaru interního auditu nejprve projednává přípravu plánů s vedoucím orgánem veřejné správy, který bere v úvahu jeho doporučení, a schvaluje tyto plány. (Dvořák a Dvořáková, 2004, s. 60-65)

Ve zvláštních odůvodněných případech může útvar interního auditu u vedoucího orgánu veřejné správy vyžádat operativní zařazení výkonu konkrétního auditu mimo schválený roční plán. (Dvořák a Dvořáková, 2004, s. 60-65)

Minimálně jednou ročně musí vedoucí orgán veřejné správy zajistit, aby byla prověřena účinnost celého vnitřního kontrolního systému a tam, kde dosud nebyla zavedena funkce interního auditu, prověří, zda zde není potřeba tuto funkci zavést. (ČIIA- Český institut interních auditorů, o.s., © 2014)

5.2.2.4 Podávání zpráv

Zprávy o svých zjištěních z provedených auditů předává útvar interního auditu vedoucímu orgánu veřejné správy s doporučením k přijetí opatření a to bez zbytečného odkladu. (ČIIA- Český institut interních auditorů, o.s., © 2014)

V případě, že na základě oznámení řídicí kontroly nebo na základě návrhu interního auditu nebyla daná opatření přijata, je útvar interního auditu povinen na toto zjištění písemně upozornit vedoucího orgánu veřejné správy. (ČIIA- Český institut interních auditorů, o.s., © 2014)

Výsledky interního auditu jsou shrnuty a uvedeny v roční zprávě, která hodnotí obecnou kvalitu vnitřního kontrolního systému, analyzuje výskyt závažných nedostatků a předkládá doporučení ke zkvalitnění řízení provozní a finanční činnosti orgánu veřejné správy a jeho vnitřního kontrolního systému. Tato roční zpráva je poté předložena vedoucímu orgánu veřejné správy. (ČIIA- Český institut interních auditorů, o.s., © 2014)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 CHARAKTERISTIKA SPRÁVY MĚSTA

6.1 Představení města Zábřeh

Město Zábřeh leží asi 12 km jihozápadně od města Šumperk na řece Moravská Sázava na rozhraní severní a střední Moravy v podhůří Jeseníků v nadmořské výšce 200-260 m. n. m. Je součástí bývalého okresu Šumperk v Olomouckém kraji a jeho katastrální výměra činí 3458 ha. Město Zábřeh se územně člení na 4 místní části a to na Dolní Bušínov, Hněvkov, Pivonín a Václavov s celkovým počtem obyvatel asi 14100 obyvatel. (Zábřeh v číslech, © 2014)

První zmínka o městě Zábřeh pochází již z roku 1254, kdy byl Zábřeh pouhou osadou založenou na levém břehu řeky Moravská Sázava. Od roku 1278 má Zábřeh status města. Až do počátku 17. stoléní je historie Zábřehu spjata se šlechtickými rody. V držení Zábřehu se vystřídalo hned několik šlechtických rodů, přičemž o největší rozvoj a rozmach města se zasloužil panský rod Tunklů, který ze Zábřehu učinil středisko svého rozsáhlého panství, které se řadilo k největším na Moravě. Díky třicetileté válce rozvoj města dlouhodobě stagnoval, a když už nikdy nedosáhlo hospodářsky ani kulturně své někdejší úrovně, velmi rychle se po válce vzpamatovalo. V 19. Století se stal Zábřeh díky zahájení provozu na železniční trati z Olomouce do Prahy významným průmyslovým, obchodním a přepravním centrem celého regionu. Dalším důležitým milníkem v bohaté historii města byl ničivý požár na konci 18. stoléní, který zdevastoval skoro celé město, a téměř všechny domy byly znovu postaveny, což dalo základ dnešnímu vzhledu města. Svoji charakteristickou podobu si městské jádro zachovalo až do poloviny 20. stoléní, kdy se neubránílo novostavbám, stejně jako se okraj města neubráníl výstavbě továren a panelových bytů. (Historie a památky města, © 2014)

Město navenek zatupuje starosta, RNDr. Mgr. František John, Ph.D., který stojí v čele městského úřadu a řídí městskou policii. Město Zábřeh má jednoho místostarostu, který starostu zastupuje v době jeho nepřítomnosti nebo v době, kdy starosta nevykonává funkci. (Místostarosta, © 2014)

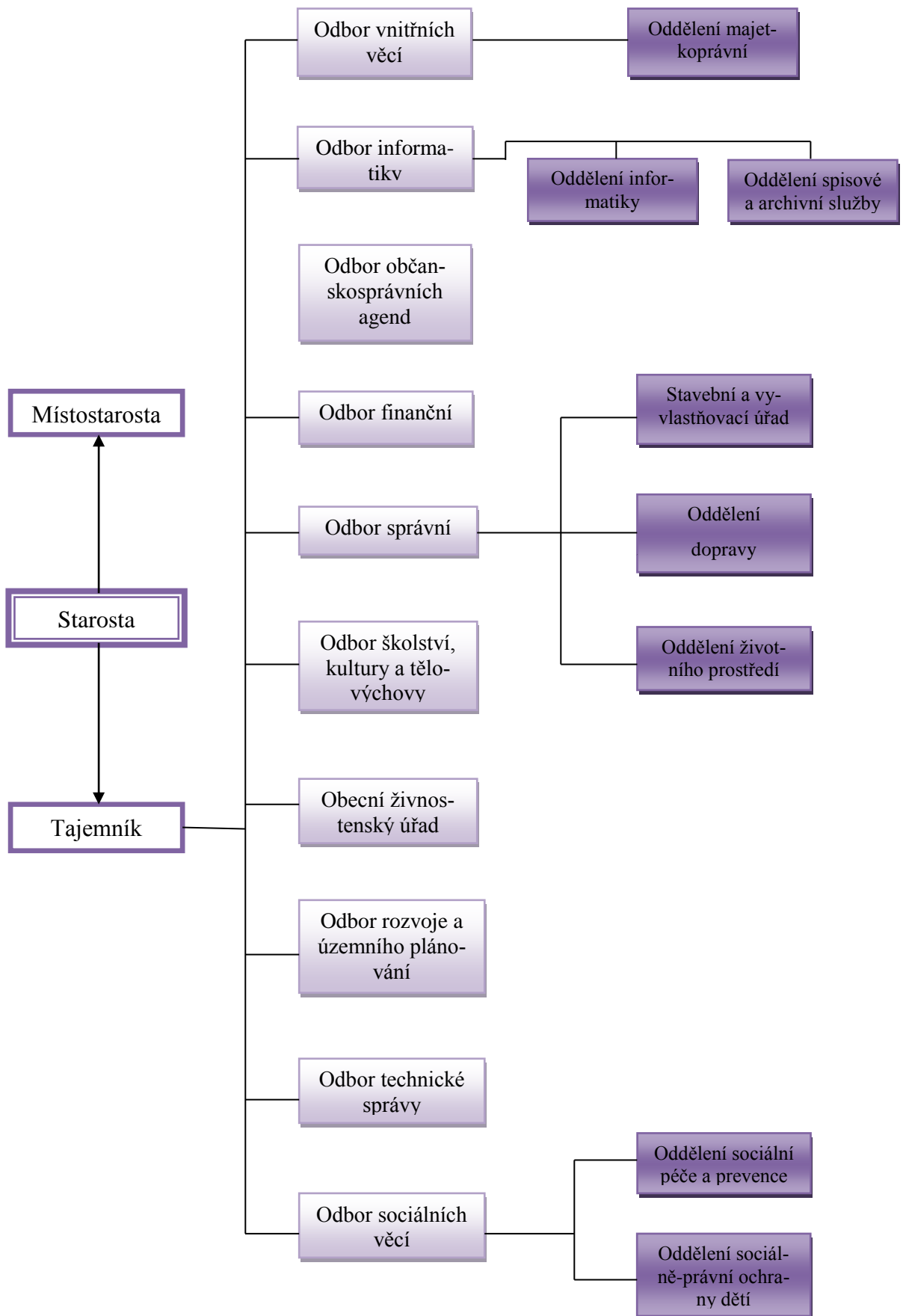
Město Zábřeh je spravováno **zastupitelstvem** města Zábřeh, které si ze svého středu volí starostu, místostarosty a členy rady města, a rozhoduje ve věcech samosprávy, pokud nejsou zákonem svěřeny zastupitelstvu vyššího územního samosprávného celku. Zastupitelstvo Města Zábřeh má celkem 21 členů a zřizuje výbory, konkrétně Finanční a **Kontrolní výbor** a **Výbor pro komunitní plánování**, jako své iniciativní a kontrolní orgány. Tyto výbory předkládají své

návrhy a stanoviska zastupitelstvu a to je projednává a odsouhlasuje. (Výbory ZM- Zastupitelstvo města Zábřeh © 2014)

Rada města Zábřeh je výkonným orgánem města v oblasti samostatné působnosti a ve své činnosti je odpovědná zastupitelstvu města. V oblasti přenesené působnosti rada rozhoduje jen v případě, že tak stanoví zákon. Radu města tvoří, starosta, místostarosta a členové rady. Rada města Zábřeh sedm členů Rada města Zábřeh zřizuje následující komise: Kulturní a Sportovní komisi, Komisi pro rozvoj města, Komisi pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost, Komisi dopravy a BESIP, Komisi sociální a zdravotní, Komisi pro životní prostředí a Komisi prevence kriminality. (Interní materiály města Zábřeh, vlastní zpracování)

Orgány města Zábřeh jsou Městský úřad, Útvar interního auditu, Městská policie. Mezi **organizační jednotky** města Zábřeh patří Městská knihovna Zábřeh, Městská sociální zařízení (Domov pro matky s dětmi, Domov penzion Zábřeh, Domov penzion Hněvkov, Azylový dům pro muže a ženy) a Jednotka sboru dobrovolných hasičů města Zábřeh. Město Zábřeh je také zřizovatelem 11-ti **příspěvkových organizací**, konkrétně Domu dětí a mládeže, Základní školy Boženy Němcové, Základní školy Školské, Základní školy Severovýchod, Základní a mateřské školy Rudolfa Pavlů, Mateřské školy Pohádka, Mateřské školy Severáček, Mateřské školy Strejcova, Mateřské školy Zahradní, Školní jídelny Boženy Němcové a Školní jídelny Severovýchod. Dále je město Zábřeh zakladatelem dvou obchodních společností- EKO servis Zábřeh, s.r.o. a Zábřežská kulturní, s.r.o. a má podíl v dalších třech obchodních společnostech, konkrétně ve společnostech: Interna Zábřeh, s.r.o., Vodohospodářská zařízení Šumperk, a.s. a Talorm, a.s. (Organizační struktura města Zábřeh, © 2014)

6.2 Organizační struktura a úkoly Městského úřadu města Zábřeh

Městský úřad (dále jen MěÚ) je tvořen starostou, místostarostou, tajemníkem městského úřadu a ostatními zaměstnanci. Nyní je MěÚ Zábřeh zaměstnavatelem celkem 110-ti zaměstnanců. Postavení městského úřadu a jeho úkoly v oblasti samostatné působnosti i v oblasti přenesené působnosti obce jsou upraveny v zákoně č. 128/2000 Sb. o obcích. (Organizační struktura města Zábřeh, © 2014)

6.2.1 Hlavní činnosti jednotlivých útvarů

Starosta

V čele MěÚ Zábřeh stojí starosta RNDr. Mgr. František John, Ph.D, který zastupuje město na venek a současně řídí městskou policii. (Organizační struktura města Zábřeh, © 2014)

Místostarosta

Ve funkci místostarosty MěÚ Zábřeh působí PaedDr. Karel Crhonek, jenž je po dobu nepřítomnosti a po dobu, kdy starosta nevykonává funkci, jeho zástupcem. Svou funkci vykonává jako uvolněný člen zastupitelstva města. (Organizační struktura města Zábřeh, © 2014)

Tajemník

Za plnění úkolů MěÚ Zábřeh týkajících se jak samostatné tak i přenesené působnosti starostovi odpovídá tajemnice MěÚ Ing. Jana Krasulová, která dále plní úkoly statutárního orgánu zaměstnavatele podle zvláštních právních předpisů vůči zaměstnancům města zařazeným do městského úřadu a zúčastňuje se zasedání zastupitelstva města a schůzí rady města s hlasem poradním. (Organizační struktura MěÚ Zábřeh, © 2014)

Dle zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, v platném znění, je evidenčním orgánem, který zabezpečuje vedení registru oznámení o činnostech, oznámení o darech, příjmu, majetku a závazcích veřejných funkcionářů, jde-li o členy zastupitelstva města Zábřeh nebo vedoucí úředníky MěÚ Zábřeh. (Organizační struktura MěÚ Zábřeh, © 2014)

Odbor vnitřních věcí

Odbor vnitřních věcí MěÚ Zábřeh má na starosti zajištění právních služeb pro potřeby města, řešení správních deliktů a je-li město Zábřeh správním orgánem stanoveno jako opatrovník, pak plní i funkci opatrovníka. Odbor vnitřních věcí se dále podílí i na vydávání obecně závazných vyhlášek města, nařízení města i ostatních vnitřních předpisů. (Organizační struktura MěÚ Zábřeh, © 2014)

Oddělení majetkoprávní

Oddělení majetkoprávní MěÚ Zábřeh, které vykonává činnosti jak v oblasti přenesené působnosti (výkon státní správy), tak v oblasti samostatné působnosti.

V přenesené působnosti je náplní jeho činnosti:

- vydávat ověřené výstupy ze systému Czech Point, dálkového přístupu ČÚZK (Českého úřadu zeměměřického a katastrálního),
- vyměřovat správní poplatky.

V oblasti samostatné působnosti toto oddělení zajišťuje:

- evidenci nemovitého majetku, který je ve vlastnictví města Zábřeh a provádění jeho průběžné kontroly,
- styk města Zábřeh s katastrálním úřadem v Šumperku,
- agendu na úseku daně z nemovitostí, jež vlastní město Zábřeh,
- zveřejňování záměru prodeje, darování nebo směny nemovitého majetku města Zábřeh a jeho pronájmu nebo výpůjčky na úřední desce města,
- vedení (podružné) vlastní evidence zveřejňovaných záměrů města týkajících se prodeje a pronájmu nemovitostí v majetku města,
- další činnosti a úkoly v oblasti své působnosti zadané zastupitelstvem a radou města, starostou, místostarostou a tajemnicí MěÚ Zábřeh.

(Organizační struktura MěÚ Zábřeh, © 2014)

Odbor informatiky

Odbor informatiky MěÚ Zábřeh se člení na dvě oddělení, konkrétně na Oddělení informatiky a Oddělení spisové a archivní služby. (Organizační struktura MěÚ Zábřeh, © 2014)

Oddělení informatiky

Činnosti vykonávané v oblasti přenesené působnosti (státní správy):

- zajištění dodržování platných legislativních a technických norem týkající se elektronického zpracování dat a informačních systémů,
- dle platných legislativních a technických norem a nařízení vyšších správních orgánů zajišťuje informační podporu správním agendám státní správy vykonávaným MěÚ Zábřeh v přenesené působnosti.

Činnosti vykonávané v oblasti samostatné působnosti:

- zajištění technické podpory software a hardware MěÚ a jím spravovaných organizací,
- zabezpečení a správa dat dle platné legislativy,
- zajištění výpočetní techniky pro jednání zastupitelstva a rady města Zábřeh a pro školení a další mimořádné události,
- další činnosti...

(Organizační struktura MěÚ Zábřeh, © 2014)

Oddělení spisové a archivní služby

V oblasti přenesené působnosti (výkonu státní správy) toto oddělení MěÚ Zábřeh zajišťuje:

- ověřování podpisů a listin,
- agendu ztrát a nálezů,
- agendu fyzické Úřední desky a přípravu podkladů pro elektronickou Úřední desku,
- provoz pracoviště Czech point (kontrakčního místa veřejné správy),
- sledování a uplatňování platné legislativní normy do činnosti spravovaných agend,
- spolupráci při tvorbě směrnic a jiných vnitřních předpisů v oblasti své působnosti.

V oblasti samostatné působnosti je úkolem tohoto oddělení:

- zabezpečit provoz Centrální spisovny MěÚ Zábřeh,
- připravit podklady pro Zemský archiv – zabezpečení příjmu a pohybu zboží v rámci spisové služby a metodické řízení spisové služby města, městské policie a organizační složek města Zábřeh,
- zabezpečit pracoviště E-podatelný,
- přijímat a předávat dokumenty příslušným odborům v rámci spisové služby a odesílat dokumenty určené k vypravení přes E-podatelný,
- evidence datových zpráv doručených prostřednictvím datové schránky města Zábřeh a předávání těchto zpráv příslušným odborům v rámci spisové služby,
- evidence drobných pracovních úrazů v rámci BOZP (bezpečnosti a ochrany zdraví při práci),
- další úkoly zadané zastupitelstvem a radou města Zábřeh, starostou, místostarostou a tajemnicí MěÚ Zábřeh v oblasti své působnosti.

(Organizační struktura MěÚ Zábřeh, © 2014)

Odbor občanskosprávních agend

Tento odbor MěÚ Zábřeh je tvořen čtyřmi úseky a to úsekem evidence obyvatel, pasů a občanských průkazů, úsekem matriky, úsekem přestupků a úsekem krizového řízení.

Činnosti vykonávané v rámci státní správy (oblasti přenesené působnosti):

- komplexní státní evidence narození a úmrtí fyzických osob a uzavření manželství, provádí změny zápisů a aktualizaci sbírky listin,
- metodická řídicí a kontrolní činnost matričních úřadů svého územního obvodu- provádění zápisů o určení rodičovství, vydávání matričních dokladů, vysvědčení a právní způsobilosti a dalších důležitých dokladů...,
- zpracování a poskytnutí údajů pro Český statistický úřad (dále jen ČSÚ),
- komplexní zajištění správních činností,
- zabezpečení přípravy a průběhu místních referend a sčítání lidu, úkolů obrany státu, krizového řízení a ochrany obyvatelstva, které městu Zábřeh vyplývají z legislativních norem,
- zabezpečení projednávání přestupků v rámci přestupkového zákona a jiných platných právních předpisů týkajících se přestupků a metodické pomoci v rámci procesního řízení při projednávání přestupků jinými odbory a odděleními MěÚ Zábřeh.

Činnosti vykonávané v rámci samostatné působnosti:

- zabezpečení průběhu občanských obřadů a slavnostních aktů, vedení pamětní knihy
- zajištění potřebných tiskovin a pamětní knihy
- zodpovědnost za organizaci jednotlivých akcí
- plnění dalších úkolů, které zadá zastupitelstvo a rada města, starosta, místostarosta nebo tajemnice MěÚ Zábřeh.

(Organizační struktura MěÚ Zábřeh, © 2014)

Odbor finanční

Finanční odbor MěÚ Zábřeh v oblasti výkonu státní správy (přenesené působnosti) zajišťuje:

- správu předepsaných místních i správních poplatků včetně jejich vymáhání,
- vymáhání neuhrazených pohledávek města vzniklých jak v rámci samostatné tak i přenesené působnosti města Zábřeh,
- výkon daňové exekuce a realizuje dražby exekučně zabavených movitých věcí,

- vedení účetní evidence neuhrazených pohledávek města vzniklých v poli samostatné působnosti města Zábřeh,
- řešení přestupků dle zvláštních právních předpisů v oblasti své působnosti.

V oblasti přenesené působnosti potom dále zabezpečuje:

- metodické řízení, organizaci a koordinaci sestavení návrhu rozpočtu města Zábřeh na kalendářní rok a rozpočtového výhledu v souladu s platnými předpisy
- hospodaření města v souladu se schváleným rozpočtem
- návrhy rozpočtových opatření v průběhu kalendářního roku
- spolupráci při vydávání obecně závazných vyhlášek města Zábřeh a to především v oblasti zavádění místních poplatků
- kompletní podklady pro kontrolní orgány i audit a s těmito orgány v průběhu kontrol úzce spolupracuje
- vedení kompletní účetní agendy v souladu s platnými právními předpisy a účtovou osnovou
- automatizované zpracování účetnictví (včetně výkazů)
- správu a evidenci přijatých a poskytovaných úvěrů
- zpracování priznání daně z příjmu právnických osob a DPH,
- zajištění výplaty dotací a příspěvků jednotlivým subjektům na základě předaných podkladů do výše dané rozpočtem na kalendářní rok
- plnění ostatních úkolů, které zadá zastupitelstvo nebo rada města Zábřeh, starosta, místostarosta či tajemnice MěÚ Zábřeh v poli své působnosti

(Organizační struktura MěÚ Zábřeh, © 2014)

Odbor správní

Správní odbor MěÚ zahrnuje tři oddělení, která vykonávají činnost jak v samostatné, tak i v přenesené působnosti. Jedná se o Oddělení dopravy, Stavební a vyvlastňovací úřad a Oddělení životního prostředí. Oddělení dopravy a Stavební a vyvlastňovací úřad však v rámci samostatné působnosti plní pouze ostatní úkoly zadané zastupitelstvem a Radou města Zábřeh, starostou, místostarostou a tajemnicí MěÚ Zábřeh a to v oblasti své působnosti. Činnosti vykonávané v rámci samostatné působnosti nejsou hlavním předmětem činnosti těchto dvou oddělení. Oddělení životního prostředí vykonává činnosti v obou polích působnosti. (Organizační struktura MěÚ Zábřeh, © 2014)

Oddělení dopravy

Zabezpečuje výkon činností především v oblasti výkonu státní správy v přenesené působnosti. Hlavní náplní tohoto oddělení je tedy:

- výkon působnosti speciálního stavebního úřadu ve věcech týkajících se silnic II. a III. třídy, místních a veřejně přístupných účelových komunikací,
- výkon dopravního úřadu pro městskou hromadnou dopravu a taxislužbu podle platných legislativních norem,
- vydávání a vyměňování řidičských průkazů a mezinárodních řidičských průkazů,
- provádění záznamů o počtech bodů dosažených řidiči v bodovém hodnocení a o odečtu bodů v registru řidičů,
- rozhodování o zápisu silničního vozidla do registru vozidel.

V rámci samostatné působnosti plní pouze ostatní úkoly zadané zastupitelstvem a Radou města Zábřeh, starostou, místostarostou a tajemnicí MěÚ Zábřeh a to v oblasti své působnosti. Činnosti vykonávané v rámci samostatné působnosti nejsou hlavním předmětem činnosti tohoto oddělení. (Organizační struktura MěÚ Zábřeh, © 2014)

Stavební a vyvlastňovací úřad

Stavební a vyvlastňovací úřad MěÚ Zábřeh vykonává v rámci přenesené působnosti následující činnosti:

- vydávání územních rozhodnutí, územních souhlasů a územně plánovacích informací dle platné legislativy,
- povolování staveb, změn staveb, terénních úprav, zařízení a udržovacích prací dle platné legislativy,
- vydávání souhlasů k ohlášení a souhlasů k vydání stavebního povolení speciálním stavebním úřadům,
- rozhodování o užívání staveb,
- nařizování údržby staveb, neodkladných odstranění staveb, nutných zabezpečovacích prací na stavbách, vyklízení staveb, ukládání opatření na sousedních pozemcích nebo stavbách,
- provádění kontrolních prohlídek staveb, projednávání přestupků a správních deliktů a nařizování sankcí dle platné legislativní úpravy,

- vedení řízení o vyvlastnění, administrativní agendy správního řízení a evidence o vybírání správních poplatků,
- zpracovávání dat a poskytování údajů ČSÚ pro další zpracování,
- poradenská činnost pro stavebníky.

(Organizační struktura MěÚ Zábřeh, © 2014)

Oddělení životního prostředí

V rámci státní správy toto oddělení MěÚ Zábřeh zodpovídá za:

- zajištění zejména správní činnosti v oblasti vodního hospodářství, odpadového hospodářství a ochrany ovzduší dle platné legislativy, je speciálním tavebním úřadem pro vodní stavby,
- zabezpečení správní činnosti týkající se ochrany zemědělského půdního fondu (dále jen ZPF)
- správu myslivosti a rybářství,
- zajištění projednávání přestupků a správních deliktů dle výše uvedených oblastí v rámci platné legislativy,
- provádění a zajištění osvěty veřejnosti v oblasti ochrany životního prostředí a ekologické výchovy.

V oblasti samostatné působnosti poté prostřednictvím firmy EKO servis Zábřeh s.r.o. zajišťuje agendu odpadového hospodářství. Spolupracuje na přípravě obecně závazných vyhlášek v samostatné působnosti města Zábřeh a plní další úkoly zadávané zastupitelstvem a radou města Zábřeh, starostou, místostarostou a tajemnicí MěÚ Zábřeh v oblasti své působnosti.

(Organizační struktura MěÚ Zábřeh, © 2014)

Odbor školství, kultury a tělovýchovy

Činnosti vyplývající z přenesené působnosti, tedy výkonu státní správy, jsou vykonávány především v oblasti školství. V oblasti kultury a tělovýchovy v rámci přenesené působnosti řeší pouze přestupky dle zvláštních právních předpisů v oblasti své působnosti.

V oblasti školství jsou tedy v rámci výkonu státní správy řešeny následující činnosti:

- zpracovávání návrhů rozpočtu finančních prostředků poskytovaných školám a školských zařízení, v obvodu jeho působnosti a předáváním těchto rozpočtů krajskému úřadu,

- předkládání a zpracování rozboru hospodaření s finančními prostředky státního rozpočtu pro krajský úřad za školy a školská zařízení v obvodu jeho působnosti, podle závazné osnovy a postupu, které stanoví Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Mezi činnosti, jež zahrnuje samospráva, MěÚ Zábřeh řadí:

Oblast školství:

- organizace zápisu dětí do základních a mateřských škol, kterých je MěÚ Zábřeh zřizovatelem, ve spolupráci s řediteli těchto škol,
- sestavování harmonogramu prázdninového provozu školních družin a mateřských škol,
- sledování naplněnosti škol a školských zařízení, které MěÚ Zábřeh zřizuje a předkládání finančních požadavků těchto škol a zařízení a požadavků školních jídelen a to vše v rámci platné legislativy,
- plnění dalších úkolů zadaných zastupitelstvem a radou města Zábřeh, starostou, místostarostou či tajemníkem MěÚ Zábřeh v oblasti své působnosti.

Oblast kultury a tělovýchovy:

- příprava podkladů pro uzavírání smluv s autory publikací, donátory sbírek, prezentačními agenturami,
- příprava návrhů dohod o pracovní činnosti a dohod o provedení práce v oblasti kultury a sportu,
- plnění dalších úkolů zadaných zastupitelstvem a radou města Zábřeh, starostou, místostarostou či tajemníkem MěÚ Zábřeh v oblasti své působnosti.

(Organizační struktura MěÚ Zábřeh, © 2014)

Obecní živnostenský úřad

Úkolem obecního živnostenského úřadu je především plnit úkoly v oblasti přenesené působnosti. V rámci samostatné působnosti řeší pouze další úkoly zadané zastupitelstvem a radou města Zábřeh, starostou, místostarostou a tajemníkem MěÚ Zábřeh v oblasti své působnosti. Jeho činnosti jsou rozděleny do tří oblastí, konkrétně do oblasti živnostenského podnikání, oblasti zemědělského podnikání a oblasti kontrolní činnosti.

V rámci přenesené působnosti se tedy zabývá následujícími činnostmi:

Oblast živnostenského podnikání:

- vykonávání činností v rozsahu, jež mu ukládá živnostenský zákon,
- provádění konzultačních a poradenských činností v oboru živnostenského podnikání a předpisů souvisejících pro podnikatele
- provozování živnostenského rejstříku a vydávání výpisů z tohoto rejstříku v úplném nebo částečném rozsahu či potvrzení o určitém zápisu,
- spolupráce s Krajským živnostenským úřadem a zákonem stanovenými orgány státní správy v oblasti živnostenského podnikání,
- vyměřování správních poplatků,
- plnění dalších úkolů zadaných starostou, místostarostou a tajemnicí MěÚ Zábřeh a vedoucím odboru z oblasti živnostenského podnikání.

Oblast zemědělského podnikání

- komplexní zajištění odborné agendy v oboru zemědělského podnikání a komplexní výkon všech právních činností v rozsahu stanoveném platnou legislativou v celém jeho správním obvodu včetně vydávání osvědčení,
- plnění dalších úkolů zadaných starostou, místostarostou a tajemnicí MěÚ Zábřeh a vedoucím odboru z oblasti zemědělského podnikání.

Oblast kontroly:

- komplexní výkon všech právních činností v rozsahu stanoveném platnou legislativou v celém jeho správním obvodu v rozsahu, který stanoví platná legislativa,
- zajištění komplexního výkonu kontrolní činnosti v celém svém správním obvodu a ukládání sankcí za porušení povinností dle živnostenského zákona,
- plnění dalších úkolů zadaných starostou, místostarostou a tajemnicí MěÚ Zábřeh a vedoucím odboru z oblasti živnostenského podnikání.

(Organizační struktura MěÚ Zábřeh, © 2014)

Odbor rozvoje a územního plánování

Odbor rozvoje a územního plánování zajišťuje agendu především v rámci samostatné působnosti. Na starost má však i některé činnosti z oblasti výkonu státní správy, konkrétně:

- zajištění činnosti správního orgánu územního plánování pro správní obvod MěÚ Zábřeh,

- jako úřad s rozšířenou působností zajišťuje i konzultační, poradenskou a metodickou pomoc v rámci ekonomických nástrojů podpory obcí, především, dotací, a je pro obce zprostředkovatelem informací o dotační politice Evropské Unie.

Za oblast samostatné působnosti vyřizuje:

- zpracovávání podkladů na úseku územního plánování pro rozhodnutí rady a usnesení zastupitelstva města Zábřeh,
- rozhodne-li tak rada města Zábřeh, zajistí podkladovou dokumentaci pro rozhodování orgánů města v oblasti rozvoje města,
- za město Zábřeh, jako účastníka správního řízení pro účely stavebního, územního a vodoprávního řízení při povolování staveb na území města a městských částí, vydává a zpracovává komplexní stanoviska,
- plní další úkoly zadané zastupitelstvem města Zábřeh.

(Organizační struktura MěÚ Zábřeh, © 2014)

Odbor technické správy

V rámci státní správy (přenesené působnosti) odbor technické správy zabezpečuje vyměření a správu poplatku za užívání veřejného prostranství a vede evidenci válečných hrobů ve správním obvodu MěÚ Zábřeh. Další činnosti vykonávané tímto odborem už se týkají samosprávy.

V rámci samosprávy tedy tento odbor MěÚ Zábřeh zabezpečuje:

- úklid, správu a údržbu (i zimní údržbu), opravy a výstavbu komunikací v majetku města Zábřeh,
- zpracování plánů na rekonstrukce a opravy majetku města Zábřeh,
- údržbu, rekonstrukce a opravy budov zařazených do majetku města Zábřeh, včetně správních budov MěÚ,
- technické zajištění činností spojených s provozem MěÚ Zábřeh,
- správu hřbitovů na území města Zábřeh spolu s uzavíráním nájemních smluv na hrobová místa,
- plní další úkoly zadávané zastupitelstvem a radou města Zábřeh, starostou, místostarostou a tajemnicí MěÚ Zábřeh v oblasti své působnosti.

(Organizační struktura MěÚ Zábřeh, © 2014)

Odbor sociálních věcí

O náplň práce tohoto odboru MěÚ Zábřeh se dělí dvě oddělení. Jedná se o oddělení sociálně-právní ochrany dětí a oddělení sociální péče a prevence. Obě jmenovaná oddělení vykonávají svou činnost v obou oblastech působnosti, tedy jak v rámci samostatné, tak i přenesené působnosti.

Oddělení sociálně-právní ochrany dětí

V oblasti samostatné působnosti je náplní tohoto oddělení:

- vyhledávání dětí, jejichž rodiče jsou po smrti nebo neplní povinnosti vyplývající z rodičovské zodpovědnosti či zneužívají práva plynoucí z této zodpovědnosti,
- projednávání nedostatků v chování dítěte s rodiči,
- zajištění neodkladné péče dítěti ocitnutému bez péče v důsledku nemoci nebo smrti rodičů,
- plnění dalších úkolů zadaných radou a zastupitelstvem města Zábřeh, starostou, místostarostou či tajemnicí MěÚ Zábřeh.

V rámci přenesené působnosti svou činnost zaměřuje na:

- realizaci opatření na ochranu dětí,
- podávání podnětů soudu k opatřením týkajících se výchovy dětí,
- přijímání opatření na ochranu dítěte postrádajícímu přiměřenou péči,
- vykonávání funkce poručníka a opatrovníka dítěte a vyhledávání vhodných osvojitelů a pěstounů a dětí vhodných k osvojení či svěřením do pěstounské péče,
- plnění dalších úkolů trestního a přestupkového řízení proti mladistvým.

(Organizační struktura MěÚ Zábřeh, © 2014)

Oddělení sociální péče a prevence

V samostatné působnosti toto oddělení vykonává tyto činnosti:

- vyhledávání klientů sociální práce v jejich přirozeném prostředí, kdy spolupracuje s jinými neziskovými, samosprávnými či státními institucemi,
- zabezpečení sociálního poradenství a aktivizačních služeb pro cílové skupiny (zdravotně postižení, osoby v hmotné nouzi, senioři, rodiny s dětmi, cizinci),
- zabezpečení provozu Domu s pečovatelskou službou,

- plnění dalších úkolů zadaných radou a zastupitelstvem města Zábřeh, starostou, místostarostou či tajemnicí MěÚ Zábřeh.

V oblasti výkonu státní správy je náplní oddělení sociální péče a prevence rozhodování o ustanovení zvláštních příjemců pro účely důchodového pojištění a rozhodování o stanovení úhrad sociálních služeb pro děti, které byly svěřeny do péče výchovného ústavu. Dále má toto oddělení v rámci přenesené působnosti na starost vydávání parkovacích průkazů označujících vozidlo přepravující osobu těžce zdravotně postiženou.

(Organizační struktura MěÚ Zábřeh, © 2014)

7 ANALÝZA KONTROLNÍHO SYSTÉMU A METODY FINANČNÍ KONTROLY MĚSTA ZÁBŘEH

7.1 Organizační zajištění a nastavení kontrolního systému MěÚ Zábřeh

Kontrolní systém MěÚ Zábřeh je nepostradatelnou součástí systému jeho řízení. Díky kontrolnímu systému totiž MěÚ získává objektivní informace o tom, zda jednotlivé odbory a oddělení a jimi řízené organizační složky a zřizované příspěvkové organizace, postupují v souladu s obecně závaznými právními normami a interními předpisy města a MěÚ Zábřeh a zda je jejich činnost účelná, hospodárná a efektivní.

Kontrolní systém MěÚ Zábřeh jako takový, je upevněn v jeho organizačních, řídicích a vnitřních předpisech, respektive v prepisech města Zábřeh, upravujících zejména systém finančního řízení, který zabezpečuje hospodaření s veřejnými prostředky. Hlavním posláním Kontrolního systému MěÚ Zábřeh je vytvoření podmínek pro účelný, efektivní a hospodárný výkon veřejné správy, zabezpečení včasného zjišťování, minimalizace a vyhodnocování právních, provozních a finančních rizik vznikajících v souvislosti s plněním schválených cíl a záměrů města. Kontrolní systém MěÚ Zábřeh se také dále podílí na zabezpečení, ochraně dat a informací a na zajištění oprávněného přístupu k těmto datům a informacím. Podněty k jednotlivým kontrolám dává starosta MěÚ Zábřeh. Tyto kontroly jsou prováděny na základě předpisů vydaných MěÚ Zábřeh.

Město Zábřeh nyní nemá kontrolní řád řešící funkci, postupy a vyhodnocování jednotlivých kontrol. V roce 2006 město Zábřeh kontrolní řád zrušilo (ani zákon o obcích neukládá obecnímu úřadu mít tento kontrolní řád) a již od roku 2007 řeší kontrolu za využití následujících vnitřních předpisů:

- Organizační směrnice O finanční kontrole
- Pracovní řád
- Audit systémů

Kontrolní systém dotváří nezávislý přezkum hospodaření realizovaný na základě zákona 420/2004 Sb., o přezkoumávání územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí ve znění pozdějších předpisů, a jeho obsahem je:

- kontrola prováděná kontrolním výborem zastupitelstva města Zábřeh

- profesionální kontrola realizovaná pověřenými zaměstnanci MěÚ Zábřeh. Konkrétně se jedná o veřejnosprávní kontrolu a vnitřní kontrolní systém. Vnitřní kontrolní systém MěÚ Zábřeh je nastaven dle zákona o finanční kontrole a dělí se na řídicí kontrolu a interní audit. (Interní prameny města Zábřeh, vlastní zpracování)

7.1.1 Zajištění kontroly dle Zákona č. 128/2000 Sb., o obecním zřízení - §9a)

Dle paragrafu §9a) obec zajišťuje finanční kontrolu dle zvláštního právního předpisu. Konkrétně se jedná o odkaz na zákon č.320/2001 Sb., O finanční kontrole.

Dle zákona č. 420/2004 Sb. je povinností starosty města Zábřeh nejpozději do 30. června následujícího roku požádat Krajský úřad Olomouckého kraje o přezkoumání hospodaření města Zábřeh.

Při přezkumu hospodaření města Zábřeh je rozhodující především:

- plnění příjmové a výdajové stránky rozpočtu města,
- náklady a výnosy plynoucí z podnikatelské činnosti města,
- vyúčtování a finanční vypořádání ve vztahu ke státnímu rozpočtu,
- nakládání a hospodaření s vlastním majetkem města,
- nakládání a hospodařením s majetkem, který je ve vlastnictví státu, ale hospodaří s ním město Zábřeh,
- zadávání a realizace veřejných zakázek,
- stav a výše pohledávek a závazků města,
- finanční operace peněžních fondů,
- účetnictví města,
- ručení za závazky právnických a fyzických osob,
- zástava nemovitostí i movitých věcí ve prospěch třetích osob

(Interní prameny města Zábřeh, vlastní zpracování)

7.1.2 Kontrolní výbor zastupitelstva města Zábřeh

Kontrolní výbor ZM Zábřeh je zřízen na základě Zákona č.128/2000 Sb. (o obecním zřízení) jako poradní a iniciativní orgán zastupitelstva města. Jeho postavení, činnost a jednání je definováno ve Statutu Kontrolního výboru Zastupitelstva města Zábřeh, který schválilo zastupitelstvo města v usnesení č. 11/005/901/01/04.

Kontrolní výbor ZM města Zábřeh zabezpečuje výkon následujících činností:

- plnění usnesení RM a ZM Zábřeh,
- dohled nad dodržováním právních předpisů ostatními výbory a MěÚ v rámci samostatné působnosti,
- plnění dalších kontrolních úkolů, které mu byly uleženy ZM Zábřeh.

(Interní prameny města Zábřeh, vlastní zpracování)

Výbor se schází dle schváleného plánu a jeho jednání svolává, připravuje a řídí předseda výboru ve spolupráci s tajemníkem výboru. Jednání výboru je kolektivní, neveřejné a jeho podmínkou je účast nadpoloviční většiny všech jeho členů a z každého jednání se pořizuje zápis. Členové výboru jsou vázáni mlčenlivostí o skutečnostech, o kterých se dozví v rámci činnosti výboru, a které podléhají ochraně ze zákona. (Interní prameny města Zábřeh, vlastní zpracování)

Návrh programu jednání připravuje tajemník výboru (není však členem výboru) ve spolupráci s předsedou výboru. Tajemník a předseda KV ZM Zábřeh dále zabezpečují jednání výboru i po technické stránce a pořizují zápis z jednání. Funkci tajemníka KV ZM Zábřeh vykonává vedoucí Útvaru interního auditu města Zábřeh, Mgr. Jana Malá. KV ZM Zábřeh je sedmičlenný, načež jeho předsedou je vždy jeden ze členů zastupitelstva města Zábřeh. (Interní prameny města Zábřeh, vlastní zpracování)

7.1.3 Kontrolní systém dle zákona o finanční kontrole č. 320/2001 Sb.

Město Zábřeh zavedlo kontrolní systém v souladu se Zákonem č. 320/2001 Sb. a v souladu s Vyhláškou č. 416/2004 Sb., kterou je Zákon o finanční kontrole prováděn, zavedením Organizační směrnice o finanční kontrole. Cílem této směrnice je vytvořit předpoklady pro účelný, efektivní a hospodárný výkon veřejné správy, zabezpečení včasného zjišťování, minimalizace a vyhodnocování právních, provozních, finančních a dalších rizik vznikajících v souvislosti s plněním schválených cílů a záměrů města Zábřeh. Organizační směrnice o finanční kontrole upravující kontrolní systém města dále řeší práva a povinnosti zaměstnanců města Zábřeh, práva a povinnosti zaměstnanců pověřených výkonem kontrolní činnosti, interního auditu a úlohu jednotlivých odborů v systému kontroly. Finanční kontrola vykonaná dle Organizační směrnice o finanční kontrole je součástí finančního řízení města Zábřeh zabezpečujícího hospodaření s veřejnými prostředky. Kontrolní systém je obsahově rozdělen do dvou složek a to na veřejnosprávní kontrolu a vnitřní kontrolní systém (řídící kontrola a interní audit).

7.2 Analýza veřejnosprávní kontroly

Pro analýzu veřejnosprávní kontroly jsem vybrala roky 2010 až 2014. Následná veřejnosprávní kontrola je prováděna Útvarem interního auditu MěÚ Zábřeh v úzké součinnosti s jednotlivými odbory MěÚ Zábřeh. Starosta města Zábřeh vydá písemná pověření k provedení následných veřejnosprávních kontrol pověřenému zaměstnanci Útvaru interního auditu (pí. Mgr. Jana Malá). Tato pověření jsou vystavována ve dvou vyhotoveních (1x auditovaná osoba, 1x vedoucí auditní skupiny).

MěÚ Zábřeh za základní činnosti následné veřejnosprávní kontroly považuje:

- kontrolu hospodaření s veřejnými prostředky příspěvkových organizací, jež zřizuje město Zábřeh,
- následnou kontrolu u vybraného vzorku příjemců veřejné finanční podpory po vyúčtování operací,
- ukládání pokut třetím osobám za neplnění povinností vyplývajících ze zákona č. 320/2001 Sb., O finanční kontrole a zákona č. 255/2012 Sb., Kontrolní řád,
- zpracovávání výsledných materiálů z kontrolních akcí, především protokolů o provedených kontrolách, vyžadování přijetí účinných opatření k odstranění nedostatků a kontrola jejich plnění nebo předávání svých zjištění orgánům veřejné správy, které jsou oprávněny uložit kontrolovaným osobám opatření k nápravě.

Následující tabulka uvádí počty kontrol v jednotlivých letech spolu s jejich výsledky, v průměru je vykonáno asi 8 následných veřejnosprávních kontrol ročně. Z dané tabulky je zřejmé, že veřejnosprávní kontroly provedené v letech 2010 až 2014 neodhalily žádná závažná pochybení ani skutečnosti zakládající povinnost oznámení orgánům činným v trestném řízení.

Tabulka 7-1 Přehled o vykonaných veřejnosprávních kontrolách a jejich výsledcích v letech 2010 až 2014

Rok	Počet kontrol	Výsledky kontrol
2010	6	Při těchto veřejnosprávních kontrolách nebyla shledána žádná závažná pochybení, byla předložena doporučení ke zdokonalení vnitřního kontrolního systému a k nápravě zjištěných nedostatků vedoucími pracovníky. Daná doporučení byla projednána se starostou města Zábřeh a byla uložena nápravná opatření, která jsou průběžně auditována následnými audity.
2011	9	Při těchto veřejnosprávních kontrolách nebyla shledána žádná závažná pochybení, byla předložena doporučení ke zdokonalení vnitřního kontrolního systému a k nápravě zjištěných nedostatků vedoucími pracovníky. Daná doporučení byla projednána se starostou města Zábřeh a byla uložena nápravná opatření, která jsou průběžně auditována následnými audity.
2012	9	Při těchto veřejnosprávních kontrolách nebyla shledána žádná závažná pochybení, byla předložena doporučení ke zdokonalení vnitřního kontrolního systému a k nápravě zjištěných nedostatků vedoucími pracovníky. Daná doporučení byla projednána se starostou města Zábřeh a byla uložena nápravná opatření, která jsou průběžně auditována následnými audity.
2013	8	Při těchto veřejnosprávních kontrolách nebyla shledána žádná závažná pochybení, byla předložena doporučení ke zdokonalení vnitřního kontrolního systému a k nápravě zjištěných nedostatků vedoucími pracovníky. Daná doporučení byla projednána se starostou města Zábřeh a byla uložena nápravná opatření, která jsou průběžně auditována následnými audity.
2014	10	Při těchto veřejnosprávních kontrolách nebyla shledána žádná závažná pochybení, byla předložena doporučení ke zdokonalení vnitřního kontrolního systému a k nápravě zjištěných nedostatků vedoucími pracovníky. Daná doporučení byla projednána se starostou města Zábřeh a byla uložena nápravná opatření, která jsou průběžně auditována následnými audity.

(vlastní zpracování)

7.3 Interní audit

I přes skutečnost, že město Zábřeh nemá zákonem uloženou povinnost zřizovat útvar interního auditu (počet obyvatel je méně než 15 000, konkrétně 14442), v roce 2003 bylo rozhodnutím rady města odsouhlaseno jeho zřízení. Stanovení poslání Útvaru interního auditu města Zábřeh a jeho organizačního začlenění, působnosti, pravomocí, odpovědností a úkolů je v souladu s §9a zákona č. 128/2000 Sb., O obcích, ve znění pozdějších předpisů a 59 zákona č. 320/2001 Sb., O finanční kontrole ve veřejné správě. Hlavní posláním Útvaru interního auditu města Zábřeh je poskytovat starostovi města Zábřeh objektivní informace a odborné konzultace především o tom, zda:

- jsou záměry rozvoje a strategické cíle města Zábřeh naplňovány,
- jsou pod kontrolou a odpovídajícím způsobem řízena rizika v rámci MěÚ a města Zábřeh,
- je zajištěno správné, účelné a efektivní fungování vnitřních systémů města a MěÚ Zábřeh, a zda jsou informace zpracovávány a vytvářené těmito systémy přesné, úplné a zda vyhovují potřebám řízení,
- je zavedený účinný a funkční vnitřní kontrolní systém,
- je vynakládání zdrojů ve všech činnostech města a MěÚ Zábřeh efektivní, účelné a hospodárné a vedení účetnictví úplné, průkazné a správné,
- jsou dodržovány zákony a obecně závazné právní předpisy a vnitřní předpisy města Zábřeh,
- je zabezpečena funkčnost a bezpečnost automatizovaných bezpečnostních systémů.

Působnost Útvaru interního auditu města Zábřeh je vymezena Organizačním řádem města a MěÚ Zábřeh. Tento útvar je přímo podřízený starostovi, který zabezpečuje jeho funkční nezávislost a organizační oddělení od výkonných řídicích struktur. Vedoucí Útvaru interního auditu je jmenován a odvoláván radou města na návrh starosty, který dohlíží na správné fungování kontrolního systému a aktivně se zapojuje do kontrolní činnosti tím, že vydává písemná pověření k provedení interního auditu k dané věci pověřeným zaměstnancům.

(Interní prameny MěÚ Zábřeh, vlastní zpracování)

7.3.1 Základní úkoly Útvaru interního auditu města Zábřeh

Útvar interního auditu zpracovává návrhy střednědobého a ročního plánu jednotlivých auditů, které se starostou, jenž plány schvaluje, projednává vedoucí útvaru. Na základě schválených

plánů provádí a organizuje vlastní kontrolní akce a na základě vyžádání starosty provádí i další kontrolní akce mimo schválený plán. V rámci kontrolního systému MěÚ Zábřeh spolupracuje s jednotlivými odbory MěÚ Zábřeh.

Dále je úkolem tohoto nezávislého útvaru ověřovat, zda údaje vykázané ve finančních, účetních a jiných výkazech věrně zobrazují majetek, zdroje jeho financování a hospodaření s ním, tedy provádět tzv. *finanční audit*.

Základní úkoly Útvaru interního auditu města Zábřeh zahrnují také *audit systémů*, tedy hodnocení a prověřování systémů zajištění příjmů orgánu veřejné správy, včetně financování jeho činnosti a zajištění správy veřejných prostředků a vymáhání pohledávek.

Tento útvar města Zábřeh dále provádí i *audit výkonu*, tedy zkoumá hospodárnost, efektivnost a účelnost operací a přiměřenost a účinnost vnitřního kontrolního systému. Na základě zjištění útvar předkládá starostovi MěÚ Zábřeh zprávy s doporučením k předcházení či zmírnění rizik a k přijetí nápravných opatření zjištěných nedostatků a další doporučení týkající se zdokonalování kvality vnitřního kontrolního systému MěÚ Zábřeh.

Vypracování Roční zprávy je dalším důležitým úkolem Útvaru interního auditu města Zábřeh. Jsou tak zveřejňovány údaje a informace o výsledcích finanční kontroly za město Zábřeh. Úkolem tohoto útvaru je také zajištění konzultační činnosti, která se vztahuje k Zákonu o finanční kontrole ve veřejné správě (Zákon č. 320/2001 Sb.), a provádění následné veřejnoprávní kontroly.

(Interní prameny města Zábřeh, vlastní zpracování)

7.3.1.1 Vedoucí Útvaru interního auditu města Zábřeh

Vedoucí tohoto útvaru (Mgr. Jana Malá) poté konkrétně v rozsahu své odpovědnosti stanovuje zásady pro uplatňování auditních postupů, předává starostovy zprávy o zjištěních z provedených auditů a doporučení k přijetí nápravných opatření. Zjistí-li vedoucí (na základě oznámení řídicí kontroly či na základě jeho vlastního návrhu), že daná nápravná opatření k odstranění nedostatků nebyla přijata, je jeho povinností písemně upozornit starostu města Zábřeh na tato zjištění.

Vedoucí Útvaru interního auditu města Zábřeh má odpovědnost za řádný výkon auditu, včetně včasného předávání výsledků, zpráv, závěrů a doporučení. Vytváří systém, jenž umožňuje prověřování opatření přijatých k odstranění zjištěných nedostatků, zajišťuje archivaci komplexních

dokumentů z vykonaných auditů (doba archivace dokumentů je 10 let). (Interní materiály města Zábřeh, vlastní zpracování)

7.3.2 Průběh auditu a auditní postupy

Za řádný průběh auditu, za předávání výsledků, doporučení k odstranění zjištěných nedostatků a závěrů starostovi města Zábřeh a zdokonalování tak vnitřního kontrolního systému města Zábřeh odpovídá vedoucí Útvaru interního auditu města Zábřeh (viz. předchozí kapitola), kdy jsou výsledky a jednotlivá doporučení podloženy analýzami a hodnoceními interního auditora. V situaci, kdy jsou zjištěny skutečnosti, jež by nasvědčovaly spáchání přestupku nebo trestného činu, ihned vedoucí Útvaru interního auditu města Zábřeh písemně obeznámí starostu a zabezpečí příslušné doklady. Starosta poté písemně pověří interního auditora k vykonání auditu, k jehož provedení (dle jeho účelu) pověřuje vždy minimálně dvoučlennou skupinu auditorů s určením vedoucího skupiny. Vedoucí zaměstnanec útvaru odpovědný za auditovanou činnost je předběžně o auditu písemně informován a to nejpozději 7 dnů před zahájením kontroly. Ve výjimečných (odůvodněných) případech je možné předložit písemné oznámení o zahájení kontroly současně při zahájení kontroly spolu s pověřením k vykonání auditu (jedná se především o případy, kdy by mohl být předchozím oznámením zmařen cíl auditu).

Audit je ve většině případů zahájen vedoucím Útvaru interního auditu města Zábřeh na pracovní schůzce s vedoucím zaměstnancem útvaru odpovědného za kontrolovanou činnost, při níž je seznámen s cílem a předmětem auditu a s předpokládanými věcnými a časovými postupy. Vedoucí kontrolovaného útvaru má právo na podání námítky proti podjatosti interních auditorů, a to v případě interního auditora k rozhodnutí vedoucímu Útvaru interního auditu města Zábřeh a jde-li o podjatost vedoucího Útvaru interního auditu města Zábřeh, tak k rozhodnutí starosty města Zábřeh.

Vedoucí auditorské skupiny vždy vyhotovuje dva stejnopisy zápisu o zahájení auditu, kdy jeden je určen vedoucímu kontrolovaného útvaru a druhý k založení do příslušné dokumentace daného auditu. Při výkonu provádí členové auditní skupiny sběr dat, prověřují, analyzují, vyhodnocují a zaznamenávají informace, shromažďují a zakládají potřebné doklady do auditorského spisu. Na základě zjištěných skutečností, analýz, dat a dokladů je formulována z práva o zjištěných z vykonané kontroly a z nich vyplívající závěry. Zjištěné skutečnosti jsou projednávány interními auditory spolu s odpovědnými zaměstnanci kontrolovaného útvaru. Výkon auditu vždy průběžně sleduje vedoucí Útvaru interního auditu města Zábřeh.

(Interní prameny MěÚ Zábřeh, vlastní zpracování)

Zpráva o zjištěních z vykonaného auditu

Útvar interního auditu města Zábřeh vždy pořizuje konečnou písemnou zprávu o zjištěních vykonaného auditu, která se zpravidla člení na jednotlivé části v daném pořadí a to následovně:

- obsah,
- úvod, který vždy obsahuje údaje o cílech a povaze auditu vyplívajících ze schváleného ročního plánu nebo zasedání vedoucího Útvaru interního úřadu MěÚ Zábřeh na základě operativního zařazení auditu do činnosti tohoto útvaru, údaje kdy byl audit vykonán a kdo ho vykonal, tedy jména interních auditorů,
- předmět auditu, v němž jsou definovány útvary, které jsou za kontrolovanou činnost odpovědné, stručný popis těchto činností, rozsah pověření a zaměření auditu a auditované období,
- zjištění z vykonaného auditu obsahující výsledek procesu vyhodnocení zjištěných skutečností a jejich prověření ve srovnání s objektivně stanovenými kontrolními kritérii,
- doporučení a návrhy nápravných opatření, která vedou k odstranění zjištěných nedostatků a doporučení vedoucí ke zdokonalení vnitřního kontrolního systému a předcházení či zmírnění analyzovaných rizik,
- závěry uvádějící stanovisko o stavu útvaru zajišťujícího kontrolovanou činnost nebo této činnosti v souvislosti se stanovenými cíly a dosahovanými výsledky v jejich plnění.

7.4 Analýza rizik

Pro efektivní řízení organizace je potřeba výrazně eliminovat rizika. Rizika však nelze eliminovat bez jejich předchozí identifikace. Rizikový management města Zábřeh je součástí jeho vnitřního kontrolního systému a analýza rizik a jejich vyhodnocování a řízení je velmi důležitým nástrojem efektivního dosahování cílů města Zábřeh. Řízení rizik tak napomáhá k ochraně veřejných prostředků, fondů a vlastního rozpočtu města Zábřeh a dále přispívá i k dosažení nejlepších hodnot v kvalitě a rozsahu jím poskytovaných služeb. Město Zábřeh neustále usiluje o co nejsilnější vnitřní kontrolní systém, který napomáhá efektivitě a účelnosti operací a zvyšuje tak jejich věrohodnost ve vztahu k vnějším kontrolním orgánům a spolupůsobí při potvrzování souladu všech aktivit se zákony a dalšími předpisy.

V kontextu s různými politickými a legislativními změnami je město Zábřeh nuceno řešit širokou škálu problémů a neočekávaných úkolů a tím je vystaveno následující škále rizik:

1. Strategická rizika

To jsou rizika, jež město Zábřeh bere v úvahu při posuzování střednědobých a dlouhodobých plánů a záměrů vedení. Tato rizika mohou dále být:

- *politická*- tato rizika jsou asociována např. s neexistencí, nebo nejasností centrální nebo regionální politiky v dané oblasti, vládnutí ve slabé koalici, nebo v nesnadnosti vyrovnat se s veřejně vyhlášenými sliby a závazky,
- *ekonomická*- ovlivňují např. schopnost dodržení rozpočtu, působí jak zevnitř, tak z vnějšku, např. pod vlivem změn v makroekonomickém prostředí, nereálných investičních záměrů, nedostatečném pojistném či fondovém krytí vlastního majetku apod.,
- *sociální*- vznikají ve vztahu k vlivu změn demografických, socioekonomických, bytových a trendů zaměstnanosti na schopnost a možnost dosáhnout stanovených cílů,
- *technologická*- riziková je zejména kapacita (personální i „prostorová“) úřadu ve spojení s technologickými změnami nebo ve vztahu k výpadkům technických prostředků a jejich vlivu na schopnost plnit zadané cíle nebo úkoly při změně působnosti,
- *legislativní*- zahrnují rizika spojená s např. stávajícími nebo budoucími změnami v rámci vnitřních, národních i mezinárodních předpisů (např. pracovněprávních, kompetenčních apod.),
- *environmentální*- rizika vznikající v důsledku deklarovaných záměrů na životní prostředí (energetika, exhalace, recyklace, územní rozhodování),
- *konkurenční*- rizika, která ovlivňují konkurenceschopnost poskytovaných služeb (v jednotkách nákladů, ceny nebo kvality) nebo jejich schopnost dosahovat dobrých výsledků,
- *klient/občan*- tato rizika jsou spojena s tím, že nejsou uspokojeny stávající nebo měnící se potřeby a očekávání občanů a klientů (uživatelů) v oblasti poskytovaných služeb (včetně výkonu přenesené působnosti).

2. Provozní rizika

Provozní rizika jsou rizika spjatá s každodenní činností města Zábřeh. Tato rizika mohou dále mít povahu:

- *Profesionální*- rizika, které Město Zábřeh přiřazuje k specifické povaze každé profese (např. sociální pracovníce a rizikové děti, způsobilost k činnostem v přenesené působnosti nebo jiným operacím),

- *finanční*- rizika finančního plánování, účetnictví, kontroly, pojistná politika apod.,
- *legislativní*- rizika spojená s existencí možnosti porušení zákonů, předpisů v souvislosti s jejich změnami, neznalostí, rozporuplností, nebo nesouladu s právem EU,
- *fyzikální*- (požár, povodeň, prevence úrazovosti, stavby, doprava),
- *rizik vyplývajících ze smluvních vztahů*- nebezpečí např. z nedodání objednaných dodávek v předepsané kvalitě a ceně, nebo z dopadů nevýhodných smluv obecně,
- *technologická*- ve vztahu k důvěře k provoznímu vybavení (např. IT systémy, SW, jiné technické vybavení),
- *environmentální*- rizika vznikající ve vztahu k odpadům, energetické náročnosti vlastních zařízení i činností.

8 HOSPODAŘENÍ MĚSTA ZÁBŘEH V LETECH 2009-2013

8.1 Analýza rozpočtového hospodaření města Zábřeh

Pro analýzu rozpočtového hospodaření města Zábřeh jsem potřebná data vyhledávala v závěrečných účtech města Zábřeh zveřejněných na jeho internetových stránkách.

Tabulka 8-1 Vývoj příjmů rozpočtu města Zábřeh v letech 2009-2013

Rok	Vývoj příjmů rozpočtu v tis. Kč za jednotlivé roky									
	Daňové		Nedaňové		Kapitálové		Transfery		Celkem	
	Skutečné příjmy	Plnění v %	Skutečné příjmy	Plnění v %	Skutečné příjmy	Plnění v %	Skutečné příjmy	Plnění v %	Skutečné příjmy	Plnění v %
2009	127059,66	86,44	11145,85	148,79	9510,40	1358,63	648338,70	432,16	796054,60	260,83
2010	133913,14	107,94	11701,52	83,49	9010,51	1501,75	502746,92	317,56	657372,08	221,34
2011	132819,98	106,71	14447,57	87,02	5426,84	107,30	422917,89	260,49	575612,28	186,59
2012	137396,48	107,91	12418,39	100,45	4273,76	169,71	230391,59	480,5	384480,23	202,19
2013	162589,02	109,22	13080,23	101,58	1156,29	112,04	266975,81	688,28	443801,35	220,18

(vlastní zpracování, zdroj dat: Zu2009-2013-polozky.pdf, © 2014)

Všechny příjmy byly ve sledovaných letech až na výjimky (nedaňové příjmy z roku 2010 a 2011 a daňové příjmy z roku 2009) plněny na více jak 100 %. Transferové příjmy však dosahují až enormně vysokého plnění a to v průměru okolo 350%. Vyčnívající jsou také plnění kapitálových příjmů v letech 2009 a 2010, kdy se plnění pohybovala okolo 1400 %, v následujících letech se však plnění kapitálových příjmů rozpočtu města Zábřeh srovnala. Plnění příjmů rozpočtu se potom celkově pohybuje okolo 200%.

Obrázek 1 Vývoj jednotlivých skupin příjmů rozpočtu města Zábřeh v letech 2009 - 2010

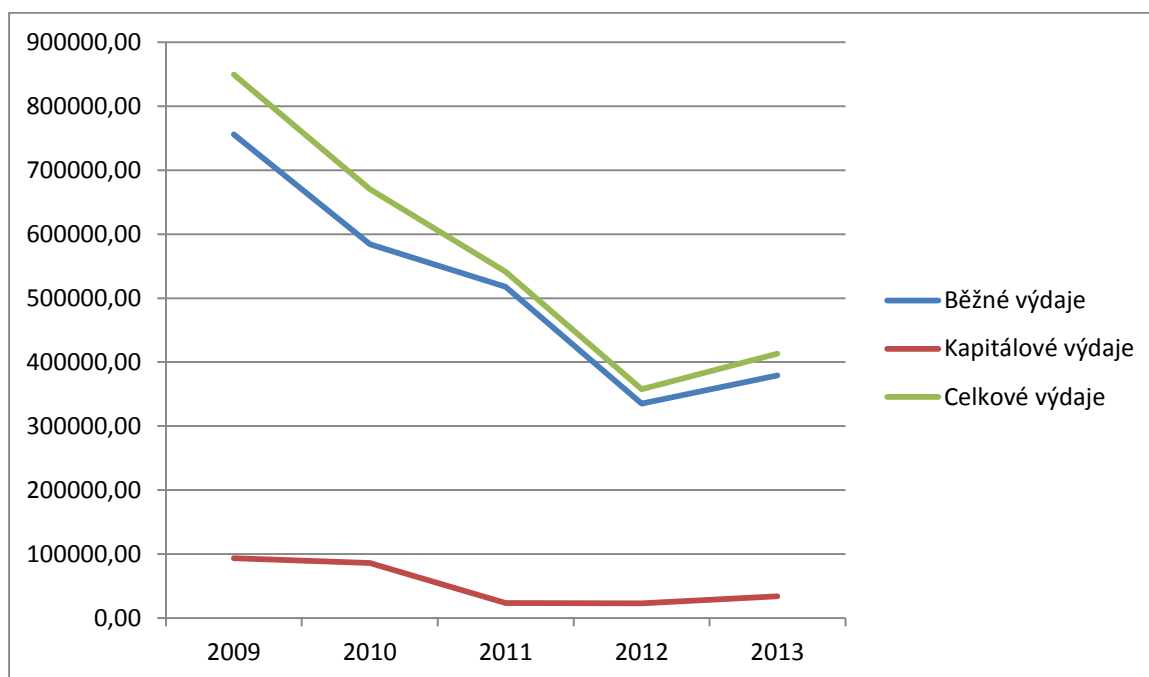
Největší část příjmů rozpočtu ve všech sledovaných obdobích tvořily transfery a nejmenší část příjmy kapitálové, což lze přehledně vyčíst z grafu.

Tabulka 8-2 Vývoj výdajů rozpočtu města Zábřeh v letech 2009-2013

Rok	Vývoj výdajů rozpočtu v tis. Kč za jednotlivé roky					
	Běžné		Kapitálové		Celkem	
	Skutečné výdaje	Plnění v %	Skutečné výdaje	Plnění v %	Skutečné výdaje	Plnění v %
2009	756072,09	260,17	93483,58	94,64	849555,66	218,18
2010	584372,80	213,77	86161,60	109,36	670534,40	190,41
2011	517783,43	180,12	23459,50	31,94	541242,92	149,96
2012	335107,2	178,95	22831,59	17,9	357938,78	113,70
2013	379232,22	213,88	34021,25	36,84	413253,47	153,25

(vlastní zpracování, zdroj dat: Zu2009-2013-polozky.pdf, © 2014)

Nejvýznamnější část výdajů rozpočtu města Zábřeh tvoří výdaje běžné, jejichž plnění se v průměru blíží 200%. Plnění kapitálových výdajů však průměrně nedosahují ani 50 %, což je značný nepoměr vzhledem ke kapitálovým příjmům. Celkově ve sledovaných obdobích přesahují plnění výdajů 100% a dosahují i 200% hranice.

Obrázek 2 Vývoj jednotlivých skupin výdajů v letech 2009 – 2010

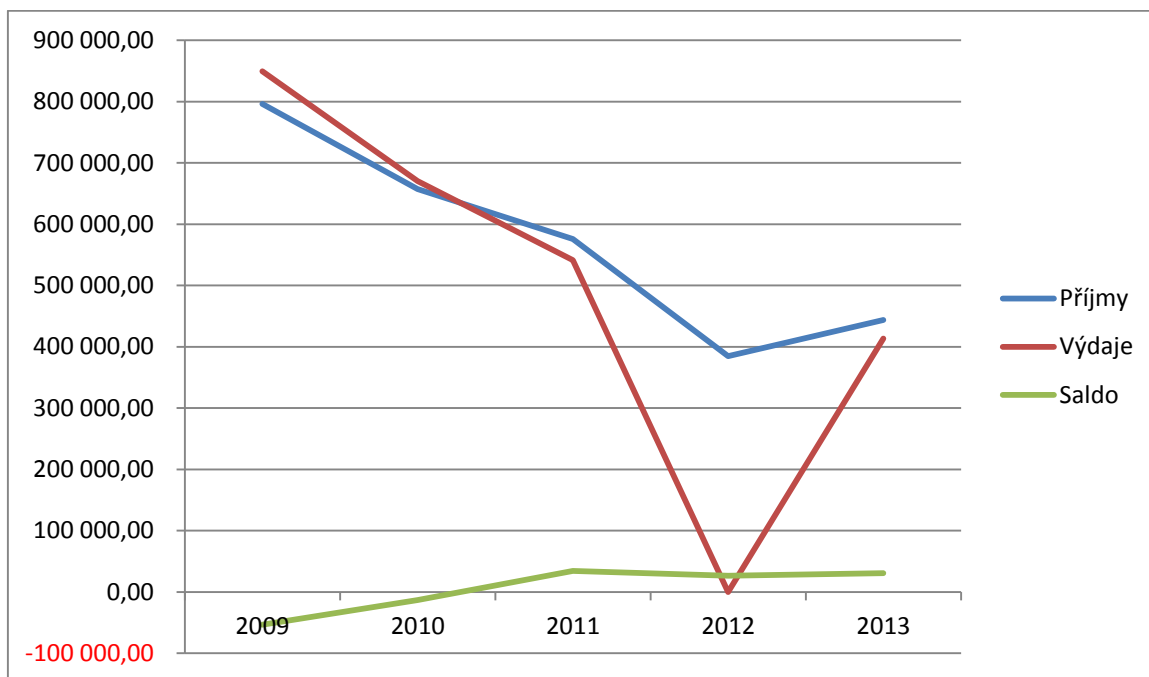
Z grafu vyplývá, že stejně jako tomu je u kapitálových příjmů, i u kapitálových výdajů došlo k výraznému snížení, a to zřejmě v důsledku opatrnosti města Zábřeh a odkladu některých investičních záměrů z důvodu výkyvů v příjmech a především z důvodu náročného procesu zadávání veřejných zakázek.

Tabulka 8-3 Vývoj salda rozpočtu v letech 2009 - 2010

Rok	Vývoj salda rozpočtu v tis. Kč za jednotlivé roky		
	Příjmy	Výdaje	Saldo rozpočtu
2009	796054,60	849555,66	-53501,06
2010	657372,08	670534,40	-13162,32
2011	575612,28	541242,92	34369,36
2012	384480,23	357938,78	26541,45
2013	443801,35	413253,47	30547,88

(vlastní zpracování, zdroj dat: Zu2009-2013-polozky.pdf, © 2014)

Z tabulky je zřejmé, že v letech 2009 a 2010 byl rozpočet deficitní. S těmito deficity však město Zábřeh počítalo a rozpočty těchto let byly schváleny s plánovaným záporným saldem. Schválené rozpočty však počítaly se zapojením ušetřených prostředků z minulých let, které deficit pokryly.

Obrázek 3 Vývoj příjmů, výdajů a salda rozpočtu města Zábřeh v tis. Kč v letech 2009-2013

Příjmy mají stejně jako výdaje až do roku 2012 klesající tendenci. Pozitivní však je, že tempo poklesu výdajů je rychlejší než tempo poklesu příjmů a naopak od roku 2012 tempo růstu příjmů je rychlejší než tempo růstu výdajů, čemuž odpovídá i rostoucí vývoj salda.

8.2 Analýza hospodaření města Zábřeh s využitím vybraných ukazatelů finanční analýzy

Jelikož doposud byly pevně definovány pouze ukazatele finanční analýzy pro podnikatelské subjekty, bylo potřeba vzorce pro výpočet finanční analýzy vybraných ukazatelů značně modifikovat. Pro získání potřebných dat pro analýzu hospodaření města Zábřeh jsem využila především účetní výkazy a informace ze závěrečných účtů města Zábřeh. Co se týče účetních výkazů města, využila jsem databáze Ministerstva financí České republiky, konkrétně databáze ARIS (pro rok 2009) a ÚFIS (od roku 2010), tedy Prezentačního systému finančních a účetních informací státu. Tyto databáze prozatím obsahují pouze údaje za rok 2012, proto nebyla možnost výpočtu některých ukazatelů za rok 2013.

8.2.1 Analýza výsledku hospodaření

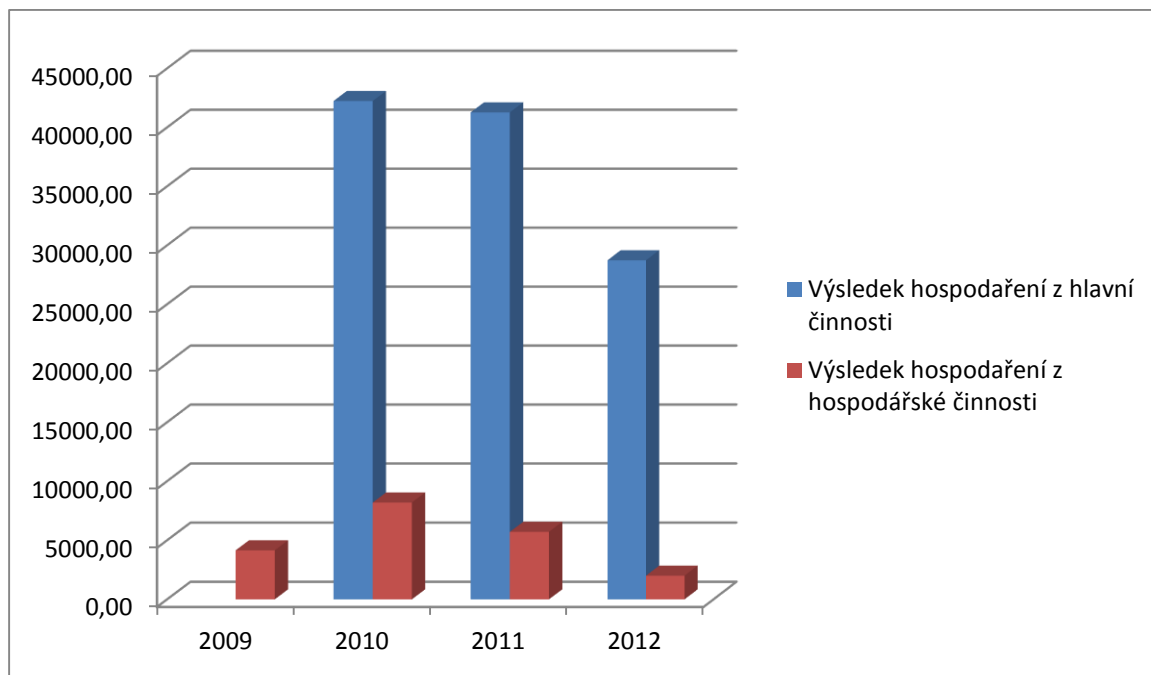
Jelikož byly doposud zveřejněny výkazy zisku a ztráty, ze kterých jsem čerpala pouze do roku 2012, nebylo možné provést analýzu výsledku hospodaření města Zábřeh pro rok 2013.

Výši výsledku hospodaření za jednotlivé činnosti (hlavní a hospodářskou činnost města) v jednotlivých letech zobrazuje následující tabulka. Výsledek hospodaření z hlavní činnosti za rok 2009 nebyl uveden.

Tabulka 8-4 Vývoj výsledku hospodaření z hlavní a hospodářské činnosti v tis. Kč v letech 2009-2012

Rok	Výsledek hospodaření po zdanění v tis. Kč	
	Hlavní činnost	Hospodářská činnost
2009	Neuvedeno	4147,87
2010	42237,00	8196,00
2011	41262,49	5710,77
2012	28730,71	2005,23

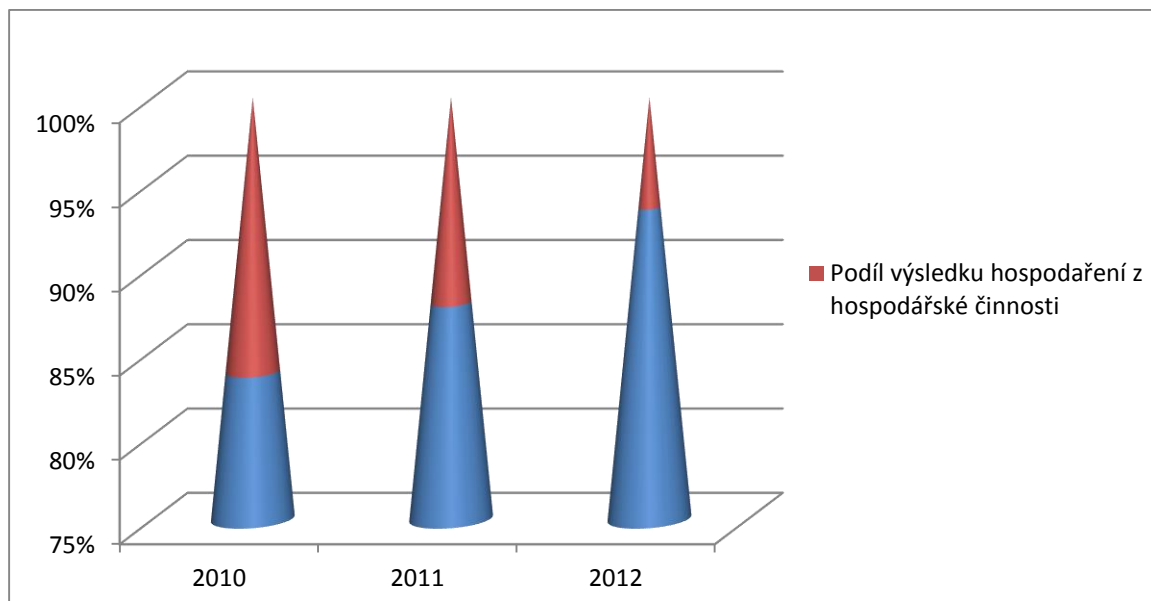
(vlastní zpracování, zdroj dat: ARISweb - Výkaz 61 za období; IČ:00303640, 2009; ÚFIS - Výkaz 02 sestavený k 31.12.2010, k 31.12.2011, k 31.12.2012)

Obrázek 4 Srovnání výše výsledku hospodaření z hlavní a hospodářské činnosti v tis. Kč v letech 2009-2012

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že výsledek hospodaření jak z hlavní, tak hospodářské činnosti má klesající tendenci, což je pravděpodobně dáno krytím plánovaných deficitů rozpočtů v daných letech. Nicméně stále dosahuje pro město příznivých hodnot.

Následující graf zobrazuje procentuelní podíl výsledku hospodaření z hlavní a hospodářské činnosti na celkovém výsledku hospodaření města. Z tohoto grafu je zřejmé, že podíl výsledku hospodaření z hospodářské činnosti má vůči výsledku hospodaření z hlavní činnosti ve sledovaném období klesající tendenci.

Obrázek 5 Podíl výsledku hospodaření z hlavní a hospodářské činnosti na celkovém výsledku hospodaření v letech 2010-2012

8.2.2 Ukazatel běžné likvidity

Hodnoty ukazatele běžné likvidity ve sledovaném období zobrazuje následující tabulka. Z důvodu, že rozvahy jednotlivých let jsou prozatím zveřejněny pouze do roku 2012, nebylo možné provést výpočet tohoto ukazatele pro rok 2013.

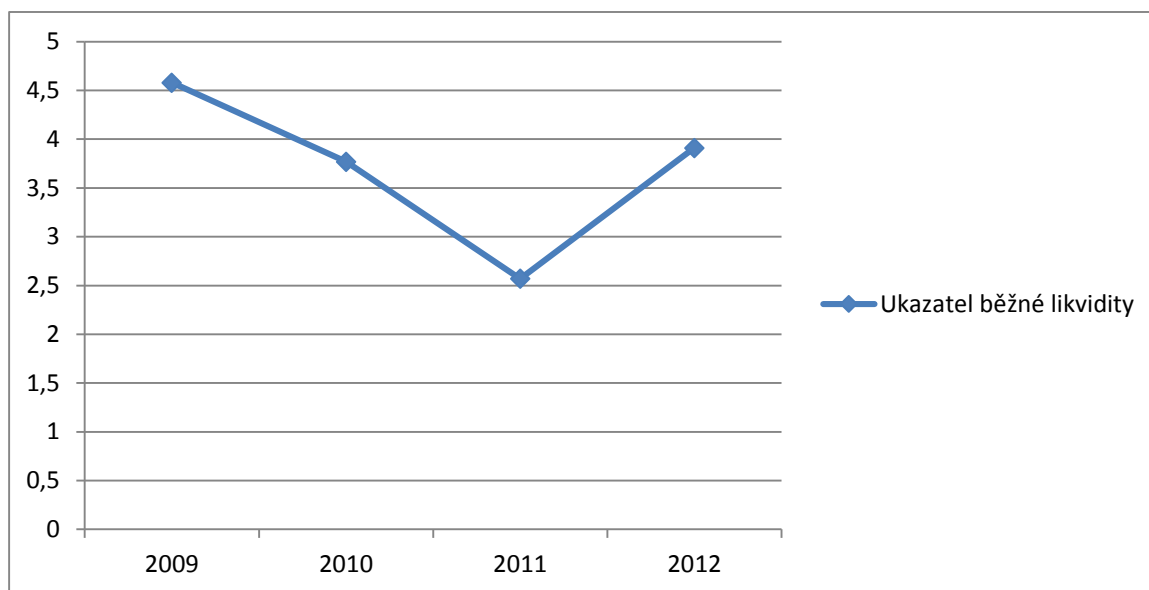
Tabulka 8-5 Vývoj ukazatele běžné likvidity v letech 2009-2012

Rok	Oběžná aktiva v tis. Kč	Krátkodobé závazky v tis. Kč	Běžná likvidita
2009	121447,99	26492,84	4,58
2010	143115,00	37956,00	3,77
2011	218536,40	84928,66	2,57
2012	205865,64	52689,86	3,91

(vlastní zpracování, zdroj dat: ARISweb - Výkaz 60 za období; IČ:00303640, 2009; ÚFIS - Výkaz 01 sestavený k 31.12.2010, k 31.12.2011, k 31.12.2012)

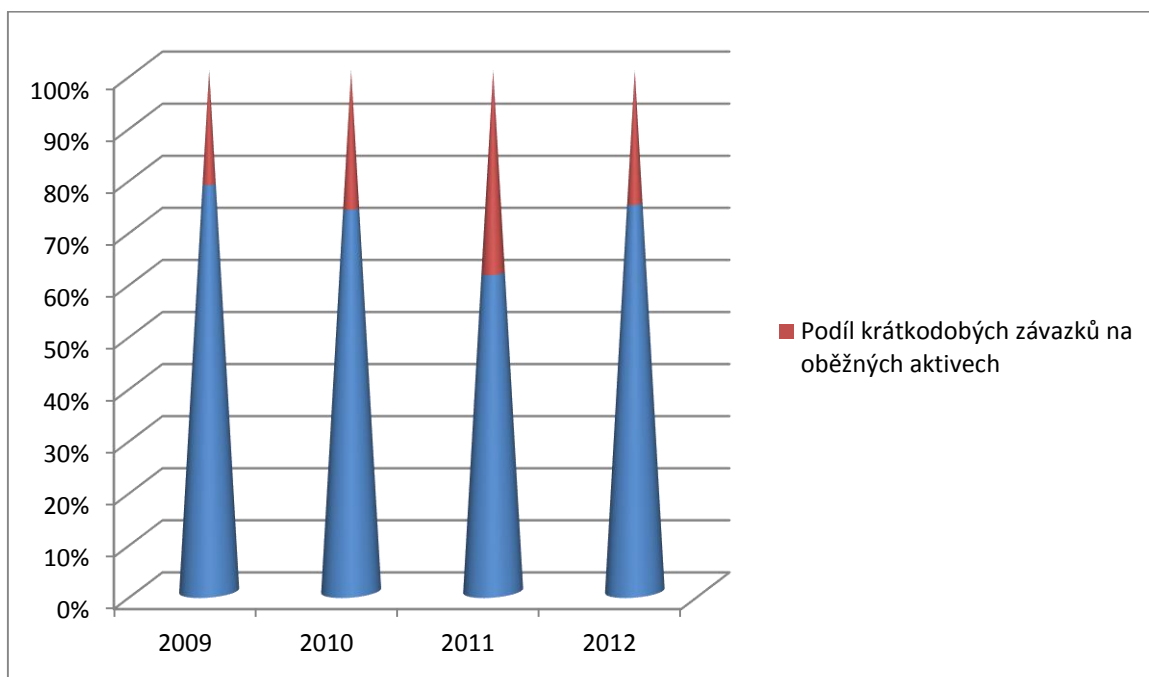
Z vypočítaných hodnot tohoto ukazatele vyplývá, že město Zábřeh je prokazatelně schopno krýt své krátkodobé závazky oběžnými aktivy a je tedy jednoznačně likvidní. Pro srovnání, alarmujícím by bylo, kdyby se hodnoty tohoto ukazatele pohybovaly v intervalu $<0; 1>$.

Pro lepší přehlednost vývoje ukazatele běžné likvidity jsem zvolila graf – viz níže.

Obrázek 6 Vývoj ukazatele běžné likvidity v letech 2009-2012

Následující graf zobrazuje podíl krátkodobých závazků na oběžných aktivech. Hodnoty těchto podílů odpovídají vývoji ukazatele likvidity ve sledovaném období. Podíl krátkodobých závazků nebyl vyšší než 39 %.

Obrázek 7 Vývoj podílu krátkodobých závazků na oběžných aktivech (oběžná aktiva představují 100%)

8.2.3 Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům

Vypočtené hodnoty tohoto ukazatele zobrazuje následující tabulka. Stejně jako u předešlých ukazatelů nebylo možné zjistit hodnotu tohoto ukazatele za rok 2013 z důvodu zatím nezveřejněných účetních výkazů pro tento rok.

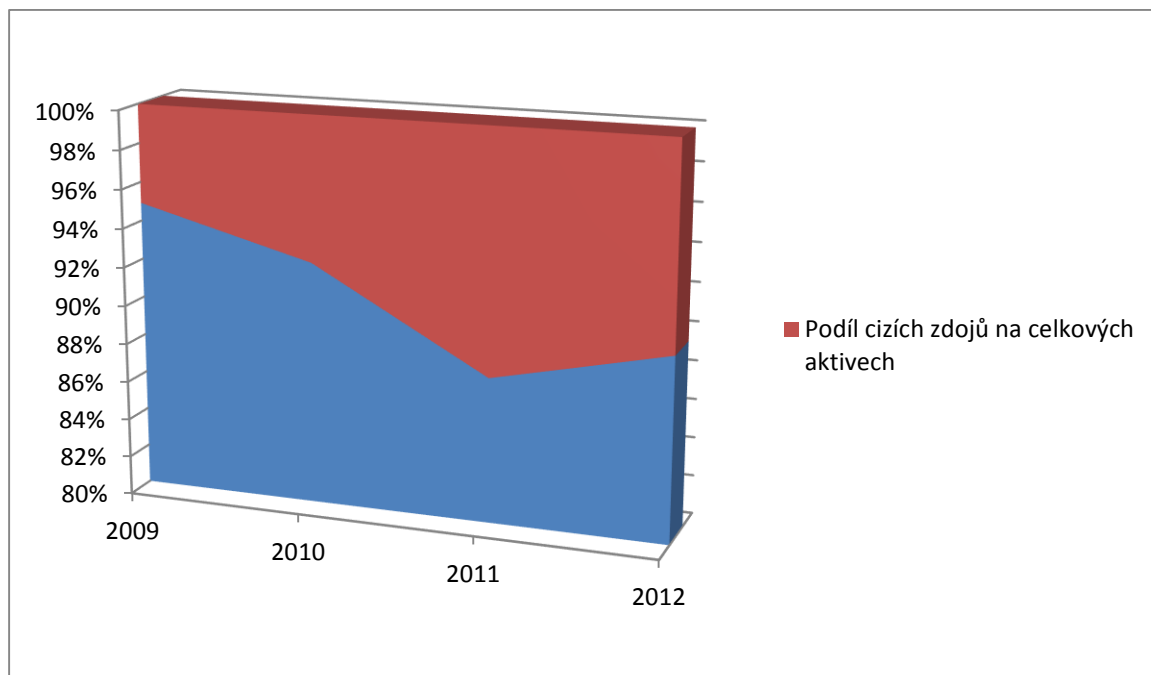
Tabulka 8-6 Hodnoty ukazatele podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům v letech 2009 - 2010

Rok	Cizí zdroje v tis. Kč	Aktiva celkem v tis. Kč	Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům v %
2009	66800,00	1314458,00	5,08
2010	102612,00	1375199,00	7,46
2011	137458,60	1098924,72	12,51
2012	114905,86	1098964,90	10,46

(vlastní zpracování, zdroj dat: ARISweb - Výkaz 60 za období; IČ:00303640, 2009; ÚFIS - Výkaz 01 sestavený k 31.12.2010, k 31.12.2011, k 31.12.2012)

Ukazatel podílu cizích zdrojů na celkových aktivech dosahuje ve sledovaném období příznivých výsledků. V průměru se pohybuje okolo 9%. Hodnoty tohoto ukazatele se tedy zdaleka neblíží kritické hranici 25%.

Vývoj podílu cizích zdrojů na celkových aktivech ve sledovaném období názorně ukazuje následující graf. V roce 2011 jsem oproti roku 2009 zaznamenala vzrůst hodnoty tohoto ukazatele o asi 7%. V roce 2012 však hodnota klesla o 2% a předpokládám, že se i nadále bude podíl cizích zdrojů na celkových aktivech ubírat pozitivním směrem.

Obrázek 8 Vývoj podílu cizích zdrojů na celkových aktivech (představujících 100 %) v letech 2009 - 2012

8.2.4 Provozní přebytek

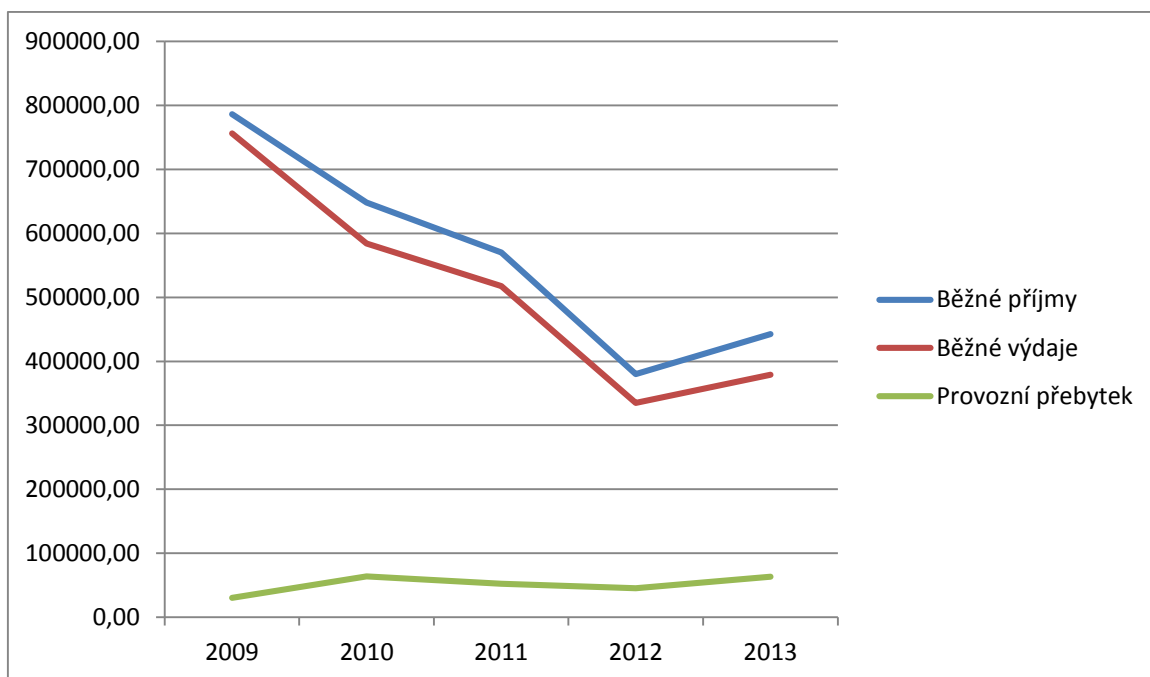
Vývoj ukazatele provozního přebytku města Zábřeh je zaznamenán v následující tabulce.

Tabulka 8-7 Vývoj provozního přebytku v tis. Kč v letech 2009 - 2013

Rok	Běžné příjmy	Běžné výdaje	Provozní přebytek
2009	786544,20	756072,09	30472,11
2010	648361,57	584372,8	63988,77
2011	570185,44	517783,43	52402,01
2012	380206,47	335107,2	45099,27
2013	442645,06	379232,22	63412,84

(vlastní zpracování, zdroj dat: Zu2009-2013-polozky.pdf, © 2014)

Z uvedené tabulky je zřejmý výrazný pokles běžných příjmů za sledované období. Nicméně významně poklesly i běžné výdaje a oproti běžným příjmům je jejich pokles výraznější, což se projevilo i na růstu provozního přebytku v roce 2013 oproti roku 2009. Vývoj běžných příjmů a výdajů a ukazatele provozního přebytku lépe znázorňuje následující graf.

Obrázek 9 Vývoj Běžných příjmů, běžných výdajů a provozního přebytku v letech 2009 - 2013

8.2.5 Celková autarkie na bázi příjmů a výdajů

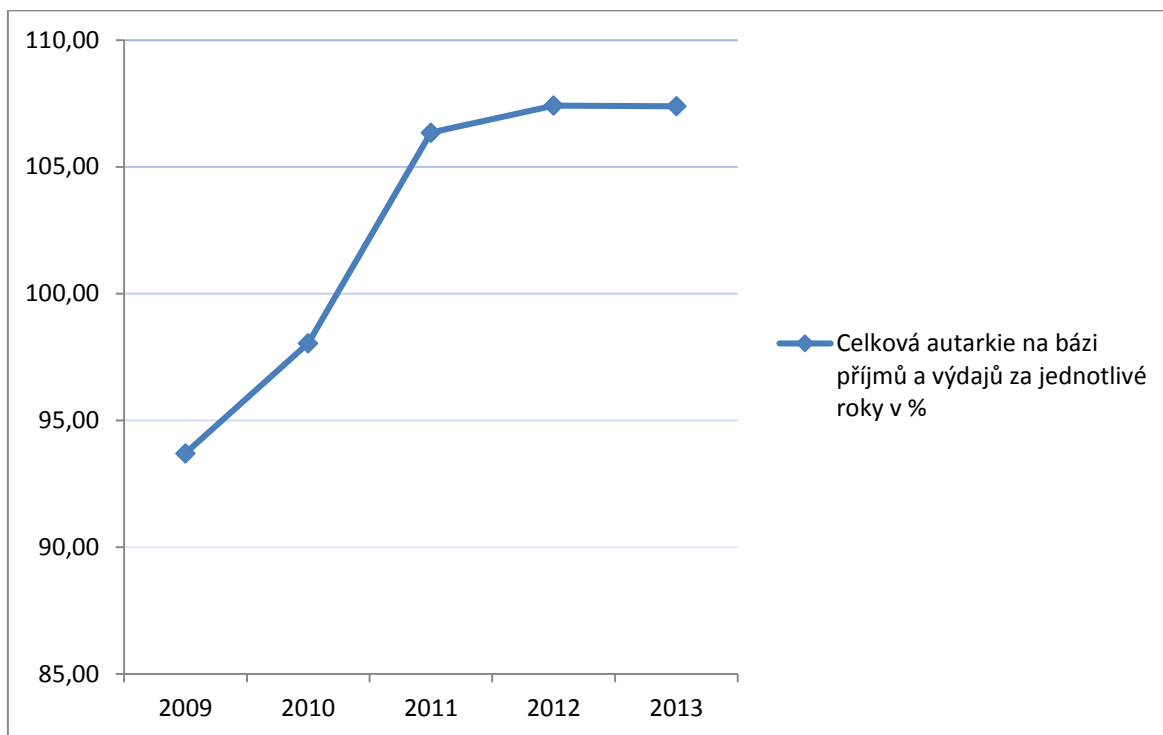
Výsledky ukazatele celkové autarkie na bázi příjmů a výdajů za sledované období jsou zobrazeny v tabulce uvedené níže. Je zřejmé, že hodnot přesahujících hranici 100 % tento ukazatel nabývá až od roku 2011, což je pochopitelné z důvodu deficitního rozpočtu v letech 2009 a 2010.

Tabulka 8-8 Hodnoty ukazatele celkové autarkie na bázi příjmů a výdajů v letech 2009 - 2010

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Příjmy v Kč	796054,60	657372,08	575612,28	384480,23	443801,35
Výdaje v Kč	849555,66	670534,40	541242,92	357938,78	413253,47
A_{CF} v %	93,70	98,04	106,35	107,42	107,39

(vlastní zpracování, zdroj dat: Zu2009-2013-polozky.pdf, © 2014)

Pro lepší přehlednost vývoje ukazatele celkové autarkie na bázi příjmů a výdajů jsem uvedla graf viz. níže.

Obrázek 10 Vývoj celkové autarkie na bázi příjmů a výdajů v % v letech 2009-2013

8.3 Zhodnocení hospodaření města v letech 2009 – 2013

Ukazatele, pro jejichž výpočet jsem jako zdroj potřebovala účetní výkazy města Zábřeh, konkrétně rozvahu a výkaz zisku a ztráty, nebylo možné za rok 2013 vypočítat z důvodu, že dané výkazy ještě nebyly za rok 2013 zveřejněny.

Na základě předchozích analýz, analýzy rozpočtového hospodaření a některých ukazatelů finanční analýzy mohu prohlásit, že si město Zábřeh vede velmi dobře. Hospodaření města bylo sice v letech 2009 a 2010 ztrátové, čemuž nasvědčovaly i hodnoty některých ukazatelů, ale v následujících letech byl deficit srovnán a bylo dosahováno přebytků.

Dobrému hospodaření nasvědčují i ukazatele běžné likvidity a podílu cizích zdrojů, kdy hodnoty ukazatele běžné likvidity značně přesahují interval $<0; 1>$ a hodnoty podílu cizích zdrojů jsou daleko pod hranicí 25%.

9 PROJEKT ZDOKONALENÍ VNITŘNÍHO KONTROLNÍHO SYSTÉMU MĚÚ ZÁBŘEH

Řekla bych, že vnitřní kontrolní systém MěÚ Zábřeh funguje velmi dobře, avšak vždy existují rizika, která je potřeba eliminovat a to zdokonalením vnitřního kontrolního systému. Vytvořila jsem tedy projekt, který obsahuje návrhy a doporučení pro zdokonalení vnitřního kontrolního systému MěÚ Zábřeh, díky nimž bude možné docílit vyšší efektivity a účinnosti v oblasti kontroly a tedy i eliminaci rizik spojených jak s provozem MěÚ Zábřeh, tak i s hospodařením města Zábřeh.

9.1 Cíle projektu

Cílem Projektu zdokonalení vnitřního kontrolního systému MěÚ Zábřeh je nalézt a popsat taková opatření a doporučení, která povedou ke zdokonalení a tedy i zvýšení účinnosti vnitřního kontrolního systému. K tomu je potřeba definovat mapu rizik a zhodnotit efektivitu dosavadního vnitřního kontrolního systému v souvislosti s hospodařením města

9.2 Mapa rizik

Následující tabulka je mapou rizik Městského úřadu Zábřeh, kde jsem analyzovala rizika pro jednotlivé odbory a oddělení, přičemž každé riziko má svou pravděpodobnost a významnost a od těchto dvou kritérií se poté odvíjí tzv. stupeň významnosti rizika, který se vypočte vynásobením pravděpodobnosti výskytu a významnosti rizika. U pravděpodobnosti výskytu je stupnice hodnocení 1, 2, 3, 4, 5 – 1 znamená nejnižší pravděpodobnost výskytu a 5 naopak nejvyšší. U významnosti rizika je stupnice hodnocení řešena stejně.

Tabulka 9-1 Mapa rizik MěÚ Zábřeh

Odbor/oddělení	Riziko	Pravdě- podob- nost výskytu	Vý- znam- nost	Stupeň vý- znam- nosti	Opatření-řešení systé- mem	Vyhodnocení mapy rizik
Školství	Zpracování návrhu státního rozpočtu pro školy obvodu	4	4	16	Důsledná kontrola ze strany OŠKT- konfrontace s krajem, ÚIV	
	Příprava rozpočtů pro jednotlivé PO	4	4	16	Objektivní posouzení skutečnosti, fyzická kon- trole zařízení, spolupráce s OTS	HI. kontrola schválením rozpočtu ZM, jinak průběžně- OŠ+OTS
	Příprava a organizace konkurzů	4	5	20	Důsledná spolupráce s odd. právním, př. krajem	
Správní/stavební a vyvlastňovací úřad	Časté změny vnějších předpisů	3	4	12	Vzdělávání zaměstnanců	Využívání ASPI, inter- netu-stránky MMR, průběžné vzdělávání na akreditovaných seminá- řích a školeních (certifi- káty u personalisty)
	Rozporuplnost předpi- sů	3	4	12	Vzdělávání, kontrola	Využívání ASPI, inter- netu-stránky MMR, průběžné vzdělávání na akreditovaných seminá- řích a školeních (certifi- káty u personalisty)
	Lidský faktor- nepozornost, ...	3	4	12	Morální kodex úředníka, vzdělávání, kontrola práce	Morální kodex úřední- ka, vzdělávání, kontrola práce – nezjištěno
	Podvod	2	4	8		Pravidelná kontrola evidence správních poplatků, kontrola spisů ve správním řízení, křížová kontrola (po- rovnání) – nezjištěno
	Nefunkčnost PC	3	4	12	Okamžitá oprava, náhrada PC	Okamžitá oprava - do 24 hodin, náhrada PC
	Nedostatečná vybave- nost IT	3	4	12	Dovybavení PC	Softwarové dovybave- ní, aktualizace softwaru – průběžně

Správní/Oddělení životního prostředí	Časté změny vnějších předpisů	3	4	12	Vzdělávání zaměstnanců	Využívání ASPI, internetu - stránky MŽP a Mze, průběžné vzdělávání u akreditovaných firem
	Rozporuplnost předpisů (nejednoznačný výklad legislativy)	3	4	12	Vzdělávání, kontrola	Využívání ASPI, internetu - stránky MŽP a Mze, průběžné vzdělávání u akreditovaných firem
	Nefunkčnost PC, tiskárny, kopírky	3	4	12	Okamžitá oprava, náhrada PC, tiskárny, kopírky	Dle možností řešeno oddělením informatiky
	Nedostatečná vybavenost IT (chybí CD vstup, kopírka na OŽP)	3	4	12	Dovybavení IT	Provedeno
	Statistika jednotlivých úseků- každoročně	3	4	12	Každý referent zasílá a odpovídá za svůj úsek	Kontrola vedoucí OŽP a nadřízenými orgány - KUOK, MŽP, Mze.
Správní/Oddělení dopravní	Nevhodné chování ke klientovi	4	5	20	Morální kodex úředníka, vzdělávání, kontrola práce a chování nadřízeným pracovníkem	
	Lidský faktor- nepozornost, neznalost, podcenění problému	3	4	12	Morální kodex úředníka, vzdělávání, kontrola práce	Nezjištěno
	Odborná způsobilost řidičů- zkoušky, autoškoly	2	5	10	Morální kodex úředníka, kontroly v průběhu úřední činnosti	Trvá
	Správa komunikací- speciální stavební úřad	2	5	10	Kontrola ukládání spisů a jiných písemností s osobními daty, zabezpečení počítačové sítě „Wyse“ proti jejímu zneužití jak v průběhu pracovní doby,	Trvá
	Státní správa v oblasti MHD	2	5	10	tak po jejím skončení v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb.	Trvá

Odbor technické správy	Nakládání s finančními prostředky	4	4	16	Dodržování interních předpisů, kontrolní systém MěÚ, (finanční kontrola, audit ÚIA, kontrola KV ZM)	Řešeno v souladu s platnými předpisy a usneseními RM a ZM, kontrola stavu pokladny FO průběžně
	Nedodržování legislativních norem	3	3	9	Kontrolní systém MěÚ, audity ÚIA, kontroly KV ZM, kontroly KÚ OK a MV ČR	Zaměstnanci prokazatelně školeni, zejména v oblasti zákona o zadávání VZ a poplatku za užívání veřejného prostranství
	Nedostatečná právní ochrana práv a právem chráněných zájmů města	3	3	9	Smlouvy uzavírány dle vzorů schválených v RM, kontrola uzavíraných smluv o dílo, kontrola zadávání veřejných zakázek	SoD koncipovány v součinnosti s právníkem MěÚ a předkládány RM ke schválení, při zadávání veř. zakázek striktně dodržován zákon a interní předpisy
	Nedostatečná ochrana ekonomických zájmů města	3	3	9	Postup v souladu se zákonem a interní směrnici o zadávání VZ a OZV o místní poplatku za užívání VP, zajišťování nabídek, kontrola objednávek, smluv, faktur	Objednávky vystavovány v souladu se směrnicí o zadávání VZ malého rozsahu, podepsány příkazcem a správcem rozpočtu, faktury při likvidaci kontrolovány, k fakturám přiložena objednávka či na FO uložena SoD potvrzená příkazcem operace
	Zneužití postavení zaměstnance (člena ZM) k poškozování ekonomiky města	3	3	9	Kontrola cenové přiměřenosti zakázek	Průběžná kontrola cenové přiměřenosti při zadávání zakázek - postup v souladu se zákonem a interní směrnicí o zadávání VZ
Obecní živnostenský úřad	Registrace živností	2	4	8	Kontroly KÚOK, pracovní náplně, kontrola provedené práce, vzdělávání pracovníků	Namátková kontrola, využívání ASPI, kontrola KÚOK, průběžné vzdělávání
	Živnostenská kontrola + řešení přestupků	2	4	8	Kontroly KÚOK, pracovní náplně, kontrola provedené práce,	Namátková kontrola, využívání ASPI, kontrola KÚOK,
	Vedení živnostenského rejstříku	2	4	8	Kontroly KÚOK, pracovní náplně, kontrola provedené práce, vzdělávání pracovníků	Namátková kontrola, využívání ASPI, kontrola KÚOK, průběžné vzdělávání
	Evidence ZP	2	4	8	Kontroly KÚOK, pracovní náplně, kontrola provedené práce	Namátková kontrola, využívání ASPI, kontrola KÚOK

Odbor rozvoje a územního plánování	Nedodržování legislativních norem	4	4	16		KONTROLA
	Rizika vyplývající z hlavní činnosti oddělení, objednávky a smlouvy o dílo	4	4	16	Vzdělávání zaměstnanců, kontrola uzavíraných smluv o dílo, konzultace s právním oddělením	Využívání ASPI, schvalování smluv RM
	Rizika vyplývající z hlavní činnosti oddělení, nedodržení předepsaných pravidel pro přidělení doatce	4	4	16	Kontrola věcné správnosti, podepisování objednávek výhradně vedoucím odboru, schválení smluv o dílo	Kontrola věcné správnosti, podepisování objednávek výhradně vedoucím odboru, schválení smluv o dílo v RM, kontrola probíhá
Odbor občansko-správních agend	Krizové řízení	3	5	15	Kontrolní systém MěÚ-KŘ, audity ÚIA, kontroly KV ZM, KÚ, MV	Nezjištěny nedostatky
	Vydávání osobních a cestovních dokladů	3	5	15	Důsledné dodržování právních předpisů - kontrola dle plánu kontrolní činnosti	Nezjištěny nedostatky
	Matrika a státní občanství	3	4	12	Důsledné dodržování právních předpisů - kontrola dle plánu kontrolní činnosti	Bez závad
	Evidence obyvatel	3	5	15	Důsledné dodržování právních předpisů - kontrola dle plánu kontrolní činnosti	Nezjištěny nedostatky
Odbor informatiky	Lidská rizika - neznalost, nepozornost, podcenění problému	4	5	20	Plán školení, příprava nezávislých auditů jednotlivých systémových částí	Provádění opakovaných školení, plošné školení nových postupů a metod využívání IS, nutná spolupráce s personalistou MěÚ při přípravě plánů školení, využití e-learningových kurzů
	Majetková rizika – vnitřní kriminalita, provozní podmínky	1	4	4	Příprava klimatizace + zabezpečení serverovny, plomby stanic, audit přípojných zařízení	Zaveden přísnější systém zabezpečení serverovny i klientských stanic, opakované kontroly a vyhodnocování účinnosti zavedených opatření
	Provozní rizika – nepřijatelnost využívání informačních technologií, havarijní plán	2	5	10	V návaznosti na atestace ISVS zpracování havarijního plánu, poptávkové řízení, elektrocentrála	Dodržovat platná OŘD, neustále se snižují rizika ztráty kontinuity

	Právní rizika - nejednoznačný výklad legislativy	3	3	9		Školení zaměstnanců, využívání e-learningu
	Politická rizika – nesystémový zásah do pracovních postupů	4	4	16	Průběžně dle potřeby	Včasná a podrobná informovanost o IS a egovernmentu ve veřejné s státní správě
	Informační rizika – vědomý či nevědomý útok	4	4	16	Po nainstalování všech informačních systémů proběhne kompletní kontrola a úprava Group Policy	Prohlubovat informovanost zaměstnanců, dodržování platných OŘD a platné legislativy, školení formou e-learningu. kontrolní systém, vyhodnocování rizik
Odbor sociálních věcí	Zabezpečení sociálních služeb v samostatné působnosti města – politická rizika	3	4	12	Kontrolní sytsém MěÚ, kraje, RM, ZM	Řeší projektový úkol
	Zabezpečení sociálních služeb v samostatné působnosti města – právní rizika	3	4	12	Kontrolní sytsém MěÚ, kraje, RM, ZM	Řeší projektový úkol
	Zpracování statistiky	3	3	9	Kontrolní systém MěÚ, kraje, MPSV	Bude řešeno IS
Odbor finanční	Upřednostnění individuálních (skupinových) zájmů při přípravě podkladů pro ZM a RM	2	4	8	Systém SPD, kontrola usnesení ZM a RM, kontroly FV a KV ZM, audity ÚIA	Žádná porušení za sledované období nebylo zaznamenáno, přijatá opatření jsou dostačující
	Nedostatečná ochrana ekonomických zájmů města	3	4	12	kontrolní systém MěÚ- Kontrolní řád, audity ÚIA, kontroly KV a FV ZM	Žádná porušení za sledované období nebylo zaznamenáno, přijatá opatření jsou dostačující
	Nedostatečná transparentnost systému vykazování výsledků	4	5	20	Systém SPD, kontrolní systém MěÚ- Kontrolní řád, audity ÚIA, kontroly KV a FV ZM, kontroly KUOK a MVČR	Žádná porušení za sledované období nebylo zaznamenáno, přijatá opatření jsou dostačující
	Nedodržování legislativních norem	2	3	6	Vzdělávání úředníků, kontrolní systém MěÚ, audity ÚIA, kontroly KUOK a MVČR	Žádná porušení za sledované období nebylo zaznamenáno, přijatá opatření jsou dostačující

	Zneužití postavení zaměstnance k poškozování ekonomiky města	4	4	16	Namátkové kontroly pokladny, kontrolní systém MěÚ- Kontrolní řád, audity ÚIA ,kontroly KV a FV ZM	Žádná porušení za sledované období nebylo zaznamenáno, přijatá opatření jsou dostačující
	Ochrana osobních dat a utajovaných skutečností	4	5	20	Kontrola zabezpečení osobních dat před jejich zneužitím	Žádná porušení za sledované období nebylo zaznamenáno, přijatá opatření jsou dostačující
	Korupce a protekcionismus	1	2	2	Kontrola dodržování morálního kodexu	Žádná porušení za sledované období nebylo zaznamenáno, přijatá opatření jsou dostačující
Odbor vnitřních věcí / <i>Oddělení majetkoprávní</i>	Zatížení nemovitostí- nedodržování legislativních norem	4	4	16	Kontrolní systém MěÚ- Kontrolní řád, audity ÚIA, kontroly KV ZM, kontroly KUOK a MVČR	Průběžné kontroly - bez závad
	Zatížení nemovitostí – nedostatečná právní ochrana práv a právem chráněných zájmů města	4	4	16	Kontrola uzavíraných smluvních vztahů - smlouvy kupní, směnné, nájemní, zástavní, věcná břemena	Průběžně prováděná kontrola před podpisy smluvních stran - bez závad
	Zatížení nemovitostí- nedostatečná ochrana ekonomických zájmů města	4	4	16	Kontrola úhrad výše kupních cen a úhrad za zřízení věcných břemen sjednaných ve smlouvách	Průběžné kontroly před podpisem smluv - bez závad
	Zatížení nemovitostí- zneužití postavení zaměstnance (člena ZM) k poškozování ekonomiky města	4	4	16	Kontrola plateb sjednaného nájemného	Kontrola úhrad prováděná ve spolupráci s finančním odborem, v případě pozdních plateb nebo neplacení nájemného řešeno s právním oddělením
Odbor vnitřních věcí/ <i>Sekretariát</i>	Tvorba podkladů pro jednání RM a ZM	4	4	16	Důsledné dodržování právních předpisů- kontrola dle plánu kontrolní činnosti	Trvá
	Usnesení RM a ZM	4	4	16	Důsledné dodržování právních předpisů- kontrola dle plánu kontrolní činnosti	Trvá
	Plánování programu vedení	4	4	16	Důsledné dodržování právních předpisů- kontrola dle plánu kontrolní činnosti	Trvá

	Porady vedení- výstupy	4	4	16	Důsledné dodržování právních předpisů- kontrola dle plánu kontrolní činnosti	Trvá
	Personální výběrová řízení	4	4	16	Důsledné dodržování právních předpisů- kontrola dle plánu kontrolní činnosti	Trvá
	Personální proces + vzdělávání	4	4	16	Důsledné dodržování právních předpisů- kontrola dle plánu kontrolní činnosti	Trvá
	Veřejnoprávní smlouvy	4	4	16	Důsledné dodržování právních předpisů- kontrola dle plánu kontrolní činnosti	Trvá

(vlastní zpracování)

9.3 Zhodnocení efektivity vnitřního kontrolního systému MěÚ Zábřeh v souvislosti s hospodařením města v letech 2009 – 2010

Na základě předchozích analýz mohu konstatovat, že MěÚ Zábřeh má velmi dobře propracovaný vnitřní kontrolní systém. Vyplývá to jak z analýzy metod finanční kontroly, tak analýzy rizik, ale i z výsledků finančního hospodaření MěÚ Zábřeh. To, jak efektivně jsou finanční prostředky vynakládány, je výsledkem především dobrého fungování vnitřního kontrolního systému. S veřejnými prostředky nejčastěji pracuje finanční odbor. Úlohou vnitřního kontrolního systému v oblasti hospodaření s veřejnými prostředky je včas analyzovat rizika, aby mohly být systémem řešeny. Takto je možno rizika minimalizovat nebo jim předcházet úplně.

Díky zavedenému fungujícímu kontrolnímu systému MěÚ Zábřeh je tak možné předcházet neefektivnímu hospodaření s veřejnými prostředky, tedy zajistit ochranu před upřednostněním individuálních (skupinových) zájmů a před zneužitím postavení zaměstnance k poškozování ekonomiky města, zabránit nedostatečné ochraně ekonomických zájmů města a nedostatečné transparentnosti systému vykazování výsledků.

Jelikož všechny výkazy týkající se hospodaření obsahovaly věrně a poctivě zobrazené údaje, vypočtené hodnoty ukazatelů finančního hospodaření vycházely ve sledovaném období příznivě a MěÚ Zábřeh hospodařilo ve sledovaném období (v letech 2009 – 2010) s veřejnými prostředky hospodárně efektivně a účelně a nedošlo ke zpronevěře, mohu konstatovat, že zavedený vnitřní kontrolní systém MěÚ Zábřeh má pozitivní vliv na hospodaření s veřejnými prostředky

a tedy ho považuji za efektivní. Nicméně ještě stále se MěÚ Zábřeh potýká s riziky významnějšího charakteru a existuje celá řada prostředků, jak tato rizika eliminovat a zdokonalit tak vnitřní kontrolní systém.

9.4 Jednotlivá navržená doporučení a opatření

Po předchozích důkladných analýzách vnitřního kontrolního systému, jeho metod a analýze rizik navrhuji zdokonalit vnitřní kontrolní systém MěÚ Zábřeh prostřednictvím zavedení dotazníku pro kontrolu účinnosti vnitřního kontrolního systému, doporučení k přípravě a organizaci konkurzního řízení ve školských zařízeních zřizovaných MěÚ Zábřeh, návrhu na zabezpečení dat, doporučení na hodnocení hospodaření města dle kritéria jednoho obyvatele a opatření k eliminaci rizika nevhodného chování ke klientovi. Jednotlivá navržená opatření a doporučení jsou blíže specifikována níže.

9.4.1 Zavedení dotazníku pro kontrolu účinnosti vnitřního kontrolního systému

Zavedení dotazníku pro kontrolu účinnosti vnitřního kontrolního systému MěÚ Zábřeh by bylo krokem vedoucím k vyšší efektivitě vnitřního kontrolního systému.

Tento dotazník totiž napomůže organizaci posoudit účinnost jejího vnitřního kontrolního systému a dobrým výběrem a formulací cílených otázek i lépe nalézt a specifikovat její rizika. Díky tomuto dotazníku tak budou snáze zjištěny nedostatky ve vnitřním kontrolním systému a bude možné je řešit a tím zdokonalit celý systém vnitřní kontroly MěÚ Zábřeh. K návržení tohoto opatření mě inspirovala Metodická pomůcka pro zjištění úrovně nastavení vnitřního kontrolního systému v oblasti státního rozpočtu, kterou vydalo Ministerstvo financí ČR.

Níže uvádím návrh dotazníku, který jsem vytvořila pro MěÚ Zábřeh. Určen by měl být všem vedoucím pracovníků MěÚ Zábřeh, především vedoucím odborů.

Tabulka 9-2 Návrh dotazníku pro kontrolu zavedení a účinnosti vnitřního kontrolního systému pro MěÚ Zábřeh

Číslo otázky	Otázka	Ano	Ne	Hodnocení
1.	Je v útvaru/oddělení zaveden vnitřní kontrolní systém?			
2.	Je vnitřní kontrolní systém popsán ve vnitřních předpisech?			
3.	Jsou při vytváření, implementaci a udržování vnitřního kontrolního systému předem jasně stanovené cíle?			
4.	Je vydaný Organizační řád?			
5.	Jsou v Organizačním řádu odboru/oddělení jasně stanoveny pravomoci a odpovědnosti?			
6.	Odpovídají činnosti uvedené v Organizačním řádu skutečnostíem?			
7.	Jsou cíle odboru/oddělení, za které odpovídáte jasně definovány?			
8.	Jsou tyto cíle formalizovány?			
9.	Jsou definované cíle pro odbor/oddělení, za které odpovídáte, promítnuty do Organizačního řádu nebo jiného interního dokumentu?			

10.	Jsou s cíly seznámeni jednotlivý zaměstnanci?			
11.	Umožňuje organizační uspořádání odboru/oddělení efektivní plnění úkolů?			
12.	Jsou personální a organizační změny ihned po jejich uskutečnění promítnuty do nastavení kontrolních mechanismů?			
13.	Jsou vytvořeny podmínky pro účelný, efektivní a hospodárný výkon činností odboru/oddělení, za které odpovídáte?			
14.	Je organizační struktura stabilizovaná?			
15.	Je nebo jaký je dopad organizačních změn na chod odboru/oddělení, za které odpovídáte?			
16.	Dochází často k personálním změnám a v případě, že ano, mají vliv na kvalitu vykonávaných činností odboru/oddělení?			
17.	Kontrolujete pravidelně své podřízené zaměstnance?			
18.	Jsou kontroly podřízených zaměstnanců zachyceny pí-			

	semnou formou?			
19.	Podléhají veškeré vykonávané činnosti odboru/oddělení, za které odpovídáte kontrole?			
20.	Jsou v odboru/oddělení, za které odpovídáte, zavedeny kontrolní postupy jednotlivých činností a operací?			
21.	Jsou tyto kontrolní postupy dohledatelné?			
22.	Jsou předepsané kontroly skutečně prováděny?			
23.	Spolupracuje odbor/oddělení, ze které odpovídáte s jinými odbory/odděleními/útvary v rámci MěÚ Zábřeh či vně MěÚ? A v případě, že ano, je tato spolupráce nějak vyhodnocována?			
24.	Jsou všechny informace, které dostáváte nezbytné pro výkon činnosti vašeho odboru/oddělení?			
25.	Jsou všechny informace nezbytné pro výkon činnosti vašeho odboru/oddělení pravdivé a věrohodné?			
26.	Je vypracován systém zpětné vazby ohledně plnění cílů, úkolů a informací o vzniku			

	rizika?			
27.	Je v odboru/oddělení, za které odpovídáte, uplatňován jednotný systém identifikace rizik a analýzy rizik?			
28.	Je systém identifikace a analýzy rizik pravidelně aktualizován?			
29.	Je systém řízení rizik každodenní součástí vaší práce, jako vedoucího odboru/oddělení?			
30.	Jsou přijímána adekvátní opatření k včasnému odstranění identifikovaných rizik?			
31.	Je pravidelně vykonávána řídicí kontrola?			
32.	Existují záznamy o provedení řídicí kontroly?			
33.	Kdo provádí řídicí kontrolu?			

Pro efektivní využití tohoto dotazníku není podstatné použít všechny uvedené otázky, ale důležitý je jejich precizní výběr pro dané odbory/oddělení/útvary, dle jejich náplně práce. Vyhodnocením těchto dotazníků bude zjištěno, jaké mají vedoucí zaměstnanci vůbec povědomí o funkci a významu zavedeného vnitřního kontrolního systému a zda činnosti jim z toho vyplývající vykonávají efektivně a účelně.

9.4.2 Příprava a organizace konkurzního řízení ve školských zařízeních zřizovaných MěÚ Zábřeh

Při analýze rizik odboru školství MěÚ Zábřeh byl stupeň významnosti rizika při přípravě a organizaci konkurzů nejvyšší - dosahoval stupně 20. Řešením by měla být důsledná spolupráce s odd. právním, případně krajem.

Dle vyhlášky o náležitostech konkurzního řízení a konkurzních komisích (č. 54/2005 Sb.), určuje sedm členů konkurzní komise zřizovatel, v mém případě MěÚ Zábřeh, ale nikde není specifikováno, že členové komise určení zřizovatelem musí být odborníci z oblasti vzdělávání, státní správy ve školství, organizace a řízení podle typu školy.

MěÚ Zábřeh má tedy značnou odpovědnost při konkurzních řízeních pro školská zařízení, které zřizuje a mohlo by se stát, že by byl do konkurzní komise dosazen člen, který nemá se školstvím vůbec nic společného a dané problematice nerozumí. Významně by tak mohlo být poškozeno celé konkurzní řízení. Samotným vyhlášovatelem konkurzu je dle vyhlášky také zřizovatel, tedy MěÚ Zábřeh, který stanoví i obsahové náležitosti přihlášky.

Navrhuji tedy, aby byl vytvořen vnitřní předpis, který by přesně definoval osoby, či jejich funkce nebo profese, které mohou být jmenovány MěÚ Zábřeh jako členové komise v konkurzních řízeních do školských zařízení zřizovaných MěÚ Zábřeh. Tento vnitřní předpis by však měl obsahovat i přesné obsahové náležitosti přihlášky, aby nedošlo k situaci, že by obsah přihlášky naváděl k určitému uchazeči.

9.4.3 Eliminace nevhodného chování ke klientovi

Na většině z odborů MěÚ Zábřeh dochází k jednání ve vztahu MěÚ Zábřeh – klient. V tomto vztahu je velké riziko, že by mohlo dojít k poškození klienta, respektive k nevhodnému chování zaměstnance MěÚ Zábřeh vůči klientovi. Jedná se především o odbor správní, odbor občansko-správních agend, obecní živnostenský úřad, odbor sociálních věcí a odbor vnitřních věcí (odd. majetkoprávní). Jelikož se jedná o lidský faktor, jsem si vědoma, že toto riziko nelze zcela odstranit, ale bylo by možné jej alespoň eliminovat.

Navrhuji tedy, aby byly odpovědným pracovníkem (př. pracovníkem Útvaru interního auditu MěÚ Zábřeh) prováděny pravidelné náslechy při jednání s klientem a aby na každém z odborů byla založena kniha stížností a připomínek, kde by klienti MěÚ Zábřeh mohli napsat své názory a připomínky, ať už pozitivní či negativní povahy. Odpovědný pracovník poté bude lépe

informován a dle údajů z knih bude schopen lépe specifikovat oblasti, či odbory, na které svou kontrolu zaměřit.

9.4.4 Zabezpečení ochrany dat

Jednotlivé kanceláře MěÚ Zábřeh shromažďují velké množství citlivých dat a informací a je potřeba, aby byla zabezpečena jejich dostatečná ochrana. Žádný předpis neukládá zaměstnancům, aby jednotlivé kanceláře a skříně, šuplíky a komody a jakékoli jiné prostory, v nichž jsou shromažďovány dokumenty, zamykali.

Mým návrhem tedy je uložit povinnost zaměstnancům MěÚ Zábřeh uzamykat veškeré prostory, kde jsou ukládány dokumenty s citlivými údaji a předejít tak zneužití jak osobních dat obyvatel města, tak veškerých ostatních dokumentů, které nemají být přístupné veřejnosti. Aby bylo toto opatření pro zabezpečení ochrany dat efektivní, měla by být pověřena osoba odpovědná k namátkové kontrole tohoto opatření.

9.4.5 Hodnocení hospodaření města Zábřeh dle kritéria počtu obyvatel

Pro lepší porovnatelnost a hodnocení výsledku hospodaření města Zábřeh s veřejnými prostředky by bylo dobré, kdyby bylo využito kritéria počtu obyvatel a jednotlivé ukazatele by byly přepočteny na 1 obyvatele (např. příjmy a výdaje, výsledek hospodaření). Takto by byly výsledky hospodaření s veřejnými prostředky snáze porovnatelné s výsledky finančního hospodaření ostatních obcí a v mnoha aspektech by toto opatření mohlo usnadnit kontrolu a hodnocení efektivity finančního hospodaření MěÚ Zábřeh.

9.5 Hodnocení projektu

Daná doporučení a opatření byla předložena Útvaru interního auditu MěÚ Zábřeh. Pokud organizace daných doporučení využije, dokáže lépe vyhodnotit nastavení svého vnitřního systému a tak i identifikovat jeho nedostatky a značně tak posílit účinnost a význam vnitřního kontrolního systému. Díky navrženým opatřením může nyní MěÚ Zábřeh odstranit doposud zjištěná nejvýznamnější rizika a současně, díky dotazníku, i zdokonalit systém identifikace rizik.

ZÁVĚR

Na závěr své diplomové práce bych ráda shrnula poznatky, ke kterým jsem při jejím zpracování dospěla.

Nejprve jsem za účelem pochopení hospodaření a důležitosti vnitřního kontrolního systému popsala obec jako takovou, tzn. její orgány, působnosti apod., a provedla literární rešerši oblasti finančního řízení a hospodaření obcí, kdy jsem podrobně rozvedla principy finančního systému obce a rozpočtovou skladbu obce. Dále jsem se zaměřila na finanční analýzu a pomocí odborné literatury definovala cíle, požadavky, potřebné zdroje a ukazatele využitelné pro potřeby finanční analýzy obcí. V závěru teoretické části jsem se věnovala funkci kontroly ve veřejné správě a popsala podstatu vnitřního kontrolního systému ve veřejné správě.

V úvodu praktické části jsem charakterizovala správu města Zábřeh, kdy jsem město představila a popsala organizační strukturu, úkoly a hlavní činnosti útvarů jeho městského úřadu. V další kapitole jsem se zaměřila na analýzu kontrolního systému a metody finanční kontroly města, konkrétně popsala organizační zajištění a nastavení kontrolního systému Městského úřadu Zábřeh, provedla analýzu veřejnosprávní kontroly a popsala nastavení interního auditu a druhů rizik, jejichž analýza je pro vnitřní kontrolní systém velmi důležitá. Na závěr praktické části jsem analyzovala hospodaření města Zábřeh v letech 2009-2013, kdy jsem se zaměřila nejprve na vývoj rozpočtového hospodaření města a poté jsem provedla analýzu hospodaření za pomoci vybraných ukazatelů finanční analýzy modifikovaných pro organizace veřejného sektoru, konkrétně analýzy výsledku hospodaření, ukazatele běžné likvidity, podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům, ukazatele provozního přebytku a celkové autarkie na bázi příjmů a výdajů. Na základě výsledků analýzy rozpočtového hospodaření a analýzy hospodaření s využitím vybraných ukazatelů finanční analýzy jsem hospodaření města Zábřeh v uvedených letech zhodnotila.

V poslední a nejdůležitější, tedy projektové části mé diplomové práce jsem definovala cíle "Projektu zdokonalení vnitřního kontrolního systému Městského úřadu Zábřeh" a na základě mapy rizik a hodnocení vnitřního kontrolního systému Městského úřadu Zábřeh v souvislosti s hospodařením města navrhla jednotlivá opatření a doporučení na zdokonalení vnitřního kontrolního systému Městského úřadu Zábřeh. Na Závěr jsem projekt zhodnotila.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

ARISweb - Výkaz 60 za období; IČ:00303640, 2009. *ARISweb* [online]. [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iarisorg/readDotaz.pl?ico=2020207130&icoNam=00303640&obdobi=20091200&kapitola=&vykaz=60&prijmy=0&vydaje=0&pevne=1&formular=60&dri=2>.

ARISweb - Výkaz 61 za období; IČ:00303640, 2009. *ARISweb* [online]. [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iarisorg/readDotaz.pl?ico=2020205024&icoNam=00303640&obdobi=20091200&kapitola=&vykaz=61&prijmy=0&vydaje=0&pevne=1&formular=61&dri=2>.

ČIIA- Český institut interních auditorů, o.s, © 2014. In: *Interní audit* [online]. [cit. 2014-03-30]. Dostupné z: <http://www.interniaudit.cz/ciia/>.

Čtení účetních výkazů pro neekonomy, © 2013. *Mbk.cz* [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.mbk.cz/skoleni-a-kurzy/ekonomicke-a-financni-kurzy/cteni-ucetnich-vyказu-pro-neekonomy>.

DVOŘÁK, Bohdan a Jana DVOŘÁKOVÁ, 2004. *Pracovní postupy a dokumentace při realizaci veřejnosprávních kontrol a interního auditu*. Pardubice: Nakladatelství Český a moravský účetní dvůr, 189 s. ISBN 80-903-2461-4.

DVOŘÁK, Bohdan a Jana DVOŘÁKOVÁ, 2003. *Zákon o finanční kontrole v praxi a předpisy související*. Pardubice: Český a moravský účetní dvůr, 261 s. ISBN 80-903-2460-6.

ESCHENBACH, Rolf, 2004. *Controlling*. Vyd. 2. Praha: ASPI, 814 s. ISBN 80-735-7035-1.

HÁJEK, Karel, 2004. *Řídící kontrola v příspěvkových organizacích: jak postupovat při zavedení řídicí kontroly v příspěvkových organizacích*. 1. vyd. Vyškov: Irena Spirová, 28 s. ISBN 80-239-2334-X.

HENDRYCH, Dušan a kol, 2009. *Správní právo: obecná část*. 7. vyd. Praha: C.H. Beck, 837 s. Právnícké učebnice (C.H. Beck). ISBN 978-807-4000-492.

Historie a památky města, © 2014. *Oficiální internetový informační portál města Zábřeh* [online]. Zábřeh [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.zabreh.cz/mesto-a-jeho-rozvoj/informace-o-meste/historie-mesta>

KRAFTOVÁ, Ivana, 2002. *Finanční analýza municipální firmy*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, xii, 206 s. ISBN 80-717-9778-2.

KAFKA, Tomáš, 2009. *Průvodce pro interní audit a risk management*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, xvii, 167 s. ISBN 978-80-7400-121-5.

MARKOVÁ, Hana, 2000. *Finance obcí, měst a krajů*. Vyd. 1. Praha: Orac, 190 s. ISBN 80-861-9923-1.

Místostarosta, © 2014. *Oficiální internetový informační portál města Zábřeh* [online]. Zábřeh [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: [http://www.zabreh.cz/mesto-zabreh/rada-mesta/starosta](http://www.zabreh.cz/mesto-zabreh/rada-mesta/mistostarosta/article/1-struktura-meu-zabreh/2561-crhonek-karel-paeddr-cssd)

Monitoring hospodaření obcí -SIMU rok 2011/2010/Ministerstvo financí ČR, © 2005-2013. *Mfcr.cz* [online]. [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/metodiky/2010/monitoring-hospodareni-obci-simu-2011-13782>

NEMEC, Juraj, František OCHRANA, Jan PAVEL a Vladimír ŠAGÁT, 2010. *Kontrola ve veřejné správě*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 158 s. ISBN 978-80-7357-558-8.

NOVÁKOVÁ, Ivana a Anna VELÍŠKOVÁ, 2005. *Finanční kontrola ve veřejné správě v dotazech a odpovědích*. Vyd. 1. Praha: Bova Polygon, 183 s. ISBN 80-727-3124-6.

Organizační struktura města Zábřeh, © 2014. *Oficiální internetový informační portál města Zábřeh* [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.zabreh.cz/mesto-zabreh/organizacni-struktura>.

Organizační struktura MěÚ Zábřeh, © 2014. *Oficiální internetový informační portál města Zábřeh* [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.zabreh.cz/mestsky-urad/organizacni-struktura>.

OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ, 2011. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, xiv, 178 s. :. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-342-4.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR, 2012. *Veřejný sektor - řízení a financování*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 485 s. ISBN 978-807-3579-364.

Prace Pro Pravníky.cz: zakony, © 2014. In: *Zákon o finanční kontrole (č.320/2001 Sb.)* [online]. [cit. 2014-03-30]. Dostupné z: <http://www.pracepropravniky.cz/zakony/zakon-o-financni-kontrola>.

PRŮCHA, Petr a Richard POMAHAČ, 2002. *Lexikon - správní právo*. Vyd. 1. Ostrava: Sagit, 683 s. ISBN 80-720-8314-7.

Přehled o změnách ve vlastním kapitálu, © 2014. *Grinex Czech Republic* [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.grinex.cz/cs/komentare/prehled-o-zmenach-ve-vlastnim-kapitalu>.

Příloha k účetní závěrce, © 2012. *Podnikátor* [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.podnikator.cz/provoz-firmy/ucetnictvi-a-dane/danova-evidence/n:17721/Priloha-kucetni-zaverce>.

REKTOŘÍK, Jaroslav, Jan ŠELEŠOVSKÝ a kol, 2003. *Kontrolní systémy veřejné správy a veřejného sektoru*. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 212 s. ISBN 80-861-1972-6.

ROSEN, Harvey S a Ted GAYER, 2010. *Public finance*. 9th ed. Boston, MA: McGraw-Hill/Higher Education, xxii, 595 p. ISBN 00-735-1135-8.

Rozvaha, bilance (Balance Sheet), © 2011-2013. *Managementmania.com* [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/rozvaha-bilance>

SCHIFFER, Vladimír, 2009. *Vnitřní kontrolní systém: významný nástroj ochrany majetku a hospodaření účetních jednotek*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 223 s. Téma. ISBN 978-807-3574-369.

ÚFIS - Výkaz 01 sestavený k 31.12.2010; IČ:00303640, 2010. *ÚFIS* [online]. [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/ufis/iufisorg/readDotaz.pl?ico=270554_2&icoNam=00303640&obdobi=20101200&kapitola=&vykaz=01&prijmy=0&vydaje=0&pevne=1&formular=01&dri=2.

ÚFIS - Výkaz 01 sestavený k 31.12.2011; IČ:00303640, 2011. *ÚFIS* [online]. [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/ufis/iufisorg/readDotaz.pl?ico=270554_2&icoNam=00303640&obdobi=20111200&kapitola=&vykaz=01&prijmy=0&vydaje=0&pevne=1&formular=01&dri=2.

ÚFIS - Výkaz 01 sestavený k 31.12.2012; IČ:00303640, 2012. *ÚFIS* [online]. [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/ufis/iufisorg/readDotaz.pl?ico=604680_2&icoNam=00303640&obdobi=20121200&kapitola=&vykaz=01&prijmy=0&vydaje=0&pevne=1&formular=01&dri=2.

ÚFIS - Výkaz 02 sestavený k 31.12.2010; IČ:00303640, 2010. *ÚFIS* [online]. [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.info.mfcr.cz/cgi->

bin/ufis/iufisorg/readDotaz.pl?ico=270551_2&icoNam=00303640&obdobi=20101200&kapitol
a=&vykaz=02&prijmy=0&vydaje=0&pevne=1&formular=02&dri=2.

ÚFIS - Výkaz 02 sestavený k 31.12.2011; IČ:00303640, 2011. *ÚFIS* [online]. [cit. 2015-04-
08]. Dostupné z: [http://www.info.mfcr.cz/cgi-
bin/ufis/iufisorg/readDotaz.pl?ico=446737_2&icoNam=00303640&obdobi=20111200&kapitol
a=&vykaz=02&prijmy=0&vydaje=0&pevne=1&formular=02&dri=2](http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/ufis/iufisorg/readDotaz.pl?ico=446737_2&icoNam=00303640&obdobi=20111200&kapitol
a=&vykaz=02&prijmy=0&vydaje=0&pevne=1&formular=02&dri=2).

ÚFIS - Výkaz 02 sestavený k 31.12.2012; IČ:00303640, 2012. *ÚFIS* [online]. [cit. 2015-04-
08]. Dostupné z: [http://www.info.mfcr.cz/cgi-
bin/ufis/iufisorg/readDotaz.pl?ico=604681_2&icoNam=00303640&obdobi=20121200&kapitol
a=&vykaz=02&prijmy=0&vydaje=0&pevne=1&formular=02&dri=2](http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/ufis/iufisorg/readDotaz.pl?ico=604681_2&icoNam=00303640&obdobi=20121200&kapitol
a=&vykaz=02&prijmy=0&vydaje=0&pevne=1&formular=02&dri=2).

Výbory ZM- Zastupitelstvo města Zábřeh © 2014. *Oficiální internetový informační portál mě-
sta Zábřeh* [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: [http://www.zabreh.cz/mesto-
zabreh/zastupitelstvo-mesta/article/39-zastupitelstvo-mesta-zabreh/12213-vybory-zm](http://www.zabreh.cz/mesto-
zabreh/zastupitelstvo-mesta/article/39-zastupitelstvo-mesta-zabreh/12213-vybory-zm).

Zábřeh v číslech, © 2014. *Oficiální internetový informační portál města Zábřeh* [online]. [cit.
2015-04-20]. Dostupné z: [http://www.zabreh.cz/mesto-a-jeho-rozvoj/informace-o-
meste/zabreh-v-cislech](http://www.zabreh.cz/mesto-a-jeho-rozvoj/informace-o-
meste/zabreh-v-cislech).

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, 2000. In: *Sbírka zákonů ČR*. Dostupné z:
<http://www.uplnezni.cz/zakon/128-2000-sb-o-obcich-obecni-zrizeni/>.

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, 2000. In: *Sbírka zákonů
ČR*. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250/souvislosti>.

Zu2009-polozky.pdf, © 2014. *Oficiální internetový informační portál města Zábřeh* [online].
[cit. 2015-04-05]. Dostupné z: [http://www.zabreh.cz/images/stories/other/rozp_archiv/zu2009-
polozky.pdf](http://www.zabreh.cz/images/stories/other/rozp_archiv/zu2009-
polozky.pdf).

Zu2010-polozky.pdf, © 2014. *Oficiální internetový informační portál města Zábřeh* [online].
[cit. 2015-04-05]. Dostupné z: [http://www.zabreh.cz/images/stories/other/rozp_archiv/zu2010-
polozky.pdf](http://www.zabreh.cz/images/stories/other/rozp_archiv/zu2010-
polozky.pdf).

Zu2011-polozky.pdf, © 2014. *Oficiální internetový informační portál města Zábřeh* [online].
[cit. 2015-04-05]. Dostupné z: [http://www.zabreh.cz/images/stories/other/rozp_archiv/zu2011-
polozky.pdf](http://www.zabreh.cz/images/stories/other/rozp_archiv/zu2011-
polozky.pdf).

Zu2012-polozky.pdf, © 2014. *Oficiální internetový informační portál města Zábřeh* [online]. [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: http://www.zabreh.cz/images/stories/other/rozp_archiv/zu2012-polozky.pdf.

Zu2013-polozky.pdf, © 2014. *Oficiální internetový informační portál města Zábřeh* [online]. [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: http://www.zabreh.cz/images/stories/other/rozp_archiv/zu2013-polozky.pdf.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ASPI	Právní předpisy České republiky a Evropské unie.
FO	Finanční odbor.
FV	Finanční výbor.
IS	Informační systémy.
ISVS	Informační systémy ve veřejné správě.
KŘ	Krizové řízení.
KÚOK	Krajský úřad Olomouckého kraje.
KV ZM	Kontrolní výbor zastupitelstva města.
MěÚ	Městský úřad.
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj.
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí.
MVČR	Ministerstvo vnitra České republiky.
Mze	Ministerstvo zemědělství.
MŽP	Ministerstvo životního prostředí.
OŘD	Organizačně řídicí dokument.
OŠ	Odborná školení.
OŠKT	Odbor školství, kultury a tělovýchovy.
OTS	Odbor technické správy.
OZV	Obecně závazná vyhláška.
OŽP	Oddělení životního prostředí.
PO	Příspěvková organizace.
RM	Rada města.
SoD	Smlouva o dílo.
ÚIA	Útvar interního auditu.

VP Veřejné prostranství.

VZ Veřejné zakázky.

ZM Zastupitelstvo města.

ZP Zákoník práce.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Vývoj jednotlivých skupin příjmů rozpočtu města Zábřeh v letech 2009 - 2010	65
Obrázek 2 Vývoj jednotlivých skupin výdajů v letech 2009 – 2010.....	66
Obrázek 3 Vývoj příjmů, výdajů a salda rozpočtu města Zábřeh v tis. Kč v letech 2009-2013.....	67
Obrázek 4 Srovnání výše výsledku hospodaření z hlavní a hospodářské činnosti v tis. Kč v letech 2009-2012	69
Obrázek 5 Podíl výsledku hospodaření z hlavní a hospodářské činnosti na celkovém výsledku hospodaření v letech 2010-2012	70
Obrázek 6 Vývoj ukazatele běžné likvidity v letech 2009-2012	71
Obrázek 7 Vývoj podílu krátkodobých závazků na oběžných aktivech (oběžná aktiva představují 100%).....	71
Obrázek 8 Vývoj podílu cizích zdrojů na celkových aktivech (představujících 100 %) v letech 2009 - 2012	73
Obrázek 9 Vývoj Běžných příjmů, běžných výdajů a provozního přebytku v letech 2009 - 2013.....	74
Obrázek 10 Vývoj celkové autarkie na bázi příjmů a výdajů v % v letech 2009-2013.....	75

SEZNAM TABULEK

Tabulka 3-1 Obecné schéma běžného rozpočtu (Peková, 2004, s. 204)	21
Tabulka 3-2 Obecné schéma kapitálového rozpočtu (Peková, 2004, s. 205)	22
Tabulka 7-1 Přehled o vykonaných veřejnosprávních kontrolách a jejich výsledcích v letech 2010 až 2014	57
Tabulka 8-1 Vývoj příjmů rozpočtu města Zábřeh v letech 2009-2013	64
Tabulka 8-2 Vývoj výdajů rozpočtu města Zábřeh v letech 2009-2013	65
Tabulka 8-3 Vývoj salda rozpočtu v letech 2009 - 2010	66
Tabulka 8-4 Vývoj výsledku hospodaření z hlavní a hospodářské činnosti v tis. Kč v letech 2009-2012	68
Tabulka 8-5 Vývoj ukazatele běžné likvidity v letech 2009-2012	70
Tabulka 8-6 Hodnoty ukazatele podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům v letech 2009 - 2010	72
Tabulka 8-7 Vývoj provozního přebytku v tis. Kč v letech 2009 - 2013	73
Tabulka 8-8 Hodnoty ukazatele celkové autarkie na bázi příjmů a výdajů v letech 2009 - 2010	74
Tabulka 9-1 Mapa rizik MěÚ Zábřeh	77
Tabulka 9-2 Návrh dotazníku pro kontrolu zavedení a účinnosti vnitřního kontrolního systému pro MěÚ Zábřeh	85

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA I Znak města Zábřeh

PŘÍLOHA II Logo města Zábřeh

PŘÍLOHA III Správní území ORP Zábřeh

PŘÍLOHA P I: ZNAK MĚSTA ZÁBŘEH

PŘÍLOHA P II: LOGO MĚSTA ZÁBŘEH

Zábřeh
křižovatka cest

PŘÍLOHA P III: SPRÁVNÍ ÚZEMÍ ORP ZÁBŘEH

